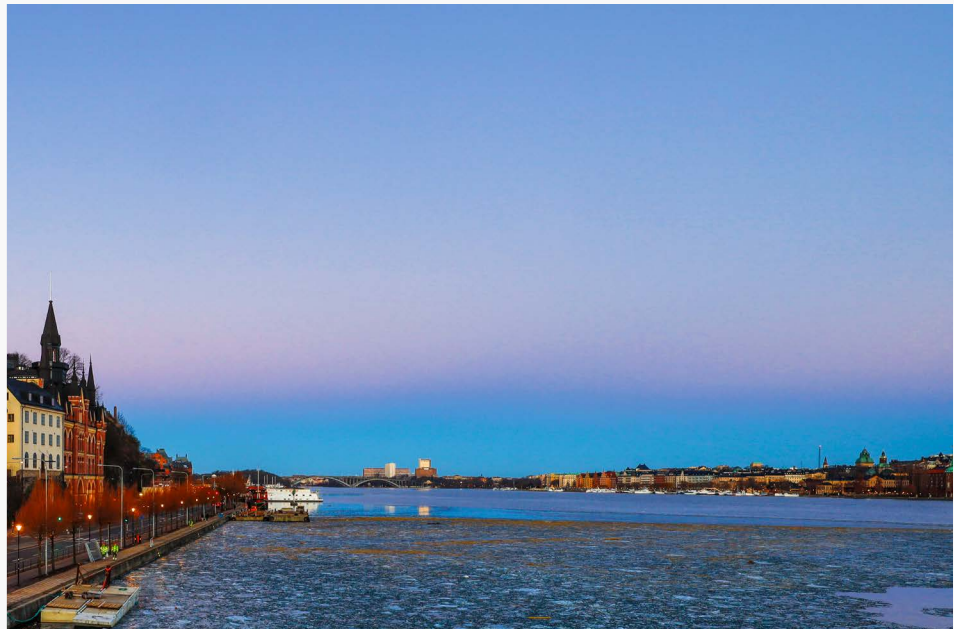

Årsredovisning 2023

Länstyrelsen Stockholm

Titel: Årsredovisning 2023 – Länsstyrelsen Stockholm
ISBN: 978-91-7937-284-2
Diarienummer: 60628-2023
Utgivningsår: 2024
Omslagsbild: Mostphotos.com

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	4
Om årsredovisningen	6
Årsredovisningens kapitelindelning	6
Resultatredovisningen.....	6
Om Länsstyrelsen	8
Våra uppgifter, uppdrag och mål	8
Strategisk styrning och planering	8
Intern styrning och kontroll	9
Organisation.....	9
Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter	10
Resultatredovisning	11
Myndighetsövergripande redovisning.....	11
Redovisning av verksamhetsområden.....	26
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter.....	27
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor	31
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	39
Hållbar samhällsplanering och boende.....	44
Energi och klimat	50
Kulturmiljö	55
Samhällsskydd och beredskap.....	59
Naturvård och miljöskydd	65
Areella näringar.....	76
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	85
Väsentliga uppgifter	92
Året i siffror	96
Finansiell redovisning	112
Resultaträkning	112
Balansräkning	113
Anslagsredovisning	115
Tilläggsupplysningar och noter.....	117
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	138
Bilagor	139

Foto: Mostphotos.com

Landshövdingen har ordet

Verksamhetsåret 2023 var ett år med många förändringar, med både ny landshövding, nya uppdrag från regeringen och fortsatt turbulens i omvärlden. Året har påverkats av lågkonjunktur, extrem brottslighet och krig i Europa, men vi har även fått uppleva positiva större händelser som firandet av H.M. Konungens 50 år på tronen.

Förändringarna som präglat det gångna året återspeglar sig i Länsstyrelsens genomförda verksamhet. Vi har visat på vår förmåga och kraft att möta många nya utmaningar utifrån vår grunduppgift, och vi har lagt särskilt fokus på tillväxt, hållbarhet och säkerhet.

För att stärka tillväxten behövs såväl tillväxtperspektiv i beredning av ärenden, myndighetsutövning och beslut, som fördjupat samarbete med näringslivet. Utvecklingsarbete inom båda dessa områden har inletts under året.

Hållbarheten i länet utmanas från flera håll, både miljömässigt och socialt. Under året har viktiga insatser genomförts inom flera områden som samhällsbyggande och energiförsörjning, där Länsstyrelsen var medgrundare till det regionala elförsörjningsforumet REST.

Säkerheten i länet handlar både om den inre och yttre säkerheten. Regionalt Operativt Centrum, ROC, som startade i oktober, möjliggör snabbare och skarpare sektorsövergripande arbete mot inte minst den gängrelaterade brottsligheten i länet. Länsstyrelsen leder och samordnar också arbetet i Samverkan Stockholmsregionen, SSR, där 37 olika aktörer samverkat om bland annat den höjda terrorhotnivå som beslutades i augusti.

Länsstyrelsen i Stockholm blev i slutet av 2022 ansvarig myndighet för ett av Sveriges sex civilområden (CivO). Denna uppgift intensifierades under året, inte minst i en Nato-kontext för att kunna agera som fullvärdig medlem. Länsstyrelsen fortsatte också stärka vår förmåga att verka under höjd beredskap.

2023 hade Tessinska palatset varit residens för Stockholms överståthållare och landshövdingar i 250 år. Här har medarbetare, kommunföreträdare, statsråd, företagsledare och många andra mötts även detta år, vilket bland annat har lett till att initiativ har tagits i flera viktiga frågor.

Avslutningsvis vill jag tacka min företrädare för hans förtjänstfulla insatser som landshövding, fram till början av detta år. Och allra sist vill jag tacka alla Länsstyrelsens medarbetare för viktiga insatser under året i många olika roller. Det är ni, och vårt samarbete med varandra och andra, som möjliggör bästa möjliga utveckling för Stockholms län.

Anna Kinberg Batra

Landshövding

Om årsredovisningen

Syftet med det här avsnittet är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av följande delar:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller en länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas och av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Efter det redogör vi för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt beskriver hur vi genomför verksamheten. Sedan kommer resultatredovisningen med en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Här förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar måluppfyllelsen.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultat vi redovisar kan bestå av både **prestationer** och **effekter**.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten. Resultatet bedöms och motiveras i förhållande till de prioriteringar och planer som har tagits fram för att genomföra och bidra till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar.

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till de prioriteringar och planer som har tagits fram för att genomföra och bidra till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Resultatet bedöms också i förhållande till redovisade förändringar, skillnader och tillstånd.

En sammanvägd bedömning av resultatet görs av de verksamheter som ingår i respektive avsnitt i årsredovisningen, och motiveras samlat samt vid behov per delverksamhet.

De nivåer och omdömen som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen, men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Länsstyrelsen företräder regeringen i länet och ska både verka för att regeringens politik och nationella mål får genomslag samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen ska följa tillståndet i länet och lämna lägesbilder. Länsstyrelsen är en central länk mellan länets kommuner å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelserna har uppgifter och hur länsstyrelserna ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelserna arbetar för ett hållbart samhälle. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar myndigheten för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelserna ansvarar för att utföra beslut från riksdagen och regeringen och samordnar den statliga verksamheten.

Övergripande ska länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter länsstyrelserna an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå.

Länsstyrelserna finansieras från flera olika källor. Finansieringen sker till största delen av anslag på statens budget. Till stor del består dessa anslag av det så kallade förvaltningsanslaget. Förvaltningsanslaget utgör i genomsnitt ungefär 50 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Utöver förvaltningsanslaget får länsstyrelserna riktade medel i form av så kallade sakanslag. En annan finansieringskälla är sakanslag som fördelas som inom statliga bidrag och tilldelas från andra myndigheter. Utöver det bedriver länsstyrelserna även avgiftsfinansierad verksamhet.

Strategisk styrning och planering

Styrningen av Länsstyrelsens verksamhet utvecklas kontinuerligt. Med utgångspunkt från den översyn av myndigheten som gjordes 2022 har ytterligare analyser över verksamheterna genomförts i syfte att bland annat

optimera resursfördelningen och stärka det sektorsövergripande arbetet. Med hänsyn till det sist nämnda infördes under året en tydligare ordning för den interna beredningen av ärenden. Den finansiella styrningen har stärkts och under kommande verksamhetsår kommer den myndighetsövergripande uppföljningen att utvecklas vidare. Inom ramen för så väl ökad effektivisering som att ensa Länsstyrelsens arbetssätt har Länsstyrelsen ökat sin processmognad och flera ärendeslag har kartlagts. Kartläggningen har pekat ut förbättringsområden och bidragit till ökat utbyte mellan verksamheter.

Under året har länsledningen styrt verksamheten utifrån de tre ledorden tillväxt, hållbarhet och säkerhet.

Intern styrning och kontroll

Den interna styrningen och kontrollen ska vara betryggande och bidra till att Länsstyrelsen fullgör sitt ansvar för verksamheten utifrån de krav som finns enligt myndighetsförordningen (2007:515). Länsstyrelsen omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. En god styrning och kontroll betyder att myndigheten är väl medveten om, samt vidtar åtgärder, gällande de risker som finns i verksamheten. Processen för intern styrning och kontroll är en integrerad del av planering och uppföljning vid Länsstyrelsen i Stockholms län. Myndighetsrisker identifieras i samband med verksamhetsplanering och beslutas av länsledningen. Avdelningarna uppdaterar riskerna under verksamhetsåret och förändringar dokumenteras i samband med tertialuppföljningarna. Tertialuppföljningarna sker i länsledningsgruppen och leder till beslut från länsledningen. I samband med helårsuppföljningen har avdelningschefer lämnat skriftliga intyganden och redovisat en sammanfattande bedömning om den interna styrningen och kontrollen för den verksamhet de ansvarar för.

Samtliga avdelningschefer bedömer att den interna styrningen och kontrollen för året är betryggande inom deras respektive avdelningar. Bedömningen av intern styrning och kontroll lämnas i anslutning till myndighetsledningens intygande om rättvisande bild och underskrift av årsredovisningen, se nedan under Landshövdingens underskrift av årsredovisningen.

Organisation

Länsstyrelsen är en enrådgivningsmyndighet. Det innebär att landshövdingen svarar direkt inför regeringen och att myndigheten har ett insynsråd. Landshövdingen är chef för Länsstyrelsen. Länsöverdirektören leder det dagliga arbetet och är landshövdingens ersättare. I Länsstyrelsens ledningsgrupp ingår landshövding, länsöverdirektör, samtliga avdelningschefer samt myndighetsstrategen. Under hösten 2023 samlades centrala stödfunktioner till länsledning i ett nyinrättat länsledningskansli. Från den 1 januari 2024 inrättades en ny avdelning för beredskapsfrågor.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Redovisning av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter finns samlat i bilaga E.

Dessa är:

- IT-avdelningen (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	498,6	531,8	546,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	351,7	364,6	380,3
Antal årsarbetskrafter män	146,8	167,0	166,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	69 936	72 807	90 024
Antal beslutade ärenden	66 156	75 946	95 589
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1 637	2 112	2 954
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	675 629	680 949	665 108
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 428 865	960 966	833 092

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till tabellen

Antalet årsarbetskrafter har minskat i jämförelse med 2022. Det beror till övervägande del på att vi haft uppdrag med anledning av riksdagsvalet 2022. Inom några verksamhetsområden finns också visstidsanställningar som avslutats.

Antalet inkomna och upprättade, samt beslutade ärenden, har minskat jämfört med föregående år. Exempelvis hanterar Länsstyrelsen från och med 2023 inte längre ansökningar om omsättningsstöd till handelsbolag, kommanditbolag samt enskilda näringsidkare. Dessa ärenden gav ett stort inflöde under pandemin. Inom verksamheten areella näringar får de ettåriga miljö- och klimatstöden, ekologisk produktion, kolinlagring och minskat kväveläckage samt precisionsjordbruk planering, utbetalningarna i april 2024. Det gör att antal beslutade ärenden är lägre än tidigare år. Emellertid har under 2023 antalet inkomna och upprättade ärenden ökat rörande investeringsstöd inom stöd till boende. I juli

öppnades ansökningsprocessen för nytt stöd med fokus på energieffektivisering i småhus där intresset varit stort och många ansökningar inkommit.

Den totala verksamhetskostnaden har minskat jämfört med föregående år. Förändringar mellan åren för respektive verksamhetsområde beror på tillkommande och avgående satsningar från regeringen. De minskade kostnaderna för 2023 är främst en följd av att Länsstyrelsen under 2022 i sin roll som regional valmyndighet hade i uppdrag att planera och genomföra riksdagsvalet samt att Länsstyrelsen inte har hanterat ansökningar för omsättningsstöd till handelsbolag, kommanditbolag samt enskilda näringsidkare under 2023.

Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen har ökat och består till största del på ökade lönegarantiutbetalningar i jämförelse med föregående år.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Främja länets utveckling och följa tillståndet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
2§ p6 Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev
1D6 Tillsyn och prövning - effektivitet, enhetlighet och handläggningstider	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag 1D6 Tillsyn och prövning - effektivitet, enhetlighet och handläggningstider redovisas under Bilagor.

Nationella mål

Uppgiften att verka för att nationella mål får genomslag i länet, samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar, genomsyrar Länsstyrelsens arbete och kommer till uttryck på flera olika sätt. Gemensamt för dem är dock att säkerställa länets unika förutsättningar vilket sätter ramar för utförandet. Därtill fortsätter Länsstyrelsen att arbeta för att målen ska främja ett mer sektorsövergripande arbetssätt och för en tydligare uppföljning av dem. Med ökad kunskap om målens genomslag i länet kan Länsstyrelsens

förmåga att formulera insatser och åtgärder utvecklas. Likt föregående år har Länsstyrelsen arbetat med fokusområden som samtliga har utgått från ett sektorsövergripande arbetssätt. Fokusområdena har varit Klimat- och energi, Regional tillväxt, Civilt försvar, Ledarskap och Ärendehandläggning. Med ny landshövding har Länsstyrelsen även arbetat utifrån ledorden tillika prioriteringarna Tillväxt, Hållbarhet och Säkerhet.

Nedan redogörs för ett urval av de nationella mål Länsstyrelsen har att verka för.

Länsstyrelsens klimat- och energiarbete bidrar såväl till flera miljö kvalitetsmål som till hållbarhetsarbetets sociala och ekonomiska dimensioner inom Agenda 2030. Länsstyrelsen har bland annat drivit samverkansforumet Klimatarena Stockholm, som syftar till att minska klimatpåverkan inom bygg- och anläggningssektorn, och Regionalt elförsörjningsforum i Stockholms län (REST), som utgör ett forum för samverkan kring långsiktiga utmaningar i länets elsystem. Forumen har bidragit till att samverkan mellan statliga offentliga aktörer, näringsliv, akademi och kommuner har förstärkts inom viktiga områden för klimat- och energiomställningen. Genom att fokusera på komplexa utmaningar som kräver sektorsövergripande samverkan bidrar forumen till en ökad innovations- och konkurrenskraft i länet och till att främja den gröna omställningen.

Genom att stötta och verka för att livsmedelsproduktionen är lagenlig, säker, lönsam och kan utvecklas och växa verkar Länsstyrelsen för den nationella livsmedelsstrategins mål om ökad konkurrenskraft, ökad produktion och att nå relevanta miljömål. Länsstyrelsen bidrar vidare till måluppfyllelsen genom ett informations- och kommunikationsarbete i syfte att underlätta för primärproducenter att uppmärksamma och hantera alla de regler och krav som finns kopplade till länsstyrelsernas stöd och kontrollverksamhet för primärproduktion. Länsstyrelsen delger även myndigheter ansvariga för regler och villkor förslag på förenklingar. Ett omfattande arbete har även gjorts med att ha en nära dialog med näringen avseende årets vädersituation med inledningsvis torka och därefter mycket nederbörd. Länsstyrelsen har bidragit till regellättnader i svåra situationer. Ett nära utvecklingssamarbete pågår även med Region Stockholm för ett starkare livsmedelssystem i länet. När det gäller livsmedel är detta område även ett bra exempel inom vilket flera sektorer verkar tillsammans. Från livsmedelsförsörjning till beredskapsfrågor.

Inom verksamheten samhällsbyggnad verkar Länsstyrelsen löpande för genomslag av de nationella målen gällande samhällsplanering och boende, transportpolitiska mål samt miljömålen och särskilt god bebyggd miljö, bejaktar synergier med gestaltad livsmiljö, kulturmiljömålen, folkhälsa och friluftsliv. Det sker genom beredningar i tidiga skeden, statlig samordning i länet, vägledning, tidig planeringsdialog, kunskapshöjande insatser, bostadsmarknadsanalysen, arbetet med hemlöshetsstrategin och nationell och regional samverkan. Länsstyrelsen har främjat synergier mellan god bebyggd miljö och gestaltad livsmiljö genom dialog, samverkan och kunskapshöjning inom bostadsförsörjning, cirkulär planering, förtätning, buller, höga hus, gestaltad livsmiljö, jordbruksmark och landsbygdsutveckling.

För de nationella kulturmiljömålen har Länsstyrelsen bland annat arrangerat två större seminarier där vi förmedlat och samverkat kring arkeologiska resultat och metoder från undersökningar som utförts i länet samt spridit

kunskap om energieffektivisering och synergieffekter mellan kulturmiljö och klimatarbetet.

För att nå de nationella målen på beredskapsområdet har Länsstyrelsen fortsatt att driva Samarbetsforum med kommunerna, räddningstjänstförbunden och regionen. Arbetet har bidragit till ökad kunskap, samverkan och samordning inom krisberedskap och civilt försvar i länet samt förbättrade förutsättningar för en enhetlig beredskapsplanering. Länsstyrelsen har också stärkt förmågan att verka under höjd beredskap. En plan för krigsorganisation har beslutats och prioriterade uppgifter inför och under höjd beredskap har fastslagits. Arbete med förnyade avsiktsförklaringar samt avtal med frivilliga försvarsorganisationer har påbörjats. Civilområdeskansliet har etablerat en grundläggande förmåga att kunna vara ett stöd till länsstyrelserna inom det östra civilområdet vid fredstida kriser, vilket stärker den civila beredskapen.

Genom Länsstyrelsens samordnande våtmarksarbete har vi kunnat påverka landskapets vattenhållande förmåga i en positiv riktning. Insatser för våtmarker är en klimatanpassningsåtgärd och våtmarker fungerar även som en kolsänka. Ytterligare positiva effekter kan vara ökad biologisk mångfald och att våtmarker kan bidra med att fånga näringsämnen som ger förbättrad vattenkvalitet.

Svåra frågor som rör artskydd och buller kan skapa osäkerhet och fördröja kommuners detaljplaneprocesser. Länsstyrelsen, på uppdrag av länets Miljö- och samhällsbyggnadsråd, har startat ett pilotprojekt i syfte att undanröja onödiga hinder och samtidigt värna artskyddet och de boendes hälsa. Förhoppningen är att vässa dialogen och bättre möta kommunerna där de behöver stöd, vilket kommer leda till mer effektiva detaljplaneprocesser.

Länsstyrelsens bidrag till att uppnå nationella mål för regional utvecklingspolitik och näringspolitik har varit en enkätundersökning riktad till företagskunder om hur de upplever myndighetens myndighetsutövning 2023. En kartläggning av vilka näringslivsnätverk myndigheten har och vilka företagskontakter som saknas har sammanställts. Vidare har myndigheten integrerat ett regionalt tillväxtperspektiv i delar av beredningsprocessen och för myndigheten strategiska frågor, till exempel inom samhällsplanering.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Länsstyrelsens roll är att utifrån ett statligt helhetsperspektiv samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser. Uppgiften genomförs på flera olika sätt och varierar i omfattning och innehåll, exempelvis från att främja en bred samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet till att stärka dialogen med enskilda kommuner. Länsstyrelsen ansvarar ensam eller tillsammans med andra offentliga aktörer för en rad samarbetsforum. Inom ramen för Samverkan Stockholmsregionen (SSR) deltar ett 40-tal aktörer, inklusive samtliga av länets kommuner, för att stärka länets förmåga att hantera samhällsstörningar och kriser. Länsstyrelsen är ordförandeorganisation och värd för de gemensamma resurserna. En regional samverkanskonferens genomförs varje vecka för att stämna av läget i regionen. I augusti i samband med den höjda terrorhotnivån övergick SSR i aktiverat läge. Vidare utgör den grova organiserade

brottsligheten ett hot mot hela länet. För Länsstyrelsen innebär det att det brottsförebyggande arbetet har intensifierats och sker i fördjupat samarbete med länets aktörer, Inom SSR startades under året även Regionalt Operativt Center (ROC), med syftet att bland annat stärka länets brottsförebyggande genom att åstadkomma en mer effektiv hantering av individärenden, lägesbilder över organisationsgränser och samordnad kommunikation.

Regionala Rådet består av 37 aktörer där högsta ledningen deltar. Landshövdingen bjuder in till sammanträdena vilka sker två gånger om året, här behandlas frågor om samverkan, aspekter som aktualiseras av kriser samt för tillfället prioriterade områden.

Länsstyrelsen samordnar även regionala myndigheter genom Operation kvinnofrid. Operation kvinnofrid är en samverkansplattform där Länsstyrelsen, Polisen, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Region Stockholm, Stockholms stad och Storsthlm. Aktörerna arbetar gemensamt för att förebygga och bekämpa våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende av relation. Samverkan har synliggjort glapp mellan deltagarnas olika ansvarsområden och roller, exempelvis terapeutisk behandling till personer som blivit utsatta för våld, och bidragit till att förbättra arbetet mot våld i Stockholms län både inom de enskilda aktörernas verksamheter och i samverkan, vilket bland annat synliggörs i de årliga lägesrapporterna.

Mycket av Länsstyrelsens samverkansarbete bedrivs med länets kommuner. Landshövdingen har under året besökt merparten av länets kommuner i syfte att få kunskap om och diskutera frågor som kommunerna anser vara viktiga för Länsstyrelsen att få kännedom om. Resterande kommunbesök är planerade till inledningen av 2024.

Tillsammans med kommuner har Länsstyrelsen även startat och samordnat arbetsgrupper för krigsorganisation och risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har bistått med underlag och inriktning för bland annat områdesanalyser inom livsmedels-, dricksvattens- och energiförsörjning vilket har resulterat i att kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser förbättrats.

För att främja bostadsbyggandet och underlätta för kommuner i detaljplane-processen har Länsstyrelsen påbörjat en testpilot för ökat bostadsbyggande med fokus på artskydd, buller och riksintresse kommunikation. Testpiloten har hittills resulterat i större samsyn i de frågor som kommunerna upplevt tidigare som hinder.

Samverkan för att minska klimatpåverkan inom bygg- och anläggningssektorn har fortsatt inom samverkansplattformen Klimatarena Stockholm. Arenan är ett gemensamt initiativ av Länsstyrelsen och Region Stockholm som samlar ett 80-tal deltagande företag, kommuner och forskningsorganisationer. Aktiviteter för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning har arrangerats inom olika tematiska arbetsgrupper. Sedan 2023 ingår Klimatarenan i ordinarie verksamhet inom Region Stockholm och Länsstyrelsen.

Stora mängder berg- och jordmassor förbrukas vid byggande av bostäder och infrastruktur. För att öka andelen återanvänd massa har Länsstyrelsen i samverkan med Region Stockholm, Storsthlm, Trafikverket och Stockholms stad tagit fram en regional strategi för masshantering. Strategin har ökat möjligheterna att uppnå en cirkulär hantering av massor och bidragit till likvärdig och förutsägbar tillsyn.

Avfallsbrottslighet är en växande utmaning. Effektiv tillsyn är en förutsättning för sund konkurrens. För att öka regionens kapacitet att hantera och förebygga avfallsbrottslighet har Länsstyrelsen genomfört flera satsningar, däribland samordningsträffar med kommuner, brottsförebyggare, myndigheter (exempelvis Polisen och Skatteverket) samt andra aktörer.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Länsstyrelsen bedriver ett kontinuerligt analysarbete som bidrar till att öka och sprida kunskap såväl inom sakområden som om länet generellt. Att löpande följa förändringar i omvärlden är en viktig del i myndighetens interna verksamhetsutveckling, och något som bidrar till att lägga en grund för såväl prioriteringar som välgrundade beslut.

Tessinska palatset tjänar förutom att vara landshövdingens residens även som en mötesplats. Funktionen som mötesplats har förstärkts under året. Ett stort antal organisationer och representanter från samhällets olika sektorer har bjudits in för möten, samtal och diskussioner i frågor av betydelse för länet.

Kapaciteten i elsystemet har, inte minst efter den geopolitiska utvecklingen, hamnat i fokus. För att gemensamt möta utmaningarna om länets elförsörjning har Länsstyrelsen tillsammans med Region Stockholm, Svenska kraftnät och regionala elnätsbolag utvecklat samverkansforumet Regionalt elförsörjningsforum i Stockholms län (REST). Forumet syftar till att åstadkomma en stärkt dialog mellan berörda aktörer i länet. En gemensam lägesbild har tagits fram och presenterats. Lägesbilden är en viktig del inför det fortsatta arbetet.

Året har även präglats av ökade kostnader och sjunkande realinkomster. För många hushåll har det inneburit en hårt pressad ekonomisk situation. Länsstyrelsen följer konjunkturutvecklingen noga sedan flera år och tar regelbundet fram analyser rörande arbetsmarknadens utveckling och den regionala ekonomins tillstånd.

Arlanda flygplats har stor betydelse inte bara för Stockholm utan för hela Sveriges förutsättningar för kunskapsutbyte, innovation och tillväxt. Länsstyrelsen ser därför allvarligt på de senaste årens negativa utveckling för Arlanda, inte minst när det gäller flygplatsens tillgänglighet. Att regeringen i slutet av 2023 utsåg en samordnare för att stärka Arlandas konkurrenskraft välkomnas av Länsstyrelsen. Myndigheten står redo att bistå samordnaren i de fall det efterfrågas.

Länsstyrelsen sammanställer och bedömer årligen läget i länet avseende bostäder. Resultatet publiceras i en rapport som vänder sig bland annat till regering, riksdag och byggföretag men fungerar även som ett kunskapsunderlag till kommunerna och innehåller stöd och råd i arbetet med bostadsförsörjningen.

Under 2023 genomförde och publicerade Länsstyrelsen sin sjunde medborgarundersökning. Enkätundersökningen följer länsinvånarnas uppfattningar om bland annat ekonomi, trygghet, bostadsbyggande, miljö och framtidstro. Materialet kompletterar annan data och stärker Länsstyrelsens möjligheter att följa utvecklingen i länet, men även hur denna skiljer sig åt mellan grupper och

geografier. Resultaten publiceras på Länsstyrelsens webbplats i form av tabeller och analysrapporter. Här erbjuds även resultat på kommunnivå för kommuner och andra aktörer att ta del av. Sammantaget stärker detta Länsstyrelsen som relevant samverkanspartner och kunskapsproducent.

Resultaten från medborgarundersökningen används exempelvis i Länsstyrelsens brottsförebyggande analysarbete, inte minst vid det regionala samarbetet om en lägesbild över länets brottslighet och narkotikasituation, som koordineras genom Länsstyrelsen och Samverkan Stockholmsregionens kansli. Lägesbilden och det tillhörande kartverktyget syftar till att identifiera problemområden som vinner på utvecklad samverkan mellan lokala och regionala aktörer. Bland de aktörer som deltar i såväl empiriinsamling, analys och rapportskrivning ingår utöver Länsstyrelsen även Polisregion Stockholm, representanter för länets kommuner, Region Stockholm, Kriminalvården och Tullen.

Tillsyn

Länsstyrelsen bedriver tillsyn inom ett stort antal verksamheter där uppdrag och regelverk skiljer sig åt, både till innehåll och detaljeringsgrad. Regelverk och lagar ger förutsättningar och ramar för hur tillsynen ska genomföras och vilka befogenheter Länsstyrelsens uppgift inbegriper. Tillsynen omfattar många områden och dess huvudsakliga syfte är att säkra att verksamheter följer lagar och regler som gäller för verksamheten, samt förebygga och åtgärda i verksamheter där oegentligheter förekommer och identifieras. Tillsynen bidrar således till det brottsförebyggande arbetet.

Tillsynsverksamheten är ett redskap för att verka för att nationella mål får genomslag och bidrar till att främja länets utveckling. Länsstyrelsens tillsyn utgörs i huvudsak av händelsestyrd, målstyrd och planerad tillsyn, samt tillsynsvägledning där graden av vägledning skiljer sig åt mellan olika områden. Inom vissa tillsynsområden ingår i uppdraget att bistå och utbilda andra aktörer så att dessa ska kunna bedriva en effektiv tillsyn.

Redovisningen av utförda tillsynsuppgifter återfinns under respektive sakområde samt i återredovisning till berörd myndighet som sker enligt Länsstyrelsens regleringsbrev.

Vid myndigheten pågår utvecklingsarbete där man ser över tillsynsprocesser för att få till en mer effektiv tillsyn och ökad måluppfyllelse. Bland annat har flera ärendeslag processkartlagts, däribland delar av tillsynen enligt miljöbalken.

Tillsynen av djurskyddsområdet utmärker sig från andra tillsynsuppdrag ur arbetsmiljöperspektiv. Länsstyrelsen har under en längre tid noterat att hot och trakasserier mot myndighetens medarbetare inom frågor som rör rovdjur och djurskydd samt offentlig kontroll av djurskyddsfrågor ökat i omfattning. Det är en oacceptabel utveckling. Under våren gjorde Länsstyrelsen därför en hemställan till regeringen rörande en författningsöversyn i syfte att skapa ett stärkt skydd för myndighetens medarbetare.

Länsstyrelsen har gjort en extra satsning i länet kring tillsyn som rör sulfidhaltigt berg. Frågan är högaktuell eftersom sprängarbeten ökat vid bostadsbyggande och infrastrukturprojekt. Syftet med satsningen är att ensa bedömningarna och hanteringen för tillsynsmyndighet och

verksamhetsutövare. Inom ett antal områden har man inte uppnått den omfattning av tillsyn som skulle behövas för att göra störst nytta för samhälle och individ. Det gäller den tillsyn som genomförs inom penningtvätt och kontroll av djurhälsopersonal.

Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet

Landshövdingen har, med anledning av den våldsspiral som drabbat länet, vid två tillfällen under det gångna året tillsammans med justitieminister respektive socialtjänstminister, samlat aktörer i länet för att delge berört statsråd en aktuell lägesbild och ge underlag för det pågående lagstiftningsarbetet. Vidare har civilförsvarsminister samt statssekreterare varit inbjudna till de gemensamma möten som hålls mellan CIVO. Utöver det hålls kontinuerlig dialog mellan landshövdingen och statsråd för att bistå med uppdateringar i aktuella frågor.

Länsstyrelsen har varit representerad i regeringens arbetsgrupp Samling för juridiskt liv, som startade under 2023. I arbetsgruppen samverkar representanter från civilsamhället och relevanta myndigheter och organisationer med statssekreterare från Arbetsmarknads-, Finans-, Justitie-, Kultur-, Social- och Utbildningsdepartementen.

Under Sveriges ordförandeskap i EU anordnade Regeringskansliet en resa för EU:s marin- och vattendelegater i syfte att diskutera havs- och vattenfrågor. Ett 70-tal personer från olika ministerier, EU-kommissionens generaldirektorat för miljö samt Regeringskansliet deltog. Länsstyrelsen bistod Regeringskansliet med innehåll och anordnade tillsammans med Länsstyrelsen Örebro en presentation om Sveriges arbete med projektet LIFE IP Rich Waters. Rich Waters är ett stort EU-finansierat projekt med målet att förbättra vattenmiljön, främst i de mellansvenska vatten som rinner ut i och påverkar Mälaren och norra Östersjön.

Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030

Länsstyrelsen bedriver ett arbete inom en bredd av områden som bidrar till målen i Agenda 2030. Vi har arbetat med att inventera i vilken utsträckning verksamheten bidrar till målen och den visar att måluppfyllelsen rörande de miljömässiga och sociala dimensionerna är stark medan den ekonomiska dimensionen i lägre grad möts i nuvarande uppdrag.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med nätverksträffar med kommunerna. Den breda uppslutningen visar att vi spelar en central roll för samordning och erfarenhetsutbyte av länets arbete med Agenda 2030.

För att få en bild av var de olika kommunerna är idag och kartlägga deras behov har ett arbete med kommunbesök påbörjats.

Länsstyrelsen arbetar med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen i samverkan med kommuner, företag och regionala organisationer. Det rör sig bland annat om klimat och energi, grön infrastruktur och främjande av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, klimatanpassning med fokus på ekologiska effekter, översvämning och höga temperaturer. Det omfattar även

friluftsliv, som har tydliga kopplingar till folkhälsa, liksom arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart livsmedelssystem i länet. En masshanteringsstrategi har beslutats för att minska utsläpp och öka återanvändningen av berg- och jordmassor. I förorenade områden har efterbehandlingsåtgärder genomförts. Vi har arbetat aktivt för en god bebyggd miljö, med ett kompletterande fokus på gestaltad livsmiljö och kulturmiljö som en viktig resurs i hållbar fysisk planering.

En viktig del i samverkan är nätverksträffar med olika aktörer och kompetensutveckling. Miljö- och samhällsbyggnadsrådet har initierat frågan om sulfidhaltigt berg och Länsstyrelsen driver nu frågan. Åtgärder och strategisk samverkan har gett resultat i lokala förbättringar av miljön i länet.

Integrering av tvärsektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion §5 tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnrättsperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag, åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Genom interna utbildningsinsatser har Länsstyrelsen integrerat ett jämställdhetsperspektiv i utvalda verksamheter. Vi har också utvecklat arbetet med att genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med

kön som övergripande indelningsgrund, bland annat med stöd av Statistiska centralbyrån (SCB), som på sin webbplats ger myndigheten och länets aktörer tillgång till regional statistik inom jämställdhetsområdet.

Länsstyrelsen har inom ramen för Preventionspaketet stöttat länets kommuner i deras tolkningsarbete gällande resultatet av Stockholmsenkäten och annan data. Särskilt fokus har lagts på att ta fram könsuppdelad statistik. I syfte att upptäcka och ge stöd åt flickor i riskzon redovisas statistik inom arbetet med alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar (ANDTS) uppdelat på kön.

Vi har stärkt kunskapen om självbosatta nyanländas anknytning på arbetsmarknaden med stöd av statistik från SCB och tagit fram ett kunskapsunderlag som presenterar skillnader mellan kvinnor och män vad gäller inkomstmaßttet etableringsgrad, huvudsaklig försörjning och utbildningsbakgrund.

Barnrätt

Stegvis stärker myndigheten integreringen av barnrättsperspektivet i vår verksamhet. Samtidigt behövs kontinuerlig kunskapspåfyllnad och verksamhetsnära stöd för bättre genomslag i verksamheterna och särskilt i ärenden och beslut som rör barn.

Länsstyrelsen verkar för att främja barns rättigheter i bostadsförsörjningen genom att uppmärksamma frågorna i bostadsmarknadsanalysen samt kontinuerligt vid rådgivning till kommunerna. Även det vräkningsförebyggande arbetet kopplat till den nationella hemlöshetsstrategin lyfter barns rättigheter. Inom den fysiska planeringen verkar Länsstyrelsen för barns delaktighet i kommunernas planarbete genom medborgardialog och brukarperspektiv.

Arbetet kopplat till situationer där barn är närvarande eller berörs vid omhändertagande av husdjur har vidareutvecklats. Nu finns ett särskilt informationsmaterial riktat till barn.

I vårt nationella uppdrag kring nationella minoriteter har barn- och ungdomsperspektivet stärkts, bland annat genom stöd till myndigheter och kommuner kring tillämpningen av barnperspektivet inom ordinarie minoritetsarbete.

Inom integrationsuppdragen har vikten av ett barnrättsperspektiv i flyktingmottagandet synliggjorts genom att i en kartläggning av åtta kommuners arbete inkludera specifika frågor om barn, såsom ifall kommunerna har gjort barnkonsekvensanalyser. Vidare har Länsstyrelsen stärkt kunskapen hos kommuner och civilsamhällesorganisationer om hur verksamheter kan nå pappor med flyktingbakgrund i det förebyggande arbetet. I ansökningar och redovisningar av statsbidrag inom integrationsuppdraget har barnperspektivet stärkts, och bidrag har beviljats till två projekt som utvecklar arbetet med föräldraskapsstöd till pappor.

I arbetet med den regionala strategin för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län har barnkonventionen varit ett underlag för strategiska målsättningar, vilket har resulterat i att barnen synliggörs både i de samverkande aktörernas åtaganden och i uppföljningen av dessa.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsen har deltagit i referensgrupper inom ramen för regleringsbrevsuppdraget Rätt att försvara. Arbetet har fokuserat på att utveckla metodik och tillämpning av det rättighetsbaserade arbetssättet i det regionala krisarbetet. Beaktandet av internationella konventioner har därmed blivit en naturlig del av myndighetens kris- och beredskapsarbete. I referensgrupperna har olika typer av stödmaterial arbetats fram för att stärka den interna krisledningsorganisationen. Stödmaterialet består av funktionsstöd till stabsfunktionerna inklusive scenario och övningsbestämmelser samt generella rekommendationer. Erfarenhetsutbytet i referensgrupper samt stödmaterialet har stärkt medarbetarnas kompetens om integrering av mänskliga rättigheter och jämställdhet i kris- och krigsledning. Kompetenshöjningen är en grund för att integrera tvärsektoriella perspektiv i myndighetens revidering av krisledningsplanen och övning av krisledningsorganisationen.

Länsstyrelsen har även arbetat med att integrera jämställdhet och mänskliga rättigheter i bostadsförsörjningen genom att uppmärksamma frågorna i vår bostadsmarknadsanalys och i kontinuerlig rådgivning till kommunerna samt vräkningsförebyggande arbete kopplat till nationell hemlöshetsstrategi. Länsstyrelsen har synliggjort behovet av individanpassade insatser som möter olika behov hos målgrupperna asylsökande, skyddsbehövande och nyanlända.

Folkhälsa

Länsstyrelsen har under åren 2022–2023 haft ett regeringsuppdrag att stödja genomförandet av den nationella folkhälsopolitiken på regional nivå. Detta uppdrag redovisas i särskild ordning. Inom ramen för uppdraget har dialog initierats för att stärka folkhälsoperspektivet i det interna arbetet med till exempel friluftsliv, samhällsbyggnad och miljö.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Ett område som Länsstyrelsen fortsatt att prioritera är implementering av lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS). I ansvaret för Länsstyrelsens webbplats och intranät ingår att tillgänglighetsanpassa information så att besökare med olika funktionsförmågor ska kunna ta del av innehållet i enlighet med DOS. Detta har skett genom

- uppföljning av Länsstyrelsens handlingsplan för tillgängliga dokument
- översyn och korrigerande av tillgänglighetsfel på webbplatsen och intranätet
- upphandling av en lärplattform för digital tillgänglighet i dokument.

Områden där Länsstyrelsen bidragit till tillgänglig information är vid friluftslivsplaneringar i naturreservaten. Lättillgänglig information om till exempel leder och rastplatser i länets skyddade områden är särskilt viktigt för personer med funktionsnedsättning. Verksamheten har tagit del av introduktionsutbildning i barn- och funktionsrätt, som bidragit till att rättighetsfrågorna integrerats på ett bättre sätt i arbetet med målen inom naturskötsel och friluftslivsområdet.

Vidare har vi fördelat medel för att tillgängliggöra svårtillgängliga kulturmiljöer, som till exempel att ta fram en VR-film (Virtual Reality) om Mörby slottsruin och tillgängliggöra runstenar med digital teknik. Andra exempel är insatser för att tillgängliggöra information om kulturmiljövärden i ett flertal naturreservat. Arbetet har bidragit till att en bredare allmänhet får tillgång till information om lagskyddade, men ofta fysiskt svårtillgängliga, kulturmiljöer.

Länsstyrelsen har genomfört tillgänglighetsanpassningar av externa fysiska miljöer i länet. I naturreservatet Sandemar har vi anlagt en tillgänglighetsanpassad stig och grillplats, vilket bidrar till att personer med nedsatt rörelseförmåga kan besöka utflyktsmålet. I samband med stängslingar av betesområden har myndigheten satt upp självstängande grindar, som bidrar till att öka tillgängligheten för personer med begränsad rörelseförmåga.

Inom området bostadsförsörjning har vi verkat för att funktionsnedsattas situation ska främjas genom att uppmärksamma frågorna i myndighetens bostadsmarknadsanalys samt vid rådgivning till kommunerna. Myndigheten bevakar även dessa frågor i framtida bebyggelse som en remissinstans för Boverket i deras arbete med förändrade byggregler.

Inom arbetet med integrationsfrågor har myndigheten synliggjort behov av särskilt stöd för personer med funktionsnedsättningar i mottagandet av asylsökande, skyddsbehövande och nyanlända. Vi har i samarbete med Myndigheten för delaktighet (MFD) genomfört intern kompetensutveckling för att utveckla arbetssätt inom integrationsuppdraget. Därtill har Länsstyrelsen spridit MFD:s informationsmaterial om flyktingar med funktionsnedsättningar till aktörer i länet. I dialogen med kommuner har verksamheten stämt av kunskap och förutsättningar i mottagandet av nyanlända med funktionsnedsättningar, för att säkerställa att målgruppens behov kan beaktas.

Ytterligare en insats inom integration är projektet Digital arbetsmarknads vägledning genom språk (DAGS) som har inspirerat och motiverat till arbete och utbildning. Vi har tagit fram en film med fokus på personer med intellektuell funktionsnedsättning, som utgör en del av projektets digitala vägledningmaterial för målgrupper med svag anknytning till arbetsmarknaden.

Inom området mäns våld mot kvinnor finns en länsstrategi *Strategi för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län 2020–2026*. Den utgår från ett intersektionellt perspektiv i syfte att synliggöra de grupper som kan kräva en kombinerad insats. Flera åtaganden i handlingsplanen är kopplade till grupper med olika funktionsnedsättningar. Exempelvis utvärderingen av den förebyggande metoden VIP (VIP-programmet syftar till att främja förutsättningarna för god hälsa, jämlika relationer och känsla av sammanhang för unga och vuxna med funktionsnedsättning) som syftar till att förebygga våld i nära relationer för personer med intellektuella eller psykiska funktionsnedsättningar.

Förenkla för företag

Utifrån regleringsbrevsuppdrag 1C1 Främjande av länets utveckling har vi genomfört en servicemätning riktad till Länsstyrelsens företagskunder. Syftet var att mäta servicen i vår myndighetsutövning för att få ökad kundförståelse och verktyg för ett internt utvecklingsarbete. Resultatet visar att drygt tre av

fem kunder är nöjda med hanteringen av ärendet i sin helhet. De områden som flest är nöjda med är bemötandet, engagemanget och kunskapen, samtidigt som respondenterna är mindre nöjda med information och handläggningstider. Resultatet av Länsstyrelsens genomförda servicemätning 2023 gällande myndighetens företagskunder ska ligga till grund för kommande förbättringsarbete med regelförenkling, effektivare tillståndprocesser och service riktat till företag.

Årets systematiska förbättringsarbete har innefattat processkartläggningar inom utvalda områden för att förbättra, effektivisera och förenkla processerna i handläggningen.

Länsstyrelsen har anordnat dialogmöten och nätverksträffar med aktörer i byggbranschen, Bullernätverket, livsmedelsproducenter och lantbruksföretagare. Vi har via en enkät till länets livsmedelsinspektörer frågat hur de arbetar med förenkling för företagande inom livsmedelskontrollen och vi deltar i projektet One-stop myndighetsshop som handlar om att höja innovationsgraden inom livsmedelsbranschen.

I syfte att underlätta för verksamhetsutövare inom miljöfarlig verksamhet deltar Länsstyrelsen i ett myndighetsgemensamt arbete om att förbättra samrådsprocessen. Målsättningen med arbetet är att förkorta ledtider och göra det lätt för verksamhetsutövare att göra rätt.

Länsstyrelsen arbetar med att underlätta för företag genom att digitalisera handlingar inom vattenverksamhet. Vi har digitaliserat alla handlingar som handlar om markavvattning, till exempel dikningar och sjösänkningar från 1840-talet till idag. Det gör det lättare för företag att ta del av handlingarna vid exempelvis ansökning av tillstånd för vattenverksamheter eller som planeringsunderlag i planarbetet.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Det systematiska arbetsmiljöarbetet bedrivs partsgemensamt som en del av myndighetens samverkansarbete. Under 2023 har ett partsgemensamt utvecklingsarbete inom ramen för myndighetens samverkansavtal genomförts. Den fysiska arbetsmiljön har risk- och konsekvensbedömts med anledning av de förändringar som gjorts i våra lokaler med bland annat nya möbler, hemvister och aktivitetszoner. Partsgemensamt har spelregler för kontoret arbetats fram.

Arbetsgivaren erbjuder fortsatt distansarbete på upp till 50 procent av arbetstiden om verksamheten så tillåter.

Under året har samtliga chefer genomfört Farax 360 utvecklingsverktyg i syfte att leda och utveckla verksamheten.

Under våren genomfördes partsgemensam arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud.

Länsstyrelserna harupphandlat ett gemensamt enkätverktyg för temperaturmätningar. Verktöget kommer att implementeras under 2024.

Kompetensförsörjning

Under året har arbetet med att profilera Länsstyrelsen som attraktiv arbetsgivare fortsatt med fokus på rekrytering. Samtliga avdelningar har arbetat med sin kompetensförsörjning inom ramen för verksamhetsplaneringen. Under året har rekryteringsverktyget Varbi implementerats inklusive den digitala referenstagningsmodulen Referensa.

Aktiva åtgärder för att undvika diskriminering i samband med rekrytering har genomförts i samarbete med myndighetens expertkompetens inom området.

Personalrörlighet och personalomsättning

År	Nyanställda tillsvidare	Avgångna tillsvidare	Personal - omsättning
2023	20,2 %	11,3 %	11,5 %
2022	13,4 %	11,5 %	5,8 %
2021	15,1 %	11,2 %	5,7 %

Källa: LISA (Länsstyrelseinformation i samverkan).

Källa: Formel för uträkning av personalomsättning från AGV (Arbetsgivarverkets statistik, staten i siffror personalomsättning).

De senaste åren har antalet nyanställda varit fler än antalet avgångna. Vi har ökat antalet tillsvidareanställningar som i sin tur även påverkar personalomsättningen. Ökningen beror delvis på det skärpta säkerhetspolitiska läget som inneburit ökat fokus på säkerhet och civilt försvar. Länsstyrelserna har en ökad efterfrågan på personer med utbildning och erfarenhet inom säkerhet och krisberedskap dels för att kompetensförsörja ordinarie verksamhet, dels för att bemanna det nyinrättade CIVO-kansliet.

Metoden för redovisning av personalrörlighet och personalomsättning har justerats 2023 vilket gör att siffrorna mellan åren i tidigare årsredovisningar har andra siffror. Förändringen innebär att även medarbetare som återanställs efter mer än 28 dagar samt de som har anställts av annan länsstyrelse räknas som nyanställda och därmed ingår i statistiken.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2023: Antal anställda*	År 2023: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2023: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk-frånvaro (%)	År 2022: Antal anställda*	År 2022: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk-frånvaro (%)	År 2021: Antal anställda*	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk-frånvaro (%)
Män ≤ 29 år **)							12,4	1,5 %	
Män 30–49 år	82,1	3,0 %	62,2 %	94,4	3,2 %	53,3 %	87,6	1,5 %	35,1 %
Män ≥ 50 år	70,2	4,3 %	56,4 %	70,4	4,1 %	47,3 %	71,2	1,2 %	
Män totalt	156,6	3,6 %	58,0 %	171,8	3,6 %	48,5 %	171,2	1,4 %	22,0 %
Kvinnor ≤ 29 år	21,8	2,0 %		21,1	3,7 %	49,5 %	31,6	1,5 %	
Kvinnor 30–49 år	223,2	4,6 %	64,8 %	229,7	5,3 %	55,3 %	232,9	3,3 %	48,5 %
Kvinnor ≥ 50 år	141,3	6,0 %	68,1 %	136,4	6,0 %	70,1 %	139,9	4,6 %	72,8 %
Kvinnor totalt	386,2	5,0 %	65,4 %	387,2	5,4 %	61,7 %	404,5	3,6 %	59,5 %
Samtliga ≤ 29 år	26,0	2,1 %		28,2	3,6 %	37,5 %	44,0	1,5 %	
Samtliga 30–49 år	305,3	4,2 %	64,4 %	324,1	4,7 %	54,9 %	320,5	2,8 %	46,6 %
Samtliga ≥ 50 år	211,5	5,4 %	65,5 %	206,8	5,3 %	65,6 %	211,1	3,5 %	67,4 %
Samtliga totalt	542,8	4,6 %	64,0 %	559,0	4,9 %	59,0 %	575,7	3,0 %	55,2 %

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

*) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden. **) Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Kommentar till tabellen

Sjukfrånvaron ligger i linje med övriga myndigheter och är totalt 4,6 procent. Kvinnor har högre sjukfrånvaro (5,0 procent) jämfört med män (3,6 procent) och det är framförallt kvinnor över 50 år som påverkar statistiken. Den fördelningen kvarstår från tidigare år.

Den långa sjukfrånvarons andel av den totala sjukfrånvaron (över 60 dagar) har ökat mot föregående år. Ökningen är relaterad till antalet långtidssjukskrivna. I övervägande fallen är inte frånvaron relaterad till arbetsmiljöfaktorer. Vi har ett nära samarbete med företagshälsovården och vi arbetar aktivt med rehabilitering. Våra medarbetare erbjuds tre stödjande anonyma samtal hos företagshälsovården för att förebygga och minska ohälsa.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Länsstyrelsen bidrar på flera sätt till länsstyrelsernas gemensamma samverkan och samordning. Länsstyrelsen i Stockholms län är värdlän till länsstyrelsernas gemensamma stödfunktioner för informationssäkerhet och dataskydd (Safir). Safirs verksamhet har, som en följd av ökat krav och behov inom informationssäkerhet, utvecklats och utökats. Länsstyrelsen Stockholm har också tagit över uppgiften att vara objektägare för Förvaltning och juridik. Länsstyrelsen samordnade vidare regeringsuppdraget om att fortsatt utveckla en mer systematisk användning och analys av data och statistik inklusive tillhörande rättslig utredning. Länsstyrelsen har även deltagit i länsstyrelsernas arbete med att utveckla styrning och beredning inom den gemensamma styrningen och samordningen.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Stockholms län bedriver följande verksamheter:

Verksamhet (VÄS)	Benämning	Resultatbedömning
20-21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter <ul style="list-style-type: none"> • Penningtvätt och stiftelser • Skarvförvaltning, tillsyn bevakning/ /stiftelse/överförmyndare 	Gott Otillfredsställande Utvecklingsbehov
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Gott, svårt att nå mål inom djurskydd
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott
40-41	Hållbar samhällsplanering och boende	Gott
42	Energi och klimat	Gott
43	Kulturmiljö <ul style="list-style-type: none"> • Tillsyn 	Gott Utvecklingsbehov
45-46	Samhällsskydd och beredskap <ul style="list-style-type: none"> • Försörjningsberedskap, signalskydd 	Gott Utvecklingsbehov
50-58	Naturvård och miljöskydd <ul style="list-style-type: none"> • Tillstånd och prövning 	Gott Utvecklingsbehov
60-62	Areella näringar	Gott
70, 80-85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Gott

Foto: Mostphotos.com

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1C8 Regional förvaltningsplan skarv	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk

hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	47,1	75,0	69,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	33,7	50,7	47,9
Antal årsarbetskrafter män	13,4	24,3	21,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	41 456	41 186	42 635
Antal beslutade ärenden	41 012	40 865	46 077
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1 138	1 036	910
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	67 572	90 268	84 550
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 259 169	723 463	646 120

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾		77,1	78,6	80,0

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen.

De lägre verksamhetskostnaderna och färre årsarbetskrafter beror på att Länsstyrelsen under 2022 i sin roll som regional valmyndighet hade i uppdrag att planera och genomföra riksdagsvalet Ökningen av lämnade bidrag i jämförelse med 2022 beror av högre utbetalningar för lönegaranti.

Resultatredovisning

Penningtvätt och finansiering av terrorism

På grund av låg bemanning inom penningtvättsområdet har tillsynsärenden inte kunnat prioriteras och endast fyra tillsynsärenden med beslut om sanktionsavgift har avslutats under året. Länsstyrelsens beslut om sanktionsavgift överklagas i de flesta fall, besluten tenderar att hålla väl vid överprövningen i övre instanser. För att nå största möjliga effekt har både ärenden som inkommit via myndighetssamverkan prioriterats samt lämplighetsprövningen av nyanmälda till penningtvättsregistret.

Bevakningsföretag

Länsstyrelsen har genomfört ordinarie inspektioner av 42 företag vilket innebär att vi inte fullt ut uppnår lagkravet som skulle ha inneburit ytterligare

nio inspektioner. Andelen genomförda inspektioner har dock ökat med drygt 15 procent från föregående år.

Årlig kontroll i misstanke- och belastningsregister har genomförts rörande drygt 16 500 personer. Kontrollen genererade 68 ärenden om omprövning av godkännande. Ytterligare 62 omprövningsärenden har inletts under året baserat på inkommen information. Under året har 105 omprövningsärenden avslutats.

4 000 ansökningar om godkännande av personal har hanterats samt drygt 700 ansökningar om godkännande av skyddsvakt. Ansökningar gällande skyddsvakter har markant ökat mot föregående år. Lagkravet om beslut inom två veckor är svårt att uppnå då handläggningstiden hos den tidigare remissinstansen är lång.

Stiftelsetillsyn

Länsstyrelsen är registrerings- och tillsynsmyndighet för cirka 8 600 stiftelser och handlägger årligen flera tusen ärenden som rör ansökningar, anmälningar, ingivande av årsredovisningar, begäran om råd och upplysningar med mera. Tillsynsarbetet baseras på granskning av inkomna årsredovisningar, revisionsberättelser och uppgifter som framkommer vid handläggning av ärenden samt tips. Under året genomförs ett nationellt tillsynsprojekt där länsstyrelserna granskar insamlingsstiftelser. I Stockholms län har 20 insamlingsstiftelser valts ut för granskning utifrån en riskanalys. Syftet med granskningen var bland annat att kontrollera att stiftelserna använt sina intäkter för stiftelsens ändamål samt att kontrollera att de följer bestämmelsen om att under en period om tre sammanhängande räkenskapsår använda minst 75 procent av sina intäkter för stiftelsens ändamål. Av granskningen framgick att de flesta följer denna bestämmelse men att några behövt viss vägledning av Länsstyrelsen gällande den fortsatta förvaltningen.

Tillsyn av överförmyndare

Länsstyrelsens tillsyn bidrar till att stärka kommunernas kompetens inom området och på så sätt öka rättssäkerheten och den ekonomiska tryggheten för de allra mest utsatta i samhället. Genom tillsynsarbetet ökar kommunernas möjlighet att få sina invånare att känna sig trygga genom att bland annat förebygga och förhindra välfärdsbrott. Länsstyrelsen har gjort platsbesök hos 25 av 27 överförmyndare och granskat deras verksamhet. Vid tillsynen har länsstyrelserna nationellt fokuserat på att granska överförmyndarnas kontroll av överförmyndarspärrear på bankkonton. Fokus har även varit att granska hur överförmyndarna ändrar arvodesbeslut samt hanterar överklaganden av dessa beslut. Länsstyrelsen har i sina granskningar upptäckt att majoriteten av överförmyndarna uppvisar brister i dessa hänseenden och även i handläggningen. Länsstyrelsen har under året även besvarat 75 begäran om rådgivning från överförmyndarna.

Pantbanker

Under året har 15 tillsynsbesök på pantbankskontor genomförts, varav nio utanför länet. Länsstyrelsens mål enligt tillsynsplanen var 10–15 besök varav fem utanför länet. Besöken har gett oss en bra bild av läget hos pantbankerna i länet och gett oss underlag för hur vi ska fokusera vår tillsyn för nästföljande år.

Skarvförvaltning

Inom ramen för regleringsbrevsuppdrag 1C8 har skarvförvaltningen i länet bestått av inventering, samverkan i enlighet med den regionala förvaltningsplanen för skarv 2020–2030 samt tillståndsprövning av skyddsjaktsärenden. Inom ramen för förvaltningsplanen sker en årlig räkning av antalet skarvbon enligt samma metodik sedan första häckningen som var 1994. Av årets räkning kan det konstateras en liten ökning från föregående år med cirka 300 häckande par i hela Stockholms skärgård. Länsstyrelsen har fattat beslut om skyddsjakt i enlighet med den regionala förvaltningsplanen, med särskilt fokus på att minska skador på fiskbestånd i känsliga skärgårdsområden, så som norra Mysingen, där det även görs uppföljning på fiskbestånden. Vi kan se att antalet häckande skarvar i norra Mysingen har minskat som ett resultat av riktad skyddsjakt i området. Dessa skarvar har flyttat på sig och häckar nu i andra områden i Stockholms skärgård. Bland annat kan vi se att det skett en ökning av häckande skarv i Stora Värtan. Vad detta kommer få för effekt är för tidigt att utvärdera.

Samverkan består av kontinuerliga interna och externa möten med övriga kustlän i syfte att arbeta med förvaltningsplanens mål samt att skapa grundliga underlag till jaktbeslut.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen inom bevakning, stiftelser och överförmyndare är att resultatet är gott. Inom skarvförvaltningen samt tillsynen av bevakningsföretag, stiftelser och överförmyndare visar resultaten på ett utvecklingsbehov och förändringar i arbetssätt pågår.

Inom penningtvätt och stiftelser är målbedömningen otillfredsställande. Tillsynen inom stiftelser får stå tillbaka för en god löpande ärendehantering.

Foto: Mostphotos.com

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller samt klagomålskontroller, riktade både till djurverksamheter och till privatpersoner som håller djur. Även förprövning av djurstallar, handläggning av tillståndsärenden samt djurförbudsprövningar ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hundar och katter är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den *nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland annat mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland annat mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Prioriteringar av djurverksamheter och rutinkontroller

Stockholms län utmärker sig, i likhet med andra storstadslän, med många näringsidkare för djurverksamheter och därför stort antal ansökningar för att bedriva dessa verksamheter. Detta har de senaste åren orsakat långa handläggningstider. För att underlätta för företagare att starta verksamheter har vi ökat bemanningen och arbetar med effektivisering för minskad handläggningstid av ärendetypen. Ändringar av föreskrifter gällande handläggningstider påverkade Stockholms län särskilt med anledning av den redan stora mängden ärenden som inte är beslutade, varför arbetsuppgiften prioriterades upp ytterligare under december månad.

Trots den ökande, alltmer komplexa och höga andelen klagomålsärenden i länet, har en regional satsning varit att nå tioprocentmålet för rutinkontroller av livsmedelsproducerande djur för att bibehålla ett gott djurskydd och säkra livsmedel. För klagomålsärenden har Länsstyrelsen delvis frångått nationell prioriteringsordning för att i någon form kunna hantera det stora inflödet av ärendetypen.

Länet utmärker sig även genom att inneha den största andelen av landets försöksdjursverksamheter med försök av avsevärd svårighetsgrad. Det finns därför särskilda skäl att bibehålla denna specialistkompetens och riktad bemanning till denna typ av rutinkontroller.

Stärkt medarbetarskydd

Länsstyrelsen har under flera år arbetat särskilt med säkerhet för medarbetare inom offentlig kontroll av djurskydd då angrepp med hotfullt beteende och trakasserier ökat i omfattning, allvarlighet och tydligare riktas mot tjänstepersonens privata sfär och familj.

I början av året gjorde Länsstyrelsen en hemställan till regeringen för att se över om det med författningsändring kan gå att öka skyddet för de anställdas personliga uppgifter i syfte att minska exponering och utsatthet för hot, våld, trakasserier och påverkansförsök och därmed trygga deras arbetsförhållanden. Hemställan skickades till Justitiedepartementet och ansluter till liknande skrivelser från till exempel Polismyndigheten och ett inlägg till Utredningen om åtgärder för att minska offentliganställdas utsatthet, dir. 2022:31. Utredningen lämnade ett betänkande SOU 2024:1 den 11 januari 2024.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	43,2	39,8	39,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	39,7	36,1	35,6
Antal årsarbetskrafter män	3,4	3,7	3,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	5 284	5 344	4 994
Antal beslutade ärenden	5 250	5 454	4 920
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	2	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	58 276	52 821	48 715
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	-	-	-

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet inkomna och upprättade, samt beslutade ärenden, minskade marginellt jämfört med föregående år. Inom vissa ärendetyper är skillnaderna större som exempelvis för lagen om tillsyn över hundar och katter där inflödet har ökat.

Antalet årsarbetskrafter och verksamhetskostnader har ökat med anledning av att en ny enhet har bildats, nödvändig rekrytering inom primärproduktionsområdet har gjorts samt tillfälliga resurser inom djurskyddsområdet har rekryterats. Djurmärkningskontroller som genomförts har ändrat verksamhetskoden från område 60 till område 28 vilket avser en kostnad om 946 tkr och 1,3 årsarbetskrafter.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel genomförda rutinkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till klagomålskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,23	0,78	1,36
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad rutinkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	11,7 % ⁵⁾	4,4 %	8,0 %
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100 %	86 %	86 %
Andel klagomålsärenden beslutade inom tre månader (90 dagar).	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	LISA ³⁾	90 % inom 90 dagar	89,9 %	90,9 % ⁶⁾	93 % ⁶⁾

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel kontrollrapporter för djurskyddskontroller som är meddelade inom 21 dagar.	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ⁴⁾	90 % inom 21 dagar	84,6 %	83 % ⁶⁾	81 % ⁶⁾
25% eller mindre av de kontroller som görs efter inkomna klagomål är utan anmärkning.	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	Högst 25 %	18,7 %	12,3 % ⁶⁾	~ 17 % ⁶⁾
Samtliga förprövningsärenden handläggs inom 56 dagar efter komplett ärende.	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	LISA ³⁾	100 %	100 %	100 % ⁶⁾	100 % ⁶⁾
90% av ärenden enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen handläggs inom 90 dagar efter komplett ansökan. ⁷⁾	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	LISA ³⁾	90 % inom 90 dagar	98,1 %	99 % ⁶⁾	90 % ⁶⁾
100% av ärenden enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen handläggs inom 180 dagar efter inkommen ansökan. ⁷⁾	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	LISA ^{3, 7)}	100% inom 180 dagar	41,6 %	- ^{6), 7)}	- ^{6), 7)}

1) Register, Jordbruksverket.

2) Register, Länsstyrelsen.

3) Uppföljningssystem, Länsstyrelsen.

4) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

5) På grund av införandet av AHL (Animal Health Law) är registret för kontrollobjekt under 2023 inte tillförlitligt. DUS kan därför inte användas för uttag av myndighetens resultat för indikatorn 10 % kontrollerade objekt med livsmedelsproducerande djur. Resultatet baseras i stället på senast kända antal kontrollobjekt uttagna av Jordbruksverket 2021-03-02 innan införandet av AHL. Antalet kontrollobjekt var då 1 305.

6) Denna resultatindikator är ny i tabellen för 2023.

7) Ny resultatindikator för 2023 som kompletterar tidigare. Under året har det inte gått att avläsa handläggningstiderna då LISA inte har uppdaterats i enlighet med det nya målet. Resultatet är därför framtaget manuellt och är inte tillförlitligt.

Länsstyrelsen uppfyller kvotmålet (andelen genomförda rutinkontroller i förhållande till klagomålskontroller), tioprocentmålet (andelen rutinkontroller av objekt med livsmedelsproducerande djur) och målet inom primärproduktionskontroll, se tabell Resultatindikator ovan. Måluppfyllelsen har ökat jämfört med föregående år främst beroende av god planering och resursutnyttjande, effektivisering, resursförstärkning och prioritering inom verksamheten.

Effekterna av måluppfyllelsen bidrar till att stärka djurskyddet för livsmedelsproducerande djur samt en ökad livsmedelssäkerhet.

Övriga indikatorer kommenteras under avsnitt Resultatredovisning.

Resultatredovisning

Djurskydd

Det operativa målet för djurskyddskontroll (2023–2025) gällande utbildning, likriktning och verifiering bedöms vara delvis uppfyllt. Länsstyrelsen ingår i flera nationella nätverk och har medverkat vid, samt anordnat utbildningar och sammankomster tillsammans med andra länsstyrelser, myndigheter, företag och organisationer. Det har bidragit till ökad samsyn, kompetens och strategiskt samarbete.

För att utveckla arbetsätt och likrikta bedömningar har vi genomfört parallell- och/eller dokumentationskontroller av merparten av djurskyddshandläggarna. Nyanställd personal har genomgått Jordbruksverkets kontrollutbildning för djurskydd och samsyn (KuDoS), vilket ökat förståelsen för tjänstepersonsrollen och djurskyddskontrollen.

Målet gällande riskbaserad rutinkontroll bedöms också vara uppfyllt. Länsstyrelsen har, baserat på riskvärdering, kontrollerat 11,7 procent av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur och uppnått tioprocentmålet. För att få ett mer tillförlitligt kontrollplatsregister och effektivisera kontrollarbetet har registervård utförts.

Inom försöksdjursområdet har djurskyddskontroller utförts enligt framtagen kontrollplanering. Länsstyrelsen har medverkat vid riksgemensam inventering av landets försöksdjursanvändning. I syfte att bidra till den nationella måluppfyllelsen har förslag på hur riskvärdering av verksamheterna och kontrollarbetet ska skötas, samt en teknisk lösning för registerhållning, tagits fram.

Målet gällande resurseffektivitet och effekt av kontrollen bedöms vara uppfyllt inom flera områden.

Det har inkommit 1 700 klagomål om bristande djurhållning. Vi uppfyller nästan (89,9 procent) målet att 90 procent av klagomålsärendena avslutas inom 90 dagar genom att prioritera hårt och hantera många ärenden genom informationsbrev. Av klagomålsärendena hanterades åtta procent genom fysiska kontroller, 18,7 procent var obefogade (nationellt mål: <25 procent). Trots ökad kontrollfrekvens är andelen obefogade kontroller fortsatt låg, vilket indikerar att allvarliga djurskyddsbrister sannolikt skulle uppmärksammas även om kontrollfrekvensen ökar ytterligare. Effekten av kontrollerna bedöms dock vara stor då många ingripande beslut fattats enligt djurskyddslagen, vilket visar på stor djurskyddsnytta.

Öppen dialog och krav på åtgärder vid rutinkontroller har bidragit till förbättrad djurhållning och ökad regelefterlevnad hos lantbrukare. Antal kontroller med brister har minskat. Vid 37 procent av rutinkontrollerna har brister noterats (riksnitt: 50 procent). Få brister vid rutinkontrollerna verifierar ett gott djurskydd gällande livsmedelsproducerande djur. I ett storstadslän som Stockholm med stor befolkning och många sällskapsdjur skulle ytterligare effekt av djurskyddskontrollen uppnås om mer resurser fördelats på klagomålsärenden, som proportionerligt är fler och hårdare prioriterade.

Genomsnittstiden för handläggning i djurförbudsärenden var sex månader. 33 beslut fattades, varav 18 resulterade i djurförbud. Detta är färre än 2022 men i linje med 2021. Vi har ur djurskyddssynpunkt prioriterat ärenden där Polismyndigheten omhändertagit djur.

Inflödet av anmälningar för bristande hundtillsyn har ökat från 838 förra året till 960 i år. Vi har beslutat om 75 förelägganden, 6 hundförbud samt omhändertagit 8 hundar, vilket bidragit till ökat skydd från farliga hundar i samhället.

I samband med djurskyddskontroller har vi uppmärksammat människor i olika typer av utsatthet. Det har varit både barn och vuxna. Som ett resultat av det har vi gjort 41 orosanmälningar till socialtjänsten vilka omfattar 36 vuxna personer och 34 barn.

Arbetsmiljön för medarbetarna påverkas negativt av försök till otillbörlig påverkan, hot och våld. För bättre arbetsmiljö och ökad trygghet har Länsstyrelsen haft fortlöpande gruppmöten med företagshälsovården och arbetat mot fastställda säkerhetsrutiner.

Målet gällande service gentemot djurhållare bedöms vara delvis uppfyllt. Djurhållare erhåller en kontrollrapport inom 21 dagar i 84,6 procent av ärendena. Det nationella målet om 90 procent uppfylls därmed inte. En anledning är att kontrollrapporter prioriterats ned då klagomålsärenden lett till omedelbara omhändertaganden. För att ge djurhållare snabb återkoppling och effektivisera vår administration lämnar vi, om möjligt, kontrollrapport på plats.

Vi uppfyller inte heller det nationella målet om att alla ärenden avseende 6 kap. 4 §-tillstånd beslutas inom 180 dagar efter inkommen ansökan. Det höga antalet tillståndsansökningar under 2020–2021 genererar fortfarande långa handläggningstider. Dessutom har antalet tillståndsansökningar för djurverksamheter ökat från 158 föregående år till 174. Vi har omfördelat resurser och utfört effektiviseringsarbete för att korta ned handläggnings-tiderna och har under hösten 2023 börjat se effekterna av detta inför 2024.

Vidare har samtliga förprövningsärenden handlagts inom lagstiftad handläggningstid.

Vid kontroller erbjuds djurhållare relevant information om kontrollbesöket. Via Länsstyrelsens tidskrift, webbplats och sociala medier uppmärksammar vi djurhållare på vanliga brister och sprider kunskap om gällande lagstiftning. Djurhållare kan då själva åtgärda och förebygga brister, vilket ökar regelefterlevnaden och djurvälståndet.

Vi upprätthåller kontakt med LRF:s omsorgsgrupp i syfte att utbyta aktuell information och för att förebygga att djurskyddsbrister uppstår eller försvåras, samt upplyser djurhållare om att stöd finns att få vid behov.

Djurhälsa och smittskydd

Länsstyrelsen har haft hög beredskap och genomfört informationsinsatser för epizootisjukdomarna fågelinfluensa och afrikansk svinpest, samt följt efterlevnaden av de kvartalsvisa salmonellarapporterna. Genom omvärldsbevakning, information och rådgivning har vi ökat allmänhetens kunskap och medvetenhet om smittsamma och anmälningspliktiga djursjukdomar.

Länsstyrelsen har hanterat 168 ärenden gällande anmälningspliktiga sjukdomar, inklusive fall med resistent bakterier.

Länsstyrelsen deltar i den svenska myndighetssamverkan inom EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats) för att hjälpa medlemsstaterna att minska den illegala förflyttningen av djur. Samverkan skapar kunskapsuppbyggnad av den komplexa problematiken kring illegal införsel av hundar.

Länsstyrelsen har utfört tre seminkontroller på häst. I samtliga fall konstaterades brister, vilket indikerar att fler kontroller behövs för att bidra till ökad regelefterlevnad. Inventering och riskbaserad seminkontroll av nöt och gris har inte genomförts.

Länsstyrelsen har medverkat i nationella samverkansgrupper gällande smittskydd för ökad likriktning mellan länen, samt deltagit i nationellt informationsmöte för kommuner och regioner om afrikansk svinpest och fågelinfluensa. Vi har samarbetat med regionens smittskyddsmyndighet och andra myndigheter kring förekomsten av zoonotiska sjukdomar. Länsstyrelsen samverkar med sju andra länsstyrelser för att likrikta rutiner och arbetssätt kring djurhälsa och smittskydd, vilket medfört ett ömsesidigt lärande och erfarenhetsutbyte samt en bättre beredskap för smittsamma sjukdomar.

Veterinärmedicinska preparat och rests substanser

Länsstyrelsen har inom tillsyn över djurhälsopersonal prioriterat att kontrollera alla 13 veterinärer som villkorar läkemedelsanvändning. Övriga veterinärer har inte kontrollerats enligt det intervall som framgår av Jordbruksverkets allmänna råd. Länsstyrelsen har utfört tillsyn över 23 djurhälsopersonal och 16 läkemedel på gård, varav tre uppföljningar. Vidare har Länsstyrelsen utfört 128 kontroller av hästpass varav 35 uppföljningar, på 12 gårdar, och uppmärksammat brister. Vi har därigenom verkat för att säkerställa att antibiotika inte används i onödan och att läkemedelsrester inte hamnar i livsmedelskedjan. Länsstyrelsen har inte prioriterat att utföra kontroller av avelsorganisationer.

Länsstyrelsen har deltagit i länsstyrelsegemensamt arbete för veterinära frågor (SveA), för ökad likriktning mellan länen.

Animaliska biprodukter

Länsstyrelsen har utfört två riskbaserade kontroller av transportörer av animaliska biprodukter. Vid en av kontrollerna noterades brister av allvarigare karaktär, fler kontroller behövs för att säkra regelefterlevnaden och smittskyddet.

Samverkan inom kommunal livsmedels- och dricksvattenkontroll

Länsstyrelsen har anordnat två länsmöten som ett led i att samordna kommunernas arbete inom livsmedelskontrollen och därigenom bidragit till ökad kunskap. Vi har genomfört en enkät för att bland annat tillvarata kommunernas vilja att agera för ett förenklat företagande samt för att bättre motsvara kommunernas behov av oss som samordnande myndighet. Vi deltog i ett samverkansmöte mot livsmedelsfusk vilket möjliggjorde kunskapsutbyte.

Vi har också verkat för samverkan och kompetensutveckling av länets kommunala dricksvattenkontroll vilket bland annat bidragit till ökad kunskap, samsyn och effekt av kommunens dricksvattenkontroll.

Livsmedels- och foderkontroll inom primärproduktionen

Urvalet av kontrollobjekt är riskbaserat och enligt nationell tilldelning. Vi har gjort fler kontroller (39) än det tilldelade antalet (34) men fördelningen av kontrollobjekt skiljer sig något från tilldelat uttag av branscher, med anledning av behov av prioritering av anmälningar och samkontroller mellan enheter. I samband med kontrollerna har vi kunnat verifiera en generellt god

regelefterlevnad. Vi bedömer att det nationella målet har uppfyllts och därmed bidragit till säkrare livsmedel och foder.

Resultatbedömning

Resultaten inom rutinkontroller, primärproduktion och förprovning är utmärkta.

Inom ansökningar av tillståndspliktiga verksamheter beror bristande måluppfyllelse på stor ingående ärendebalans. Till slutet av året har resultaten gått från utvecklingsbehov till gott, beslutstakten är högre än inflödet.

Inom de veterinära områdena och djurförbud har vi ett gott internt resultat men utvecklingsbehov finns för att uppnå de nationella målen.

Avseende djurskyddsklagomål är måluppfyllelsen god men en följd av prioritering. Vi riskerar att allvarliga djurskyddsbrister inte kontrolleras och åtgärdas. Sammantaget behöver området utvecklas avseende resurstillgång.

Foto: Mostphotos.com

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev
1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska

- samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet
- fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingssatsningar i länet
- bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner
- ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	10,6	30,3	44,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,1	22,1	31,9
Antal årsarbetskrafter män	2,5	8,2	12,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	50	3 482	15 733
Antal beslutade ärenden	52	5 216	16 352
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	2	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 832	39 004	54 543
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	-	36	5 308

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Verksamhetsområdet har lägre kostnader och färre årsarbetskrafter till följd av att Länsstyrelsen inte har hanterat ansökningar om omsättningsstöd till handelsbolag, kommanditbolag samt enskilda näringsidkare under 2023. Dessa ärenden gav ett stort inflöde under pandemin.

Resultatredovisning

Infrastrukturplanering (väg, järnväg)

Länsstyrelsen verkar löpande för en långsiktigt hållbar transportinfrastrukturplanering i länet och för genomslag av de nationella transportpolitiska målen. Det sker genom handläggning av väg- och järnvägsplaner, som främst rör kapacitetshöjande åtgärder utmed befintliga vägar och järnvägar. Förutom detta har vi även bjudits in till ett flertal samrådstillfällen inför planeringen av till exempel tunnelbaneutbyggnaden till Älvsjö och Roslagsbanan till city. Vi har lämnat synpunkter på lokalisering, utformning och miljöpåverkan utifrån miljöbalken, med utgångspunkt från de nationella målen.

Länsstyrelsen har bidragit med löpande vägledning, samverkan och tidig planeringsdialog i enskilda stadsutvecklingsprojekt vid statliga vägar och järnvägar, till exempel överdäckningar samt kompetenshöjning och ensad

tillämpning regionalt och nationellt. Fokus i år var vägars och järnvägars bidrag till risk för olyckor med farligt gods, miljö kvalitetsnormer för vatten och boendes hälsa på grund av trafikbuller.

Länsstyrelsen har samverkat med Region Stockholm och Trafikverket i det pågående arbetet med Länsplan respektive Nationell plan för planperioden 2026–2037. Syftet är att stärka Länsstyrelsens engagemang i den långsiktiga planeringen och främja att de nationella målen, där minimering av konflikter mellan de transportpolitiska och bostadsmålen är centrala.

Som ett led i arbetet med regleringsbrevsuppdraget för ökat bostadsbyggande, smidiga planprocesser och tryggad bostadsförsörjning har Länsstyrelsen medverkat i en testpilot för ökat bostadsbyggande med fokus på riksintresse kommunikation i syfte att minimera konflikter i samband med framtagande av detaljplaner. Det beskrivs i avsnittet Hållbar samhällsplanering och boende.

Bredband (tillgång, utbyggnad och samverkan med mera)

Länsstyrelserna ska i regleringsbrevsuppdrag 1C4 redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att främja tillgång och utbyggnad av bredband inom ramen för relevanta uppgifter och uppdrag till exempel inom samhällsplanering, handläggning av tillstånd, totalförsvar och krisberedskap. Länsstyrelserna ska även redovisa hur de verkar för enklare processer och kunskapsutbyte inom respektive länsstyrelse samt med andra länsstyrelser och berörda myndigheter. Av redovisningen ska framgå hur länsstyrelserna samverkat med Post- och telestyrelsen och regioner i bredbandsrelaterade frågor, till exempel genom att bistå med att sammanställa underlag om beviljade bredbandsstöd i landsbygdsprogrammet.

I Stockholms län uppfylls målet i regeringens bredbandsstrategi. 99 procent av länets invånare har tillgång till 1 Gbit/s eller mer. En procent av länets invånare har tillgång till 100 Mbit/s. Siffrorna är avrundade så det finns fortfarande glest befolkade områden där utbyggnaden behöver främjas. Länsstyrelsen har därför främjat bredbandsutbyggnaden i länet även om handläggningsansvaret för Post- och telestyrelsens bidragsmedel har flyttats från Länsstyrelsen till Region Stockholm. I två projekt med stöd av landsbygdsprogrammet som Länsstyrelsen fortfarande ansvarar för pågår anläggningsarbeten.

Rollen som bredbandskoordinator finns idag på Region Stockholm och upparbetade kontakter för regional samverkan har inneburit kontinuitet avseende bland annat GIS-tjänster och möjlighet att sprida information om bredband via Länsstyrelsens kommunikationskanaler.

Länsstyrelsen har inom ramen för sitt betaltjänstuppdrag samverkat med bredbandskoordinator med syfte att belysa behovet av tillfredsställande bredbandstäckning som en av förutsättningarna för robusthet i betalsystemet.

Länsstyrelsen är en viktig aktör för att bevilja tillstånd kopplade till bredband, exempelvis i känsliga miljöer (naturvård och kulturmiljö). Att tillståndsprocessen är snabb och smidig har stor betydelse för bredbandsprojekten.

Länsstyrelsen har under samråd om kommunernas översiktsplaner betonat vikten av digital infrastruktur. Vi har framhållit betydelsen av ett robust system ur ett beredskaps- och civilförsvarsperspektiv.

Bidrag till genomförande av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken

Länsstyrelsen har haft regional tillväxt som ett fokusområde vilket har inneburit tre huvudsakliga insatser. Vi har kartlagt vilka samverkansplattformar som finns med näringslivets aktörer och vilka nya forum som ska initieras, arbetat för att myndighetens beredning ska innefatta ekonomisk hållbarhet och tillväxtperspektivet, samt ökat kunskapen om Länsstyrelsens företagskunder.

Myndighetens arbete med att stödja Region Stockholm i framtagande av en ny regional utvecklingsplan/strategi (RUFs) har startat och utvecklats. Länsstyrelsen har bistått genom att i forum ge råd, delta i workshops och kommundialoger samt besvara remisser. Arbetet bedrivs i projektform där de olika tematiska områdena som RUFs berör har delats in i delprojekt där Länsstyrelsen har deltagit aktivt.

Dialog och samverkan med Region Stockholm

Framtagandet av ny RUFs har bidragit till att samverkan ytterligare har förstärkts. Dialog har skett löpande både på strategisk nivå och handläggarnivå. Länsstyrelsen har lyft vikten av att föra in ett tydligt civilt försvars- och beredskapsperspektiv i planeringen, men har även varit aktiv i frågor som klimatanpassning, landsbygd och skärgård, grönblåstruktur och social hållbarhet

Mål i den regionala utvecklingsstrategin

I regleringsbrevsuppdrag 1C4 har Länsstyrelsen inget att redovisa då vi inte använt 1:1-medlen till annat än betalning till Tillväxtverket för användning av Nyps ärendehanteringssystem. Vi har inga projekt med finansiering via dessa medel.

Strukturfondsprogrammen och territoriellt arbete

Länsstyrelsens genomförande av de regionala strukturfondsprogrammen och territoriellt samarbete utgår från regleringsbrevsuppdrag 1C3.

Länsstyrelsens interna samordningsfunktion för EU:s fonder och program har fokuserat på mobilisering kring EU-programmen 2021–2027. Länsstyrelsen ingår i länets strukturfondspartnerskap, dess beredningsgrupp och arbetsutskott. Myndigheten är genom partnerskapet med och tar fram årsplaner, utlysningssplaner, regionala handlingsplaner samt mobiliserar inför utlysningar och bereder ansökningar. Länsstyrelsen verkar för att de regionala projekten ska bidra till att möta länets utmaningar och målen i Agenda 2030. För att lyckas bidrar vi med underlag för att utlysningarna ska gå i linje med länets aktuella behov. I mobiliseringsinsatser informeras sökanden om vikten av att beakta Agenda 2030-målen.

Båda de strategiska utmaningarna och Agenda 2030 är kriterier som partnerskapet beaktar i prioriteringen av ansökningarna. Länsstyrelsen samverkar kring territoriellt arbete bland annat i det nationella nätverket inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen.

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Stockholm, kommunförbundet Storsthlm och Stockholms stad fortsatt samverka för att öka kunskaperna kring möjligheterna med EU:s fonder och program. Fokus har varit att sänka

trösklarna, få in nya aktörer samt att öka kunskaper om en bredd av fonder samt stödformer för att söka EU-medel. Digitala aktiviteter har genomförts och en bredd av aktörer har deltagit och uttryckt att behovet av att fler mobiliseringsinsatser behövs. Länsstyrelsen har medverkat i den regionala samordningsgruppen för att besvara EU-samråd som leds av Stockholmsregionens Europakontor. Två samråd har besvarats tillsammans med Region Stockholm kring programperioden 2014–2020.

Skärgårdsutveckling

Länsstyrelsen har faciliterat partnerskapet Skärgårdens exekutivkommitté som leds av landshövdingen där kommunstyrelsens ordförande i de sex skärgårdskommunerna, Region Stockholm, Skärgårdsstiftelsen och Skärgårdens intresseorganisation (SIKO) ingår. Syftet är att tillhandahålla en partsneutral arena för regional utveckling i skärgården. Initiativ har tagits inom områdena beredskap, energi, klimat och avfall vilket resulterat i ett påbörjat arbete med kommunöverskridande avfallshantering i skärgårdsmiljö och en beviljad ansökan om 2:4-medel från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för kartläggning och placering av service- och trygghetspunkter på kärnöar.

Resultatbedömning

Vår bedömning är att verksamhetsområdet har uppnått ett gott resultat, följer en positiv progress samt att genomförda insatser har bidragit till genomslag för de nationella målen rörande regional utveckling och sammanhållen landsbygdspolitik. Myndigheten har haft regional tillväxt som ett fokusområde och aktiviteterna kopplade till fokusområdet bedöms på ett ändamålsenligt sätt bidra till att de territoriella målsättningarna för Stockholms län uppnås. Länsstyrelsen har bidragit till den regionala samordningen genom en omfattande dialog med Region Stockholm inom ramen för framtagande av ny regional utvecklingsplan/strategi.

Länsstyrelsen bedömer att insatserna har stärkt samverkan och dialog med planupprättare, väg- och järnvägsbyggare, berörda kommuner och myndigheter. Med ökad förståelse om varandras perspektiv, behov och mål ökar även förutsättningarna att hitta långsiktigt hållbara lösningar till gagn för både utvecklingen av transportinfrastrukturen och bostadsbyggandet i länet.

Foto: Länsstyrelsen Stockholm

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev
1C5 Ökat bostadsbyggande, samverkan kommuner m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska

- samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvården, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor)
- samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig planeringsdialog för ökat bostadsbyggande
- utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess
- samordna och ta tillvara statliga intressen i fysisk planering (översiktsplaner, detaljplaner)
- handlägga översikts- och regionplaner, detaljplaner, överklagande av kommuners beslut, utöva tillsynsvägledning och följa upp byggnadsnämndernas tillsyn enligt plan- och bygglagen
- analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, till exempel genom en regional bostadsmarknadsanalys
- handlägga stöd till bostäder och till energiåtgärder
- samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri* verksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området *bostadsmarknad* är

målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av transportpolitiska mål, verka sektorsövergripande och följa upp nationella mål årligen, som gestaltad livsmiljö och miljömålet God bebyggd miljö.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	50,1	46,8	63,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	36,3	33,4	46,4
Antal årsarbetskrafter män	13,8	13,4	17,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6 457	3 431	10 053
Antal beslutade ärenden	4 507	3 992	11 423
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	66	23	14
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	73 953	66 484	82 749
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)			

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Den stora variationen gällande antal inkomna och upprättade ärenden avser ett ökat antal ärenden rörande investeringsstöd. I juli 2023 öppnades ansökningsprocessen för ett nytt stöd med fokus på energieffektivisering i småhus där intresset varit stort och många ansökningar inkommit.

Ökningen av årsarbetskrafter och verksamhetskostnader i jämförelse med 2022 består främst av en ökning inom verksamhetsområdet Stöd till boende.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal påbörjade bostäder (st.)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	-	5 389	9 934	19 217

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal färdigställda bostäder (ST)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	20 000	9 943	7 620	14 741
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	77 %	81 %	79 %
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90 %	96 %	96 %	96 %

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

- 1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.
- 2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

Minskad nybyggnation är beroende av konjunkturläget och beskrivs vidare i resultatredovisningen.

Resultatredovisning

Hållbar samhällsplanering och boende

Länets kommuner har stora utmaningar, trots hög planeringsaktivitet med att bibehålla en hög och jämn bostadstakt. Hållbar stadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen, en trygg, attraktiv boende- och stadsmiljö är viktiga utgångspunkter för huvudstadsregionens tillväxt och attraktionskraft. Länsstyrelsen arbetar för det regionala målet om 20 000 bostäder men även för att säkerställa bostadskvalitet, stadsmiljöns attraktivitet, varierat bostadsutbud som håller över tid med minskad miljö- och klimatpåverkan.

I arbetet med hela samhällsbyggnadsprocessen har vi stärkt tillväxt, hållbarhet och säkerhet i samverkansformer, sektorsövergripande ärendeberedning och beslutsfattande. Länsstyrelsen främjar sektorsövergripande arbete i löpande handläggning av översiktsplaner och detaljplaner och tidig planeringsdialog med hjälp av metodstöd för sociala aspekter.

Länsstyrelsens resultat inom infrastrukturplanering redovisas i avsnittet Regional tillväxt och infrastrukturplanering. Länsstyrelsens resultat inom sektorsövergripande redovisas i avsnitt Myndighetsövergripande redovisning. Länsstyrelsens resultat inom Agenda 2030, att bistå Rådet för hållbara städer och främja gestaltad livsmiljö beskrivs i avsnitt Bilagor.

Regionplanering

Länsstyrelsen har bistått Region Stockholm i arbetet med en ny regionplan (RUF5). Arbetet syftar till att tidigt verka för genomslag av nationella mål, proaktiv statlig samordning och lyfta samspelet mellan tillväxt, hållbarhet och säkerhetsperspektivet i regionplaneringen och underlätta för efterföljande översiktsplanering, detaljplanering, bostadsförsörjning och transportinfrastruktursatsningar i länet. Länsstyrelsen har bland annat lämnat synpunkter i avgränsningssamråd.

Bostadsförsörjning och samverkan för ett ökat bostadsbyggande

Riktlinjerna för bostadsförsörjning ska ligga till grund för översiktsplanering, detaljplanering och andra kommunala insatser. Hälften av länets kommuner har antagit riktlinjer för bostadsförsörjning under 2018–2022, vilket är en försämring jämfört med 2014–2018. För att förbättra resultatet har Länsstyrelsen bistått kommunerna löpande med vägledning och tidig planeringsdialog, handläggning av översiktsplaner, detaljplaner, riktlinjer av bostadsförsörjning och kunskapshöjning genom seminarier, rapporter, regional och nationell samverkan.

Inom ramen för regleringsbrevsuppdraget 1C5 för ökat bostadsbyggande kan konstateras att nuvarande konjunktur nedgång i första hand handlar om marknadsförutsättningarna för nyproduktion vilken Länsstyrelsen inte direkt kan påverka. För att främja bostadsbyggandet har vi följt upp kommunernas aktiviteter, skapat samtalsrum och höjt kunskapen genom spridning av goda exempel och utökat dialoger med branschen. För att underlätta för kommuner i detaljplaneprocessen har Länsstyrelsen drivit en testpilot för ökat bostadsbyggande på uppdrag av Miljö- och samhällsbyggnadsrådet med fokus på artskydd, buller och riksintressekommunikation. Testpiloten har hittills resulterat i större samsyn i de frågor som kommunerna tidigare upplevt som hinder. Exempelvis har en testpilot för buller hjälpt till att visa att det går att bygga bostäder i bullerutsatta lägen med rätt placering, utformning och reglering. Det har även bidragit till att de upphävda planerna kunde tas vidare och antas på nytt.

För att bidra till en god bebyggd miljö och gestaltad livsmiljö har Länsstyrelsen arbetat för att höja kunskapen och erfarenhetsutbytet inom flera områden såsom bostadsförsörjning, cirkulär planering, översvämningssrisker, buller, höga hus, gestaltad livsmiljö, totalförsvar, jordbruksmark och landsbygdsutveckling. Det har bland annat resulterat i positiva betyg på tidig planeringsdialog från kommunerna i den årliga uppföljningen och att få detaljplaner har behövt tas in för prövning.

Länsstyrelsen har bidragit till kunskapshöjning om skyfallshantering i dialog med kommuner och andra myndigheter enligt kommunernas önskemål. En rapport har tagits fram på uppdrag av Miljö- och samhällsbyggnadsrådet som Länsstyrelsen håller i för att stödja kommunerna i deras fortsatta arbete. Länsstyrelsen har också gjort en översyn av handläggningstider, utvecklat sitt arbete med förorenade områden, och sett över möjligheten att minska risker från vissa transporter av farligt gods genom länet samt hur säkerheten kan upprätthållas över tid. Arbetet ger sammantaget bättre förutsättningar till kommunerna vilket bidrar till hållbar samhällsplanering i länet.

Digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen fortskrider i samverkan med länsstyrelserna samt Lantmäteriet. Utbildning och implementering av

verktyget Prozesso har genomförts i syfte att få till en ensad handläggning av digitala detaljplaner.

Arbete med den nationella hemlöshetsstrategin 2022–2026

Arbetet med den nationella hemlöshetsstrategin 2022–2026 kännetecknas av synergier mellan uppdrag inom bostadsförsörjning och social hållbarhet och tät dialog med civilsamhällesorganisationer, kartläggning av kommuners behov av kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt kunskapshöjning för att motverka hemlöshet. Arbetet har lagt en grund för att effektivt kunna stödja kunskaps- och metodutveckling i kommunerna och bistå sektorsövergripande samverkan för att uppmärksamma grupper som har svårt att komma in på bostadsmarknaden.

Överklagade bygglov enligt plan- och bygglagen

Länsstyrelsens hantering av överklagade bygglov för nya permanentbostäder uppfyller, för tredje året i rad, målen avseende handläggningstider enligt resultatindikatorerna. Tydliga prioriteringar, teambaserat arbetssätt och färre gamla ärenden att hantera har gett god måluppfyllelse och har bidragit till denna viktiga del av samhällsbyggnadsprocessen enligt plan- och bygglagen.

Fastighetsbildning

En fortsatt ökad efterfrågan på småhus har medfört fortsatt stort intresse för fastighetsbildningsärenden. Länsstyrelsen har bevakat allmänna intressen i handläggning av fastighetsbildningsärenden genom samverkan kring ensad tillämpning och dialog med Lantmäteriet och med länsstyrelserna.

Havsplaner

Havs- och vattenmyndigheten arbetar på uppdrag av regeringen (M2022/00276) med att ta fram de nya havsplanerna och möjliggöra nya områden för energiutvinning. Länsstyrelsen har, liksom övriga kustlänsstyrelser, lämnat synpunkter på avgränsningssamråd samt samrådsyttrande över havsplanerna. Vidare arbetar Länsstyrelsen löpande med planeringsunderlag till Havs- och vattenmyndigheten. Detta bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling för havet, energiförsörjningen och kulturmiljömålen.

Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder med mera

Länsstyrelsen har fortsatt att handlägga inkomna ansökningar avseende investeringsstödet för hyres- och studentbostäder samt genomfört tillsyn på tidigare utbetalda ärenden. Investeringsstödet för hyres- och studentbostäder har fortsatt bidra till fler lägenheter med lägre hyra då byggnadsprojekt slutförts och stöd kunnat betalas ut. Länsstyrelsen har även utfört tillsyn enligt Förordning (2016:880) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande utan avvikelser vilket säkerställer att det stöd som Länsstyrelsen betalat ut används korrekt. Den nationella samordningen för energi- och bostadsstöd har fokuserat på att utveckla arbetsprocesserna kring tillsyn och särskilt vad gäller efterkontroller av utbetalade stöd. Arbetet har resulterat i granskningsprogram för att kunna genomföra fördjupade granskningar av vissa stöd.

Investeringsstöd och energieffektivisering

I juli 2023 öppnades ansökningsprocessen för ett nytt stöd med fokus på energieffektivisering i småhus. Stödet syftar till att främja en effektiv energianvändning och ett minskat effektbehov för uppvärmning. Intresset har varit stort och många ansökningar har inkommit. Stödet har bidragit till energibesparing i många småhus.

Investeringsstödet för energieffektivisering i flerbostadshus har inte varit ansökningsbart och tidigare beviljade ärenden förväntas färdigställas under 2023 till 2025. Av totalt cirka 200 ärenden har ett 50-tal hittills slutrapporterats. Hittills kan konstateras att stödet har bidragit till fler energieffektiva flerbostadshus med lägre energiprestanda vilket ligger i linje med generationsmålet.

Intresset för investeringsstödet för äldre- och trygghetsbostäder är fortsatt stort. Genom investeringsstödet för äldre bostäder har befintliga flerbostadshus genomgått ombyggnationer för att anpassas efter äldres boendebehov vilket har resulterat i tillgänglighetsanpassade flerbostadshus och att äldre lättare kan bo kvar hemma i sina hyres- eller bostadsrätter.

Den nationella samordningen har för energi- och bostadsstöd under året fokuserat på att utveckla arbetsprocesserna kring tillsyn och särskilt vad gäller efterkontroller av utbetalade stöd. Arbetet har resulterat i granskningsprogram för att kunna genomföra fördjupade granskningar av vissa stöd. Den nationella samordningen har även samordnat länsstyrelsernas uppdrag att delta i EU:s återhämtningsplan (RRF). Ekonomistyrningsverket har med anledning av RRF genomfört revision av den nationella samordningens system samt granskning på ärendenivå under våren med goda resultat. Vidare har nationella samordningen arbetat med att utforma en länsstyrelsegemensam tolkning av den nya förordningen (2023:402) om bidrag för energieffektivisering i småhus.

Resultatbedömning

Bedömningen är att Länsstyrelsen uppnått ett gott resultat och utvecklat ett internt arbetssätt i positiv inriktning med utgångspunkt i tillväxt, hållbarhet och säkerhet. Resultatet kännetecknas av en helhetssyn, balansen mellan de kvantitativa målen och mjuka värden, synergier mellan målområden och sektorsövergripande arbetssätt i ärendeberedning och avvägningar i samband med beslutsfattande. Myndighetens insatser har varit av både strategisk och praktisk karaktär från bostadsförsörjning till handläggning av enskilda ärenden och stödhantering till samverkan, dialog, rådgivning, tidig planeringsdialog, planeringsunderlag, rapporter och kunskapshöjning för ökat och cirkulärt byggande samt sektorsövergripande främjandearbete för de nationella målen. Även arbetet med att delge slutsatser och tydliga planeringsförutsättningar till kommunerna och branschen, för att underlätta fortsatt arbete för hållbar samhällsplanering och boende, har bidragit till att ett gott resultat uppnåtts. Detta bidrar sammantaget positivt till samverkansklimatet både regionalt och nationellt med kloka avvägningar i komplexa ärenden och planeringssituationer, effektiva processer och hållbar stadsutveckling i länet samt till att de övergripande målen inom hållbar samhällsplanering och boende, god bebyggd miljö, gestaltad livsmiljö, kulturmiljömålen, folkhälsa och Agenda 2030, mål 11, uppfylls.

Foto: Länsstyrelsen Stockholm

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska

- samordna och leda arbetet med genomförandet av de regionala energi- och klimatstrategierna samt bidra till samhällets elektrifiering
- administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet
- samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimat- anpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.

Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet med konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den ska skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Målet är 50 procent effektivare energi- användning till 2030 jämfört med 2005 och att elproduktionens samman- sättning år 2040 är 100 procent fossilfri.

Det övergripande *klimatmålet* innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimat- förändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisas information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsens klimat- och energiarbete ska bidra till att främja en hållbar utveckling och hållbar tillväxt med en ökad innovations- och konkurrenskraft i länet. Klimat- och energifrågor har tydliga synergier till miljömålsarbete och hållbarhetsarbetets sociala och ekonomiska dimensioner inom Agenda 2030. För att stärka det interna arbetet har Länsstyrelsen beslutat om en strategi för arbetet med klimat och energi samt en strategi för arbete med elförsörjning.

Den interna klimat- och energistrategin anger ett antal områden som Länsstyrelsens arbete ska rikta in sig på. De är att stärka den regionala samverkan i klimat- och energifrågor och stärka samsynen och synliggöra synergieffekter mellan samhällsintressen vid integrering av klimat- och energifrågor i Länsstyrelsens verksamhet. I strategin för elförsörjning lyfts behovet av samverkan kring elförsörjningen i länet, där Regionalt elförsörjningsforum Stockholms län (REST) utgör ett forum för samverkan kring långsiktiga utmaningar i länets elsystem.

Länsstyrelsen arbetar för att Stockholms län ska vara robust och klimatanpassat, där kommuner och andra aktörer tar ansvar för att möta klimatförändringarna och vidtar åtgärder i enlighet med regeringens prioriteringar. Som ett led i detta hade myndigheten som mål att revidera den regionala handlingsplanen för klimatanpassning, dels för att konkretisera myndighetens klimatanpassningsmål samt åtgärdsbehov, dels för att synkroniseras med Länsstyrelsens interna strategier.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	12,4	10,5	6,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	9,1	7,6	5,8
Antal årsarbetskrafter män	3,2	2,9	0,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	145	243	184
Antal beslutade ärenden	131	112	97
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	10	22	28
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	18 982	15 220	9 743
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	932	1 063	2 411

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st.)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾		0,5	0,8	0,69

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

Länsstyrelsen utlyste projektmedel för klimatanpassningsåtgärder. Då en kommun inte kunde genomföra sitt projekt är bidragen något lägre för 2023.

Verksamhetsområdet har haft full bemanning under hela året och har därmed kunnat bidra med tre utlåningar till andra enheter motsvarande cirka en årsarbetskraft.

Till skillnad från tidigare år har Klimatklivet haft en ansökningsperiod istället för normala tre. Antalet ansökningar var dock stort vid detta tillfälle.

Resultatredovisning

Samverkan och tvärssektoriell integrering

Fokus inom samverkan med länets kommuner har legat på att stärka kommunernas systematiska arbete med klimatanpassning, öka kompetens inom eleffekt- och elförsörjningsfrågor och bidra till erfarenhetsutbyte kring hur kommuner kan arbeta med att minska sina egna indirekta utsläpp från inköp.

Internt inom Länsstyrelsen har arbetet fortsatt med att genomföra Länsstyrelsens strategi för klimat- och energiarbetet och frågorna har fått ökat fokus då klimat och energi var ett fokusområde för myndigheten. Arbetet har resulterat i en ökad dialog mellan olika sakområden och idéer till nya samarbeten kopplat till bland annat samhällsbyggnadsfrågor, landsbygdsutveckling och beredskapsfrågor.

Genomförande av den regionala klimat- och energistrategin

Transporter och resande

Arbetet med att minska klimatpåverkan från transporter har fortsatt inom ramen för det regionala miljö- och samhällsbyggnadsrådet. Rådet leds av Länsstyrelsen och inkluderar även Region Stockholm, kommunförbundet Storsthlm, Trafikverket och Stockholms stad samt länets övriga kommuner som företräds av fyra till sex kommundirektörer. Rådet har bland annat tagit fram en regional strategi för masshantering, vilket även bidrar till ett minskat transportarbete, och genomfört en kartläggning av pågående projekt, initiativ och nätverk inom områdena upphandling och elektrifiering av transporter.

Länsstyrelsen bidrar även aktivt till att påskynda elektrifieringen av transportsektorn genom handläggning av stöd till laddinfrastruktur för personbilar och tung trafik inom stöden Klimatklivet och Elektrifieringspiloter.

Energiförsörjning

För att bidra till samhällets elektrifiering har Länsstyrelsen tillsammans med Region Stockholm, affärsverket Svenska kraftnät och regionala elnätsbolag utvecklat samverkansforumet Regionalt elförsörjningsforum i Stockholms län

(REST). Forumet syftar till att möta långsiktiga utmaningar i länets elförsörjning. En gemensam lägesbild för Stockholms läns elsystem har tagits fram inklusive en prognos för behov av eleffekt och en analys av förmågan att möta detta behov med överföringskapacitet och elproduktion.

För att främja en effektiv energianvändning i länet har Länsstyrelsen arbetat aktivt med frågan i tillsynen genom att identifiera och prioritera tillsynsobjekt med stor potential till energieffektivisering och/eller bristande egenkontroll. Totalt har frågan tagits upp vid cirka 20 tillsynsbesök. I samband med tillsyn på vissa anläggningar har hinder och möjligheter för elektrifiering diskuterats med verksamhetsutövaren.

Samhällsplanering och bebyggelse

Samverkan för att minska klimatpåverkan inom bygg- och anläggningssektorn har fortsatt inom den prisbelönta samverkansplattformen Klimatarena Stockholm. Arenan är ett gemensamt initiativ av Länsstyrelsen och Region Stockholm och samlar ett 80-tal deltagande företag, kommuner och forskningsorganisationer. Öppna aktiviteter för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning har arrangerats inom olika tematiska arbetsgrupper såsom anläggning, cirkulär planering, klimatberäkningar, klimatsmarta byggmaterial och återbruksmarknad. Exempel på material som tagits fram är gemensamma beräkningskriterier för klimatpåverkan från nybyggnation och en åtgärds katalog för ett cirkulärt byggande. Klimatarenan har finansierats med medel från den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) men övergick från och med november 2023 i ordinarie verksamhet inom Region Stockholm och Länsstyrelsen.

Klimatklivet

Länsstyrelsen registrerade 132 ansökningar till Klimatklivet med ett sammanlagt sökt stödbelopp på 569 miljoner kronor. Cirka 60 procent av ansökningarna är kopplade till publik laddinfrastruktur för personbilar och tunga transporter. Det finns även ett intresse för elektrifiering av sjötrafik. Till exempel har två projekt slutförts som inneburit stöd till inköp av en eldriven taxibåt för skolskjuts i Stockholms skärgård och stöd för landanslutning av kryssningsfartyg.

Länsstyrelsen har väglett länets aktörer för att åstadkomma fler samt mer effektiva klimatinvesteringar och har bland annat genomfört sex informationsinsatser, deltagit på Work Boat Mässan samt på en träff för Fossilfri skärgårdsgårdstrafik. Vägledning under platsbesök till genomförda projekt har i några fall resulterat i ytterligare ansökningar från samma stödmottagare. Rådgivningen bedöms ha resulterat i ansökningar med högre kvalitet. Länsstyrelsen har genomfört ett analysarbete för att kartlägga åtgärds kategorier som ger störst klimatnytta i länet. Slutsatserna av analysen kommer att användas i det fortsatta strategiska arbetet.

Klimatanpassning

Länsstyrelsens arbete bidrar till att öka samverkan mellan länets aktörer i klimatanpassningsarbetet. Genom våra beslutsunderlag och vår specialistkompetens har vi ökat kunskapen i länet om klimatets förändring, om behovet av klimatanpassning och om verktyg för anpassning. Ett förslag till en ny regional handlingsplan för klimatanpassning som syftar till att stärka länets förmåga att hantera klimatförändringens effekter har tagits fram och skickats på remiss. En guide till översvämningsrisker inom förorenade områden har

tagits fram inom EU-projektet Life IP Rich Waters. Projektet Värme i praktiken, som Länsstyrelsen drivit tillsammans med andra myndigheter och kommuner, har bidragit till att öka kunskapen hos kommunala LSS- och äldreboenden och fastighetsägare om risker vid värmeböljor och åtgärder för att minska risken för ohälsa. Vi har samverkat med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som pekat ut 18 områden i länet vilka riskerar att översvämmas enligt översvänningsdirektivet. Arbetet med översvänningsdirektivet genomförs i cykler på 6 år, och i år gjordes en uppföljning av den föregående riskhanteringsplanen som togs fram under cykel 1 som var 2016–2021. Under 2023 beviljades medel till två kommuner för åtgärder samt att underlag för Bällstaån har uppdaterats.

Länsstyrelsen har fördelat drygt en miljon kronor till nio kommuner för kunskaphöjande insatser. Projekten har medfört att flera kommuner har påbörjat sitt systematiska klimatanpassningsarbete och tagit fram karteringar om risker av klimatförändringar. Några kommuner har gått vidare och ansökt om medel hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för att åtgärda de risker som framkommit i karteringarna. Länsstyrelsen redovisar hela sitt arbete med klimatanpassning till SMHI enligt förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete varav denna redovisning är ett urval.

Resultatbedömning

Vår samlade bedömning är att verksamhetsområdet uppnått ett gott resultat. Genom att samla och stödja regionala aktörer bidrar Länsstyrelsen till att förverkliga regeringens politik för energiomställning, minskad klimatpåverkan och klimatanpassning och att stärka integreringen av de nationella energi- och klimatpolitiska målen inom relevanta områden.

Arbetet inom ramen för Klimatarena Stockholm och Regionalt elförsörjningsforum i Stockholms län (REST) har bidragit till att stärka den hållbara tillväxten i länet. Forumen har bidragit till att samverka mellan näringsliv, akademi och kommuner har förstärkts inom viktiga områden för klimat- och energiomställningen och bidragit till att medvetenheten och kunskapsnivån om frågorna har höjts. Även den fortsatta nära samverkan med länets kommuner har bidragit till ökad kunskapsnivå inom energi-, klimat- och klimatanpassningsfrågor genom bland annat kompetenshöjande insatser, erfarenhetsutbyte och konkreta stödinsatser. Länsstyrelsen har genom att initiera, stödja och följa upp kommuners arbete med klimatanpassning bidragit till att främja en utveckling mot ett robust och klimatanpassat län.

Anslagsfinansieringen av det energi- och klimatstrategiska arbetet har däremot varit otillräcklig för att genomföra vårt uppdrag på ett önskvärt sätt. Länsstyrelsen har behövt nedprioritera arbetet med att följa upp kommunernas energi- och klimatarbete för att i stället prioritera arbetet med elförsörjning. Oklarheter kring budget och ansökningsomgångar för Klimatklivet har begränsat möjligheten att arbeta främjande och att planera in kommunikationsinsatser för att öka intresset för Klimatklivet bland målgrupperna. Finansieringen av det energi- och klimatstrategiska arbetet har inte medgivit utrymme för Länsstyrelsen att följa upp kommunernas energi- och klimatarbete, utan vi har i stället prioriterat arbetet med elförsörjning.

Foto: Länsstyrelsen Stockholm

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3S p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
3B4 Gotland, samverkansråd vid Statens kulturråd,	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetsåtgärder. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

De fyra nationella kulturmiljömålen är

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	12,1	11,4	11,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,4	7,5	8,0
Antal årsarbetskrafter män	4,8	3,9	3,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 496	1 495	1 424
Antal beslutade ärenden	1 486	1 503	1 441
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	23	26	19
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	19 594	16 912	17 141
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	17 232	18 199	11 978

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal registrerade fornlämningar, exkl. marina lämningar (st.)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	-	19 176	18 943	18 886

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

Under 2023 rekryterades en extra resurs motsvarande en heltidstjänst för att utöka bemanningen inom kulturmiljöområdet och de byggnadsantikvariska ärendena.

Resultatredovisning

Nationella kulturmiljömål

Samverkan, tillsyn och kunskapsuppbyggnad

Det finns ett fortsatt stort behov av antikvarisk kompetens som stöd i samråd kring strategiska frågor inom samhällsplanering och samhällsbyggnad då kulturmiljö som sakområde berör ett stort antal lagrum och utgör överprövningsgrund. Funktionen har beslutat i cirka 1 500 ärenden och bistått med inspel i cirka 490 internremisser.

Länsstyrelsen har prioriterat samverkan i frågor om regionens kommande regionplan. Arbetet har bland annat resulterat i att regionen med stöd av Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att förnya kunskapsunderlag om länets kulturmiljöer.

Som en del i tillsynsansvaret för uppdragsarkeologin enligt 2 kap kulturmiljölagen har Länsstyrelsen genomfört uppföljningssamtal med arkeologiska företag som utför uppdrag i länet. Tillsynen har bidragit till ökad

kunskap om våra olika roller och ansvar samt ökad förståelse och kännedom om företagens förutsättningar.

Verksamhetens mångåriga projekt med översyn av kulturmiljövårdens riksintressen och framtagande av planeringsunderlag har avslutats. Projektet har resulterat i uppdaterade riksintressebeskrivningar, geografiska avgränsningar och framtagande av pedagogiska och lättillgängliga kunskapsunderlag som medfört bättre förutsättningar för att tillgodose kulturmiljön och en hållbar samhällsplanering, samt ökat kommunernas och medborgarnas förståelse och delaktighet.

Länsstyrelsen har även arrangerat två större seminarier där vi förmedlat och samverkat kring arkeologiska resultat och metoder från undersökningar som utförts i länet samt spridit kunskap om energieffektivisering och synergieffekter mellan kulturmiljö och klimatarbetet.

Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer och främja nationella målet gestaltad livsmiljö redovisas samlat i Bilaga E.

Civil beredskap

Arbetet med planläggning av undanförelse av kulturegendom av stor historisk och kulturell betydelse i händelse av krig har prioriterats. Arbetet har omfattat kartering och inledande kontakter med regionala och lokala samlingsförvaltare. Länsstyrelsen har bland annat arrangerat två större externa seminarier. Arbetet har bidragit till en god grund för samverkan mellan aktörerna genom erfarenhetsåterföring samt ökad kunskap om våra olika uppdrag och roller inom totalförsvaret och i händelse av höjd beredskap eller krig.

Byggnadsminnen och kyrkor

Länsstyrelsen har bistått som sakkunnig i Riksantikvarieämbetets arbetsgrupp som avser ny vägledning för byggnadsminnen enligt 3 kap kulturmiljölagen. Arbetet med att utreda väckta frågor om byggnadsminnen och ersättningsfrågor i samband med beslut om byggnadsminnesförklaring har en hög komplexitetsgrad och är resurskrävande. Behovet av planerad tillsyn för byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen bedöms vara stort, men på grund av andra prioriteringar har tillsyn för kyrkliga kulturminnen bara kunnat utföras i begränsad omfattning.

Länsstyrelsen har samverkat med Svenska kyrkan i övergripande frågor om kyrkliga kulturvården genom deltagande i regionala samrådsgrupper. Vidare har vi arbetat med regleringsbrevsuppdrag (RB 3B5) som avsett återkoppling gällande det kyrkliga kulturarvet och den kyrkoantikvariska ersättningen. Vi kan konstatera att den kyrkoantikvariska ersättningen bedöms ha stor betydelse för att nödvändig vård av det kyrkliga kulturarvet ska kunna ske.

Hav i balans och en levande kust och skärgård

Kustlänsstyrelsernas uppdrag (RB 3B4) att ta fram ett kunskapsunderlag för kulturmiljöer i den nationella havsplaneringen har avslutats. Uppdraget har bidragit till kunskap om kulturmiljöns värden och tillstånd i Stockholms havs-, kust- och skärgårdsområde.

Länsstyrelsen har även genomfört informationsinsatser om maritima lämningar i syfte att öka kunskapen och förbättra förutsättningarna för att skydda och bevara lämningar under vatten. I samverkan med Riksantikvarieämbetet,

Kustbevakningen, Försvarsmakten och Sjöpolisen har vi inlett ett arbete med att se över föreskrifter för skyddade vrak och eventuella dykförbud.

Skydd och vård av fornlämningar

Länsstyrelsen har fornminnesförklarat en del av den sammanhängande militära anläggningen ”Norra Fronten” i Täby kommun som uppfördes under tidigt 1900-tal som en del av Stockholms landbaserade försvar.

Fornlämningsförklaringen har engagerat såväl allmänhet och kommuner som lokala hembygdsföreningar. Arbetet bedöms utöver långsiktigt bevarande bidra till att stärka omgivande naturreservat som besöksmål.

Vidare har vi sett över Länsstyrelsens arbete med fornvård i länet. Arbetet har bland annat lett till insatser avseende skyltning, kartläggning av förutsättningar samt undersökning av vilket stöd som kommunerna behöver.

Samverkan Arkeologi Ostlänken

Länsstyrelsen har i samverkan med länsstyrelserna i Södermanlands och Östergötlands län, Trafikverket samt Riksantikvarieämbetet intensifierat samarbetet med fornlämningsrelaterade frågor inom ramen för Ostlänken. Länsstyrelserna samarbetar för att formulera gemensamma förhållningssätt, ta fram vetenskapliga mål för de kommande arkeologiska undersökningarna och en gemensam strategi för förmedlingen av de arkeologiska resultaten. Arbetet syftar till att uppdragsarkeologin ska kunna genomföras så tids- och kostnadseffektivt som möjligt och med högsta möjliga kvalitet. Arbetet kommer i sina olika delar och över tid bidra till att uppfylla de fyra nationella kulturmiljömålen.

Kulturmiljöbidrag

Länsstyrelsen har beviljat bidrag, huvudsakligen till vård av byggnader och fornlämningsmiljöer. Bidrag har exempelvis lämnats för att digitalt tillgängliggöra fysiskt svårtillgängliga kulturmiljöer i länet. Arbetet har utöver bevarande av värden bidragit till att fler kan ta del av kulturmiljöns värden. Vidare har restaureringsinsatser och tillgängliggörande bidragit och stärkt Stockholms län som besöksmål och livsmiljö.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen är att vi har fortsatt gott resultat inom kulturmiljöverksamheten men att kulturmiljö är ett efterfrågat område som har ett fortsatt utvecklingsbehov. Utvecklingsbehoven avser bland annat tillsyn inom ramen för kulturmiljölagen samt samarbetet med att integrera kulturmiljövärden i olika samhällsbyggnadsprocesser som är komplexa och ställer krav på kulturmiljökompetens, vilket tar mer resurser i anspråk. Länsstyrelsen noterar också ett ökat behov av kunskapshöjande insatser och efterfrågan på utbildning som bland annat antas bero på att tillämpningen av lagstiftningen skärpts samtidigt som civilsamhällets krav blivit tydligare. Länsstyrelsen har därför inte fullt ut haft möjlighet att ge rådgivning och utbildning i den utsträckning som efterfrågats.

Genom kunskapshöjande och förebyggande åtgärder, samverkan med länets aktörer, tillsyn och skyddande av kulturmiljöer bidrar verksamheten till att ansvar tas för kulturmiljön. Detta medför ett tvärsektoriellt arbetssätt som ställer högre krav på samverkan och delaktighet i andra verksamhetsområden.

Foto: MSB/Michael Fredman

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar m.m.	Länsstyrelseinstruktion
7 a § Civilområdesansvar, utsedda länsstyrelser	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar samt totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska genom sitt geografiska områdesansvar

- vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder
- vara länets högsta civila totalförsvarsmyndighet vid höjd beredskap. Detta innefattar bland annat att samordna de civila försvarsåtgärderna och verka för att sådan verksamhet, hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna, bedrivs med enhetlig inriktning. Vidare ska länsstyrelserna i samråd med Försvarsmakten och med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att det civila och det militära försvaret samordnas
- i samråd med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas
- ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning

- ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation
- ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar
- ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen
- hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för *Seveso-tillsynen* är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för *skydd mot olyckor* är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Målet för det *civila försvaret* är att ha förmåga att

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.
- Målet för samhällets *totalförsvar* är att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen bidrar aktivt som ordförande i det regionala aktörsnätverket Samverkan Stockholmsregionen för att stärka länets förmåga i krishantering och höjd beredskap. Några oönskade händelser, väderrelaterade, eskaleringen av det gängrelaterade våldet och den höjda terrorhotnivån har inneburit att Samverkan Stockholmsregionen har gått in i aktiverat läge. Arbete har bedrivits för att uppdatera och utveckla de gemensamma regionala inriktningarna Pågående dödligt våld och Höjd terrorhotnivå. Till följd av eskalerande våldshändelser har ett regionalt operativt center (ROC) etablerats. Målbilden för ROC är att på kort sikt vända en eskalerande våldsutveckling i Stockholms

län där unga gärningspersoner och brottsutsatta är involverade och att på längre sikt nå ett ihållande förbättrat läge i samhället.

Tillsammans med övriga aktörer inom Samverkan Stockholmsregionen har Länsstyrelsen tagit fram och förankrat ett gemensamt förslag på säkerhets- skyddsavtal med tillhörande instruktion. En regional inriktning har antagits för civilt militärt värdlandsstöd, cybersäkerhet samt rutin för brutna samband. Under 2023 har samtliga aktörer inom Samverkan Stockholmsregionen samlats i det så kallade regionala rådet två gånger. Rådet har bland annat behandlat frågor kring cyberförsvar, terrorhotnivån och omvärldsläget. I rådet ingår representanter för de berörda aktörernas högsta politiska beslutsfattare.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45–46)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	44,8	38,9	29,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	29,2	23,1	15,4
Antal årsarbetskrafter män	15,6	15,5	13,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 060	914	734
Antal beslutade ärenden	1 004	881	745
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	15	23	47
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	81 768	68 764	55 097
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	409	-2 191	5 943

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Ökningen av årsarbetskrafter och verksamhetskostnader i jämförelse med 2022 har skett till följd av att den säkerhetspolitiska utvecklingen och återuppbyggnaden av totalförsvaret fortsatt.

Den säkerhetspolitiska utvecklingen och återuppbyggnaden av totalförsvaret har även medfört ett fortsatt ökat antal ärenden under året, inte minst har det varit en intensifierad efterfrågan om klassning som skyddsobjekt. Det utökade tillsynsuppdraget inom säkerhetsskyddslagstiftningen, har fortsatt inneburit ett stort antal inkomna ärenden som rör registerkontroll och placering i säkerhetsklass under 2023.

Resultatredovisning

Krisberedskap och civilt försvar

För att uppnå målen för området har en rad åtgärder vidtagits för att förstärka arbetet med civilt försvar (Fö2023/00751). År 2023 fortsatte att präglas av ett högt tempo och ökat tryck på frågorna. Det försämrade omvärldsläget bidrog även till att Länsstyrelsen påbörjade en omorganisation, i vilken uppgifter och uppdrag kopplade till säkerhet och beredskap samlades i en ny avdelning för beredskapsfrågor. Länsstyrelsen har, tillsammans med kommunrepresentanter, startat och samordnat arbetsgrupper för krigsorganisation och risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har bistått

med underlag och inriktning för bland annat områdesanalyser inom livsmedels-, dricksvattens- och energiförsörjning. Arbetet har exempelvis resulterat i att kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser signifikant har förbättrats i analyskvalitet. Länsstyrelsen har tillhandahållit stöd till länets aktörer för en stärkt livsmedels- och dricksvattenberedskap. Stödet bedöms ha bidragit till en kompetenshöjning hos aktörerna. Arbetet med beredskapshänsyn i samhällsplaneringen har utvecklats genom ökad intern samordning, rådgivning gentemot kommuners fysiska planläggning och integrering av beredskapshänsyn i en ny regional utvecklingsplan. Det har bidragit till att Länsstyrelsen stärkt den rådgivande rollen gentemot kommunerna och regionen.

Utifrån lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) har Länsstyrelsen genomfört uppföljningsbesök, vilket bidragit till ökad kunskap. Vi har även medverkat i det länsstyrelsegemensamma arbetet med remittering, och planering för uppföljning av, nya överenskommelser mellan Sveriges kommuner och regioner och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) gällande krisberedskap och civilt försvar för kommuner och regioner. Genom detta kan länsstyrelserna tillämpa överenskommelserna enhetligt.

Länsstyrelsen har fortsatt att driva Samarbetsforum med kommunerna, räddningstjänstförbunden och regionen för att stödja och utveckla arbetet inom krisberedskap och civilt försvar. Arbetet har bidragit till ökad kunskap, samverkan och samordning i länet samt förbättrade förutsättningar för en enhetlig beredskapsplanering.

Länsstyrelsen har stärkt förmågan att verka under höjd beredskap. En plan för krigsorganisation har beslutats och prioriterade uppgifter inför och under höjd beredskap har fastslagits. Förmågan har utvecklats genom en stärkt intern samordning samt beslut om en strategisk inriktning för myndighetens arbete med civilt försvar med prioriterade åtgärder. Därigenom har förutsättningar skapats för ett effektivt och långsiktigt arbete där länets aktörer är bättre förberedda. Länsstyrelsen har också bidragit till utvecklingen av totalförsvaret genom att samverka aktivt med och stödja Försvarmakten, bland annat avseende vissa förberedelser för uttag enligt förfogandelagen (1978:262). För att stärka förmågan internt på myndigheten och i länet har Länsstyrelsen gjort en översyn av samarbetet med frivilligorganisationer samt inlett dialoger med berörda frivilliga försvarsorganisationer. Arbete med förnyade avsiktsförklaringar samt avtal med frivilliga har påbörjats. En förstudie har genomförts i syfte att arbetet med frivilliga ska bli mer ändamålsenligt.

Länsstyrelsen har erbjudit utbildning inom stabsmetodik för länets kommuner, regionen och räddningstjänstförbund, vilket skapat mer kompatibla staber mellan aktörerna som bidrar till en mer effektiv samverkan i länet. Länsstyrelsen har också deltagit i övningar, bland annat SAMÖ 2023 och en övning om rapportering vid höjd beredskap tillsammans med civilområdeskansliet, vilket stärkt förmågearbetet.

Länsstyrelsen har fortsatt samarbetet med Försvarshögskolan kring att erbjuda en totalförsvarsutbildning i syfte att stärka länets samlade försvarsförmåga genom ökad kunskap och förståelse för varandras roller och ansvar.

Det finns en hög efterfrågan om klassning som skyddsobjekt. Länsstyrelsen har beslutat om flera nya skyddsobjekt samt upphävanden av anläggningar som

inte längre bedöms behöva skyddet. Besluten medför ett bättre skydd för relevanta objekt. Inom ramen för totalförvarsplaneringen har kravet på länsstyrelsernas förmåga att skydda säkerhetskänslig verksamhet ökat väsentligt. Belastningen på signalskyddsorganisationen har ökat och behovet av att kunna kommunicera säkert och effektivt i länet är stort. Länsstyrelsen har utvecklat sin signalskyddsorganisation och stöttat kommunerna i att utveckla deras, vilket har resulterat i mer robusta signalskyddsorganisationer för myndigheten och flera kommuner.

Skydd mot olyckor

Länsstyrelsen har verkat för utveckling av länets olycksberedskap genom dialog och kunskapshöjande insatser. Utbildning har genomförts inom oljeskydd tillsammans med Svenska miljöinstitutet för att stärka hur länets aktörer ska arbeta tillsammans vid ett utsläpp av olja och andra skadliga ämnen till sjöss. Arbetet har bidragit till mer effektiv samverkan och bättre förberedelser. Tillsammans med civilområdeskansliet har arbete med en handlingsplan för övertagande av kommunal räddningstjänst fortgått för att förbättra förutsättningarna för en effektiv räddningsinsats vid en stor olycka inom länet. Länsstyrelsen har även arbetat med kommunikation kring eldningsförbud för att hjälpa kommunerna att nå ut med viktig information.

Arbetet med revidering av delplanerna till programmet Räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning har fortgått, vilket stärkt förmågan att hantera en skarp händelse genom ökad samsyn i länet. En uppföljningsutbildning har arrangerats tillsammans med Strålsäkerhetsmyndigheten och MSB för att öka helhetsförståelsen hos kommuner och räddningstjänsterna gällande strålningsmätningar. Regionala samverkansövningar har också genomförts, vilket har bidragit till att höja länets förmåga att hantera händelser med farliga ämnen.

Geografiskt områdesansvar

Genom sin krisorganisation, och tillsammans med övriga aktörer i Samverkan Stockholmsregionen, har Länsstyrelsen fortsatt att utveckla beredskapen och krishanteringen i länet. Länsstyrelsens krisledningsstab och nyckelfunktioner på myndigheten har fokuserat på utbildning och övning för att stärka förmågan inom flera områden. Samverkan med berörda sektorer har fortsatt att utvecklas och den egna rollen i den nya beredskapsstrukturen har börjat formas.

Civilområdesansvar

Uppbyggnaden av Civilområdeskansliet har fortsatt med nya rekryteringar och utvecklandet av samverkansstrukturer med exempelvis övriga civilområden, Försvarsmakten och de sektorsansvariga myndigheterna. En enhetlig struktur för civil beredskapsplanering har gemensamt beslutats av de sex civilområdena, i syfte att skapa en enhetlig inriktning för totalförsvaret vid höjd beredskap. En grundläggande förmåga att kunna vara ett stöd till länsstyrelserna inom det östra civilområdet vid fredstida kriser är etablerad, vilket stärker den civila beredskapen. Utöver detta har förutsättningarna för hantering av de civila aspekterna av värdlandsstöd utvecklats genom övningsverksamhet.

Seveso

Länsstyrelsen har deltagit i en övning av en Sevesorelaterad händelse och genomfört 14 tillsynsbesök 2023, vilket är i nivå med föregående år. Länsstyrelsen har även granskat kommunernas skyldighet att informera allmänheten om Sevesoverksamheterna. Av granskningen framkom att informationen i viss mån varit otillräcklig och Länsstyrelsen begärde uppdatering av kommunerna. Länsstyrelsen har också, tillsammans med MSB, anordnat ett erfarenhetsutbyte med Estonian Rescue Board om tillsyns- och övningsverksamhet.

Säkerhetsskyddstillsyn

Kartläggning av tillsynsobjekt har fortsatt med vissa riktade insatser mot kommuner och statliga myndigheter. Arbetet har bland annat bidragit till att fler verksamhetsutövare anmält sin säkerhetskänsliga verksamhet. Det har även kommit in en del avanmälningar vilket i något fall krävt utredning. Vid slutet av 2023 finns drygt 180 tillsynsobjekt i Länsstyrelsens förteckning. Den ökade säkerhetsmedvetenheten i samhället har gett ett märkbart högre antal tips om brister i säkerhetskänslig verksamhet. Myndigheten har under 2023 inlett tillsynsinitiativ mot enskilda verksamhetsutövare och offentlig sektor utifrån några av dessa. Samrådsärendena ligger på samma nivå som föregående år.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att ett gott resultat har uppnåtts och att verksamheten utvecklats positivt. Samtidigt finns områden som präglas av utvecklingsbehov, exempelvis försörjningsberedskap och signalskydd.

Året har präglats av omfattande arbete och högt tempo för att stärka den civila beredskapen. År 2023 var det första året där samverkan skedde inom ramen för den nya strukturen med tio nationella beredskapssektorer och sex civilområden på högre regional nivå, vilket bedöms ha skapat förutsättningar för förbättrad samordning inom den civila beredskapen och totalförsvaret. Även internt har samordningen av arbetet med civil beredskap förbättrats. Länsstyrelsens arbete för att utveckla stödet till länets aktörer bedöms ha bidragit till en kompetenshöjning och en ökad förståelse för krisberedskap och civilt försvar. Det har bland annat kommit till uttryck genom ökad kvalitet i de underlag som kommunerna ska lämna till Länsstyrelsen i enlighet med lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Foto: Unsplash.com

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.	Regleringsbrev
1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.	Regleringsbrev
1A7 Förorenade områden	Regleringsbrev
1A8 Ingen övergödning - miljö kvalitetsmålet	Regleringsbrev
1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv	Regleringsbrev
1A11 Nationella och regionala skogsprogram	Regleringsbrev
1B1 Naturvård - regional samordning och ledning	Regleringsbrev
1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelse gemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska

- samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning
- samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt
- skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram
- bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden

- besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken
- ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning
- samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna
- ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall
- planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag
- samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd
- kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden
- genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regel- efterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljötillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Masshantering och sulfid

- Det har funnits ett stort behov av en långsiktig och geografiskt övergripande samordning och planering av länets masshantering. Länsstyrelsen har därför lett arbetet med att ta fram en regional strategi för masshantering. Strategin bidrar på lång sikt till flera positiva effekter som minskad miljö- och klimatpåverkan, tryggad materialförsörjning i länet, minskad uppkomst av avfall samt skapar ekonomiska vinster och minskade kostnader för bostads- och infrastrukturbyggandet.
- Strategin blev antagen och beslutad av samtliga projektägare, Region Stockholm, Storsthlm, Stockholms stad, Trafikverket och Länsstyrelsen och lanserades i oktober. Den utgör en grund för stärkt regional samverkan och sätter inriktningen för det fortsatta arbetet med

masshantering. Genom masshanteringsstrategin finns nu bättre förutsättningar för att skapa en cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. Länsstyrelsen leder det fortsatta arbetet.

För att kunna stödja kommunernas miljötillsynshandläggare har ett arbete påbörjats med att ta fram ett handläggarstöd kring hanteringen av berg med förhöjda sulfidhalter. Arbetet har skett i samverkan med bland annat Naturvårdsverket, Sveriges geologiska undersökning, Luleå tekniska universitet och vissa branschaktörer. För kunskaps- och erfarenhetsutbyte har vi även arrangerat workshoppar med nationella expertmyndigheter och branschaktörer.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50-58)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	119,8	123,7	124,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	74,6	78,6	78,8
Antal årsarbetskrafter män	45,2	45,1	45,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	5 679	5 878	5 434
Antal beslutade ärenden	5 737	6 192	5 678
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	142	161	189
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	205 864	199 628	182 879
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	44 576	111 612	66 330

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet årsarbetskrafter har minskat och så även antalet beslutade ärenden. Länsstyrelsen har aktivt arbetat med att minska balansen av äldre ärenden. Det har resulterat i att antalet ej beslutade ärenden äldre än två år sjunkit de senaste åren, detta trots att antalet årsarbetskrafter minskat.

Kostnaden för lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen har minskat. Det beror på att stora delar av de bidrag Länsstyrelsen betalade ut 2022 var för akutåtgärder att hantera avfallsbranden i Kassmyra, Botkyrka kommun.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från miljöskyddslagen (st.)	Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt miljöbalken	Miljöprovning	NikITA1)	0	55	55	65
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret)2)		197 234	197 063	196 582

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen.

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system.

Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från miljöskyddslagen är oförändrat. Det är på grund av att arbetet med omprövningar av gamla tillstånd inte har påbörjats. Kartläggning av behovet av omprövningar startar år 2024.

De strikt skyddade arealerna natur har fortsatt öka. De arealer som tillkommit är naturreservaten Skålhamra kvighage, Loskälva skog, Rörviksskogen och utvidgningarna av Lötsjön-Golfängarna och Råda, samt ett naturvårdsavtal vid Libbersmora ekhage. Vi har även mätt in gränserna i flera befintliga naturreservat vilket i viss mån kan påverka siffrorna. Det är en positiv trend med mer skyddad skog men vi ser att takten är otillräcklig för att nå miljömålet Levande skogar i Stockholms län.

Resultatredovisning

Dricksvatten enligt EU-direktivet

Lagstiftningen har försenats med över ett år och därför har vi använt tilldelade medel för att på bästa sätt förbereda de kommande arbetsuppgifterna när lagändringarna träder i kraft (beräknat mars 2024). Arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A9 är uppdelat i två projekt som påbörjats under hösten och utförts gemensamt av länsstyrelserna under ledning av vattenmyndigheterna.

I screeningprojektet har Länsstyrelsen valt ut fem små till medelstora dricksvattenförekomster där kommunen är huvudman och provtagit råvattnet i dessa. Vattenmyndigheterna har bekostat analyserna och länsstyrelserna har tillsammans med berörda dricksvattenproducenter genomfört screeningprojektet. Resultatet ska sammanställas av Vattenmyndigheten under 2024.

Inom pilotprojektet har vattenmyndigheterna tillsammans med länsstyrelserna valt ut en vattentäkt per län i totalt 19 län. Vattentäkterna har fördelats över landet och är av olika typer med avseende på bland annat storlek, ålder, typ av vatten och huvudman. Syftet är att ta fram möjliga vägval för det kommande arbetet med avgränsning av tillrinningsområde, identifiering av föroreningskällor och faror, riskbedömning samt möjliga riskhanteringsåtgärder.

Skydda dricksvattenförsörjningen

Länsstyrelsen har samordnat arbetet med att aktualitetspröva och uppdatera Stockholms läns regionala vattenförsörjningsplan (RVP). Planen ger berörda aktörer en gemensam riktning för arbetet med att långsiktigt säkra länets dricksvattenförsörjning. Den uppdaterade planen fungerar som underlag för den regionala och kommunala planeringen.

Inrättande och tillsyn av vattenskyddsområden samt uppdatering av RVP har varit prioriterade frågor i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 3A3 Skydda dricksvattenförsörjningen. I syfte att öka antalet ansökningar, säkerställa att de är kompletta och därmed korta handläggningstiderna har vi lagt större fokus på rådgivning och dialog kring ansökan om vattenskyddsområden. Det har resulterat i sju nya inrättandeärenden, samtidigt som handläggningen av befintliga ärenden har fortsatt. Under kommande år bedömer vi att både antalet inkomna ansökningar och antalet beslut om vattenskyddsområden kommer att öka.

Vi har genomfört egeninitierad tillsyn av 16 vattenskyddsområden, vilket kan jämföras med sju 2022. Fler vattenskyddsområden med relevanta föreskrifter

samt ökad kontroll av föreskrifternas efterlevnad bidrar till ett bättre skydd för ett stort antal människors dricksvatten.

Arbete med områden med högflorerande ämnen (PFAS)

Utifrån regleringsbrevsuppdrag 1A6, där målet är att undersöka, inventera och kartlägga områden som förorenats av högfluorerande ämnen (PFAS), har Länsstyrelsen tillsatt en arbetsgrupp med bred kompetens inom miljöanalys samt tillsyn av förorenade områden och miljöfarliga verksamheter.

För att underlätta kartläggning och inventering av PFAS-förorenade områden har Länsstyrelsen även deltagit i nätverket för Naturvårdsverkets regeringsuppdrag PFAS-förorenade områden (RUPFO). Länsstyrelsen har påbörjat kartläggningen av områden med misstänkt förorening och startat med de branscher som bedömts högst prioriterade. Vid tillsynen av miljöfarliga verksamheter har PFAS-frågan integrerats på olika sätt. Länsstyrelsen har ansökt om och beviljats bidrag från Naturvårdsverket för att utföra verifierande provtagningar av PFAS. I syfte att stärka kunskapsuppbyggande har vi även deltagit på nationella seminarier. Den kunskap som tas fram är tillgänglig för verksamhetsutövare och markägare i databasen för förorenade områden, det så kallade EBH-stödet.

Inom uppdraget för arbetet med övervakning har Länsstyrelsen utfört provtagningar på både yt- och grundvatten med avseende på PFAS och valt att kartlägga enskilda deponiers påverkan. Vi har även samarbetat med kommunerna för undersökning av miljögifter i fisk där PFAS-ämnena inkluderas.

Förorenade områden

Inom ramen för regleringsbrevsuppdrag 1A7 har Länsstyrelsen deltagit i nationella möten länsstyrelser emellan. Detta för att dela erfarenheter samt för att bygga upp vår kompetens för att kunna stötta länets kommuner i frågor kring huvudmannaskap för statligt finansierade utredningar och åtgärder av förorenade områden. Vi har dessutom en pågående dialog med kommuner för att få dem att ta på sig huvudmannaskap för undersökningar och åtgärder av länets prioriterade objekt.

Länets första prövning av en ansökan om statsstöd har slutförts. Inför och i samband med det tog vi fram rutiner och arbetssätt för handläggning av bidrag och stöd. Vi har handlagt fem bidragsfinansierade projekt, varav tre i utredningsfas och två i åtgärdsfas.

Inom kommunernas tillsyn har ansvar utretts och fler kommuner har påbörjat sitt arbete i enlighet med handlingsplaner för förorenade områden. Länsstyrelsen bedömer att arbetet är en förutsättning för att takten i åtgärdsarbetet i länet ska kunna öka framgent. Att utreda ansvar gör det även möjligt att identifiera framtida bidragsprojekt.

Miljöprövningsdelegationen

Miljöprövningsdelegationen (MPD) klarar inte regeringens 180-dagars mål för helprövningar och ändring av tillstånd fullt ut. Totalt beslutade MPD i 13 ärenden rörande helprövningar och ändring av tillstånd (samt avvisade en ansökan där sökanden återkallade ansökan under processen). Det är något fler ärenden som beslutats än under 2022. Handläggningstiderna har ökat sedan föregående år. Dels på grund av att MPD, i ärenden där det varit angeläget, givit anstånd till förlängd yttrandetid. Andra orsaker är pensionsavgångar som

resultat i att komplicerade ärenden bytt handläggare i pågående processer och svårigheter att nyrekrytera rätt kompetens. Den maximala handläggningstiden har ökat från 525 dagar till 981 dagar (medelvärde 483 dagar). Ungefär hälften av ärendena som beslutades av miljöprövningsdelegationen år 2023 berör avfall enligt 29 kapitlet miljöprövningsförordningen.

Ingen övergödning

Länsstyrelsen har genomfört åtgärder inom en rad olika områden inom ramen för regleringsbrevsuppdrag 1A8 Ingen övergödning. Vi har samordnat olika stödformer för att effektivisera de bidragsmedel vi har tillgång till. Genom satsningar inom bland annat Greppa näringen, LOVA-projekt, våtmarksarbete och internbelastning av fosfor bedömer vi att miljömålet har en neutral trend. I nuläget kommer Länsstyrelsen inte att nå målet till 2030. Vi bedömer ändå att de satsningarna inom bland annat våtmarksarbetet och inom LOVA samt strategisk plan och Greppa näringen ger en positiv effekt på miljömålet.

Nationella och regionala skogsprogram

Inom regleringsbrevsuppdraget 1A11, Nationella och regionala skogsprogram, har Länsstyrelsen publicerat handlingsplanen för Stockholms läns skogsstrategi som gäller fram till 2025. Åtgärderna i handlingsplanen bidrar även till att nå målen i det nationella skogsprogrammet. De genomförda aktiviteterna har fokuserat på dialog och samverkan och behandlat ämnen som allemansrätt, hyggesfritt skogsbruk och naturvårdande skötsel.

Naturvård – regional samordning och ledning

Utifrån regleringsbrevsuppdrag 1B1 har Länsstyrelsen i bred samverkan med andra aktörer arbetat med samordning och ledning av det regionala arbetet avseende naturvård, invasiva främmande arter, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogrammen för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning.

Områdesskydd

Länsstyrelsen har inom områdesskydd prioriterat bevarande av skogar med höga naturvärden och fortsatt arbetet enligt den regionala strategin för formellt skydd av skog. Vi har bedömt och graderat inkomna tips och områden som vi känner till sedan tidigare för att kunna avgöra var framtida områdesskydd är mest prioriterat. Länsstyrelsen har beslutat om två nya naturreservat (Loskälva skog och Rörviksskogen), en utvidgning av ett befintligt naturreservat (Råda), samt ingått ett naturvårdsavtal på 50 år (Libbersmora ekhage). Detta har inneburit att ytterligare cirka 83 hektar produktiv skogsmark fått ett långsiktigt skydd. Länsstyrelsen har vidare arbetat med flera andra reservatsärenden där förhandlingar pågår med markägare. Från Naturvårdsverkets anslag för skydd av värdefull natur har cirka 9 miljoner kronor utbetalats för överenskommelser om inträngsersättningar. Arbetet med områdesskydd bidrar i första hand till att uppfylla miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv och Begränsad klimatpåverkan.

Länsstyrelsen har arbetat med att revidera Gålö naturreservat till ett marint reservat. Arbetet med bevarandeplaner för Natura 2000-områden med Smala Östersjövikar pågår. Länsstyrelsen har inventerat Norsviken och tagit fram ett förslag till bevarandeplan för Västerviken. Länsstyrelsen har även deltagit i

uppstarten av Havs- och vattenmyndighetens regionala förvaltningsråd för nätverket av marina skyddade områden i projektet Egentliga Östersjön.

Arbetet med att bilda en marin nationalpark i Nämndöskärgården har pågått i samarbete med Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Värmdö kommun. Förslaget till nationalpark har skickats på remiss i slutet av november, inför den hemställan om bildande som Naturvårdsverket ska göra till regeringen under 2024.

Regeringsuppdraget om skydd av tätortsnära natur pågår. I dagsläget har 55 av de 71 områden som ingår i programmet för Stockholms län blivit natur- eller kulturresevat. Länsstyrelsen har tagit fram en genomförandeplan för hur vi ska arbeta med resterande elva områden som är tänkta att skyddas av staten. Täby kommun har under året inrättat ett naturreservat som ingår i programmet som ett så kallat utredningsområde. I övrigt har två utvidgningar av befintliga reservat samt ett nytt naturreservat beslutats i Lidingö respektive Sundbybergs kommuner.

Nationalstadsparken

Länsstyrelsen har samordnat Nationalstadsparksrådet och arbetet med att utveckla Nationalstadsparken. Arbetet sker dels inom ramen för det utvecklingsanslag om 100 miljoner kronor som avsattes i samband med byggandet av Norra länken. Medel från anslaget har, med utgångspunkt i parkens vård- och utvecklingsplan, främst fördelats till projekt inom biologisk mångfald, historiska parker och kulturlandskap. Kungliga Djurgårdsförvaltningen har tack vare medel från utvecklingsanslaget genomfört en restaurering av Rosendals slottspark och brunnsmiljön vid Djurgårdsbrunn på södra Djurgården. Förbundet för Ekoparken har inom projektet *En pollinerarvänlig park* placerat ut flytande våtmarker i norra Brunnsviken och anlagt kolonilotter vid Frescati. Åtgärderna har bidragit till en ökad biologisk mångfald, ett stärkt bevarande av kulturlandskapet samt en ökad kunskap om de historiska parkerna.

Skötsel av skyddade områden

Inom skötsel av skyddade områden har de statliga anslagen minskat kraftigt 2023. Därför har vi koncentrerat oss på att få den mest grundläggande skötseln att fungera. Vi har riktat in oss på att till exempel bedriva betesdrift och slåtter i cirka 40 områden, underhålla anordningar och leder i de mest välbesökta områdena samt arbetat med gränsmarkering i cirka 15 områden och med att sätta upp informationsskyltar i tolv områden. För att gynna biologisk mångfald har vi restaurerat viktiga livsmiljöer i omkring tio skyddade områden.

Samverkan med andra aktörer är fortsatt viktig, bland annat med våra kontinuerliga samverkansparter Skärgårdsstiftelsen, Stiftelsen Tyrestaskogen och Statens fastighetsverk. Inom nätverket Naturförvaltning i Stockholms län har vi anordnat två aktiviteter inom arbetet med skyddsvärda träd.

Länsstyrelsen ingår i projektet LIFE RestoRED, som syftar till att återskapa ängs- och betesmarker. Arbetet med restaureringarna av lövängar och betesmarker i Ängsö nationalpark, Väsby hage naturreservat och i Häverö prästängs naturreservat har fortsatt.

Inom våtmarksarbetet har Länsstyrelsen beviljat LONA-bidrag till fyra nya våtmarksprojekt. Inom de skyddade områdena har Länsstyrelsen restaurerat en del av fågelsjön i Fysingens naturreservat samt påbörjat restaurering av tre

rikkärr. Vi har även påbörjat arbetet med att återställa hydrologin i fyra skyddade områden samt beviljat bidrag för att anlägga våtmarker i naturreservat som inte förvaltas av Länsstyrelsen.

I arbetet med förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter har vi slutfört renoveringen av 1800-talstorp i Ängsö nationalpark liksom reparationer och underhåll av öns övriga byggnader. För att minska vår energiförbrukning har vi installerat varmluftsvärmepumpar i platskontoret och raststugan i Bullerö naturreservat. På Bullerö har vi också renoverat skorstenarna på museet och byggt en allmän bastu som ersätter den som brann ner för ett par år sedan.

Bidrag per område för skötsel av naturreservat med mera från Naturvårdsverket (schablonfördelning)

År	2023	2022	2021	2020
Antal områden (statliga naturreservat, nationalparker)	264	261	258	257
Anslag till skötsel (tusen kronor)	15 009	39 400	28 818	18 253
Kronor per område	56 852	150 958	111 698	72 101

Tabellen visar utvecklingen av bidraget för skötsel per statligt skyddat område. De minskade anslagen till skötsel av skyddad natur mellan 2022 och 2023 har haft stor påverkan på möjligheten att gynna den biologiska mångfalden och friluftslivet. I slutet av 2023 var Länsstyrelsen förvaltare eller ekonomiskt ansvarig för Ängsö nationalpark, cirka 200 naturreservat, cirka 130 Natura 2000-områden som inte är skyddade på annat sätt samt ett stort antal naturminnen och djurskyddsområden. I tabellen ingår knappt 60 områden som förvaltas och finansieras av annan förvaltare, bland annat kommuner och Skärgårdsstiftelsen.

Friluftsliv

Länsstyrelsen har påbörjat genomförandet av Stockholms läns handlingsplan för friluftsliv 2023–2026 där det övergripande målet är att alla människor ska ha möjlighet till upplevelser i natur- och kulturlandskapet i länet. Ett friluftslivsnätverk med länets kommuner har startats i syfte att stödja kommunerna och möjliggöra erfarenhetsutbyte gällande friluftslivsfrågor. Tillsammans med närliggande länsstyrelser har vi erbjudit seminarier för kommunerna gällande tillgänglighet, utomhuspedagogik samt besöksräkning. Vi har identifierat ett antal kunskapsunderlag och kartläggningar som behövs i länet och påbörjat framtagande av dessa. Länsstyrelsen har fört dialog med externa aktörer kring strategiska länsövergripande friluftslivsfrågor och deltagit på nationella mötesplatser för att kunna förmedla den senaste kunskapen om friluftslivets värde, utmaningar och möjligheter, både internt och externt.

Länsstyrelsens planerade satsningar på friluftsliv i naturreservat har trappats ned på grund av årets sänkta anslag. Vi har ändå genomfört förbättringar för friluftslivet i tolv skyddade naturområden. Insatserna omfattar nya rastplatser, eldplatser, förbättrade vandringsleder och parkeringsplatser. I elva naturreservat har vi bytt ut gamla vägvisningsskyltar i trä till nya i plåt, som är tydligare och mera hållbara.

Åtgärdsprogram hotade arter

Anslagen för arbetet med åtgärdsprogrammen för hotade arter har minskat under 2023. Länsstyrelsen har fokuserat på att kommunicera med markägare, kommuner och andra förvaltare för att engagera dessa i åtgärdsarbetet. Vi har koncentrerat oss på åtgärdsprogrammen för särskilt skyddsvärda träd samt för mnemosynefjäril, där länets arbete är särskilt viktigt. Inventering av skalbaggen bredbandad ekbarkbock visar att det har skett en spridning av arten inom länet på senare år. Uppföljningen av skrântärna har visat på häckningsframgång för länets enda koloni i Stockholms skärgård. Länsstyrelsens arbete med predationshämmande åtgärder mot rovdjur har bidragit till skrântärnans framgång. Vid årets uppföljning av åtgärdsprogrammet för småsvaltning har vi konstaterat att arten har fördubblats i både antal och utbredning sedan 2018. Länsstyrelsens fleråriga arbete med att klippa konkurrerande vegetation har på flera lokaler bidragit till den positiva utvecklingen.

Artbevarande

Länsstyrelsen har granskat hur planerade exploateringsprojekt påverkar fridlysta arter för att säkerställa att artskyddsförordningen följs. I syfte att främja en god dialog och skapa samförstånd kring hur artskyddsaspekter kan beaktas i planprocesser har vi medverkat i ett pilotprojekt, initierat av miljö- och samhällsbyggnadsrådet, tillsammans med bland annat tre kommuner. Arbete har påbörjats med att ta fram en skriftlig vägledning om fridlysta arter som ett stöd till kommunerna vid framtagande av detaljplaner.

Länsstyrelsen har fattat beslut i 28 prövningsärenden (35 ärenden 2022). Dispens från artskyddsförordningen har medgivits för bland annat fångst av groddjur samt insamling av insekter och växter.

Vi har handlagt 42 tillsynsärenden (38 ärenden 2022) gällande bland annat påverkan på fridlysta arter och försäljning av hotade växt- och djurarter. Vi har även granskat tillståndsgivna verksamheters årliga rapporter, kontrollerat försäljning av ål i fiskbutiker samt handel med djur på en reptilmässa.

Invasiva arter

För att förebygga och motverka introduktion och spridning av invasiva främmande arter har Länsstyrelsen bistått flera kommuner och ett stort antal privatpersoner med vägledning.

Länsstyrelsen har även samverkat med kommuner i syfte att bekämpa spridningen av invasiva arter i länets skyddade natur. Kommunerna har genom bidrag effektivt bekämpat både gul skunkkalla och sjögull inom kommunala naturreservat. Även våra utrotningsinsatser mot gul skunkkalla och jättebalsamin inom statliga naturreservat har genomförts med goda resultat.

I syfte att effektivisera inventeringar av invasiva främmande arter har Länsstyrelsen använt [genetiska metoder](#) med gott resultat. Exempelvis har vi undersökt förekomst av svartmunnad smörbult i kustmynnande vattendrag genom [eDNA](#).

En viktig del i arbetet med invasiva arter är att öka kunskapen i samhället. Vi har därför genomfört en informationskampanj på sociala medier och, som en del i tillsynsarbetet, informerat trädgårdshandel samt zoo- och akvariehandel.

För att öka kunskapen om den mindre rovmärlan, en ny art som upptäckts i Sverige, och andra [främmande små kräftdjur](#) har Länsstyrelsen både utfört

egna undersökningar och beställt större [inventeringar](#). Det har resulterat i ökad kännedom om de främmande kräftdjurens livsmiljöer och spridning. Länsstyrelsen har informerat allmänheten om fynden genom att medverka i media, samverka med båtklubbar och fiskeföreningar samt delta på mässor och andra evenemang. Genom insatserna har vi kunnat öka medvetenheten om åtgärder för att motverka spridning av främmande arter via båtar och annan utrustning.

Vilt- och rovdjursförvaltningen

Länsstyrelsens inventering av varg och lodjur visar att stammarna är stabila i länet. I syfte att öka förtroendet och kunskapen om vilt- och rovdjursförvaltningen har vi prioriterat informationsinsatser. Ett informationsbrev om viltförvaltning har skickats ut till boende i länet veckovis, och vi har även anordnat informationsmöten med rovdjurstema både i södra och norra delarna av länet. Att vi kontinuerligt ökat dialogen med medborgare har resulterat i fler inkommande rapporter i rapporteringssystemet skandobs.se. Det höjer kvaliteten på inventeringen. I samband med rovdjursangrepp har Länsstyrelsen gjort förebyggande insatser hos närboende djurhållare.

Restaurering ängs- och betesmarker

Inom regleringsbrevsuppdrag 1B2 har vi tagit fram kriterier och prioriteringsgrunder för det nationella restaureringsstödet. Extern samverkan har varit viktigt i arbetet. På länsamordnarmötena för ängs- och betesmarker inom miljömålsarbetet *Ett rikt odlingslandskap* har vi samverkat med andra län, Jordbruksverket och Naturvårdsverket. I syfte att hitta naturområden med höga värden samt koordinera arbetet med åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd har Länsstyrelsen jobbat med uppsökande verksamhet. Det har resulterat i att två värdefulla betesmarker har restaurerats av markägare och brukare som Länsstyrelsen har haft kontakt med.

Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning

Utifrån regleringsbrevsuppdrag 1A5 har vi medverkat i en nationell tillsynskampanj, som samordnades av Miljösamverkan Sverige, med syfte att minska och motverka skador på värdefull natur och människors friluftsliv inom strandskyddsområde. Inom ramen för kampanjen kontrollerades efterlevnaden av villkor i 20 beslut om strandskyddsdispens.

Länsstyrelsen har handlagt inkomna anmälningar avseende bland annat uppförda byggnader, tillbyggnader samt bryggor inom strandskyddsområde och förelagt om rättelse i sex fall.

Vi har bedrivit tillsynsvägledning genom att löpande besvara frågor från kommunerna.

I arbetet med granskning och överprövning av kommunala strandskyddsdispenser ligger ärendebalansen på en jämn nivå med en genomsnittlig handläggningstid på cirka tre månader. Under 2023 har vi granskat 765 ärenden vilket innebär en minskning med cirka 14 procent jämfört med år 2022 (881 ärenden). Av dessa har 105 ärenden tagits in för överprövning (cirka 14 procent) och 86 slutbeslut har fattats. Det innebär att vi procentuellt sett har tagit in något fler ärenden i jämförelse med föregående år (cirka 11 procent). Flera intagna ärenden har tagits in på formella fel i beslutsfattandet vilket har

kunnat rättas till på ett enkelt sätt. Besluten tenderar fortsatt att hålla väl vid överprövningar i domstol.

Resultatbedömning

För verksamheten inriktad på förvaltning och skydd av värdefull natur har myndigheten nått ett gott resultat, främst tack vare att medel från tidigare satsningar fortsatt kunnat nyttjas. Ett större LIFE-projekt har bidragit positivt, samtidigt som minskade anslag för året märkbart påverkat arbetet med främst åtgärdsprogram för hotade arter och skötseln av länets cirka 200 skyddade områden. Behoven kvarstår, trots minskade resurser, och utvecklingen bedöms som svagt negativ. I arbetet med skydd av områden finns visst utvecklingsbehov. Ett utvecklingsarbete har påbörjats för att bättre kunna ta tillvara frivilliga initiativ. En milstolpe har i övrigt nåtts genom att förslaget att bilda Nämndöskärgårdens nationalpark nu är ute på remiss.

Vad gäller tillsyn och tillsynsvägledning bedöms resultatet som helhet som gott i termer av kvalitet. Det finns utvecklingsbehov för vissa delar av tillsynen. Tillgängliga resurser för året har inte möjliggjort tillsyn som motsvarar slutsatserna i behovsutredningen. En omvärldsfaktor som märkbart påverkat arbetet är de frågeställningar och behov av tillsynsvägledning som dykt upp till följd av en stor och tilltagande hantering av sulfidförande berg i länet. Arbetet har krävt mycket resurser och blottlagt luckor i kunskap och vägledning på nationell skala.

Arbetet med tillstånd och prövning enligt miljöbalken har utvecklingsbehov, främst kopplat till miljöprövningsdelegationens arbete. Svårigheter att ersätta nyckelpersoner är huvudskäl till utmaningarna. Åtgärder har vidtagits och utvecklingen ska kunna bli positiv framåt.

Resultatet av myndighetens natur- och vattenvårdsinsatser är sammantaget gott. En eftersläpning i lagstiftning kopplad till dricksvattendirektivet har gjort att myndigheten inte kunnat utföra delar av planerat arbete fullt ut, trots tillgängliga resurser. Arbetet med att samordna länets arbete med förorenade områden, bedriva tillsyn och ge stöd till kommunerna har givit utmärkta resultat.

Slutligen har myndighetens strategiska miljö- och naturvårdsarbete präglats av en intensifierad och närmare dialog med länets aktörer, till exempel vad gäller den nyligen antagna regionala masshanteringsstrategin, de uppdaterade regionala vattenförsörjningsplanerna, arbetet för att säkra dricksvattenförsörjningen i kris och krig och samarbetet inom det regionala Miljö- och samhällsbyggnadsrådet. Resultatet är sammantaget gott, med en positiv utveckling.

Foto: Mostphotos.com

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra utredningar om allmänna fiskeintresset enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion	Regleringsbrev
1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska

- besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare inom strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken
- kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg
- besluta om olika projekt- och investeringsstöd inom strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken
- inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta om olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin
- erbjuda kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden
- ansvara för ängs- och betesmarksinventering
- ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus
- ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare

- ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd
- ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter
- förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder
- handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*. Målet är

- en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är

- att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen har genomfört ett dialogmöte med branschen och näringen kopplad till primärproduktionen samt ett samverkansmöte med länets kommuner. Syftet med mötena var att skapa en bred förståelse för jordbruket och livsmedelsproduktionens förutsättningar. Mötet med branschen och näringen hade fokus på sommarens initiala torka med efterföljande regn och de effekter och konsekvenser det ger i företagen och för livsmedelsproduktionen. Mötet med länets kommuner hade fokus på livsmedelsproduktion och vikten av ett kommunalt engagemang för att stärka livsmedelsberedskapen och en långsiktigt hållbar utveckling på landsbygden.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	29,7	39,1	34,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	20,0	25,7	22,1
Antal årsarbetskrafter män	9,6	13,3	12,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6 708	8 898	6 715
Antal beslutade ärenden	5 282	9 990	6 798

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	30	599	1 338
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	45 629	52 235	48 374
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 857	2 948	3 537

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Länsstyrelsen tog emot 1 769 SAM-ansökningar. En enskild SAM-ansökan genererar vanligtvis flera beslut. Under 2023 har vi fattat 4 582 beslut om utbetalning varav 827 var beslut för jordbrukarstöden 2015–2022. I och med införandet av strategisk plan 2023–2027 förändras utbetalningsplanen för jordbrukarstöden. Slututbetalning av kompensationsstödet och miljöersättningarna till betesmarker och slätterängar, skydds-zoner och anlagda skydds-zoner samt vallstöd sker i januari året efter ansökan. För de ettåriga miljö- och klimatstöden ekologisk produktion, kolinlagring och minskat kväveläckage samt precisionsjordbruk planering sker utbetalningarna i april 2024. Det gör att antal beslutade ärenden är lägre än tidigare år. Krisstödet 2022 innebar att antal inkomna och beslutade ärenden tillfälligt var avsevärt högre. Det medförde högre antal årsarbetskrafter och verksamhetskostnader.

En del av de kvarvarande ärendena från programperioden 2015–2022 går inte att avsluta i Jordbruksverkets handläggningssystem. Hantering av kvarvarande äldre ärenden kommer att ske löpande när IT-systemet har funktionalitet för ärendeslagen.

Antal årsarbetskrafter och verksamhetskostnader är lägre jämfört med 2022. Det beror på att redovisningen av arbetet med djurmärkningskontroller har flyttat från verksamhetskod 60 till 28, motsvarande cirka 1 årsarbetskraft samt annan omsättning av personal som inte ersättningsrekryterats.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		*	17,1**	18
Areal betesmarker och slätterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		10 556	10 702	10 961

* Det saknas färdig statistik för 2023 när det gäller ekologiskt brukad mark.

** I föregående årsredovisning saknades färdig statistik för år 2022. Siffrorna i årsredovisning 2022 skiljer sig därför åt jämfört med årsredovisning 2023.

- 1) Jordbruksverkets statistikdatabas
- 2) Länsstyrelsens register

Resultatredovisning

Jordbrukarstöd

Länsstyrelsen har för jordbrukarstöden uppnått målen i Jordbruksverkets styr- och uppföljningssystem, SUSS-JBR samt målen i regleringsbrevsuppdrag 1A10.

Nedan redogörs för insatser kopplat till att

- öka måluppfyllelsen och effekten av genomförda insatser
- minska kostnaden per stödkrona för förvaltning och kontroll
- förenkla och underlätta för företag och myndigheter med särskilt fokus på stödsökande och stödmottagare
- möjliggöra så tidiga utbetalningar som möjligt
- minska andelen fel i stödhanteringen.

Länsstyrelsen har

- uppnått målen om tidiga utbetalningar
- anordnat fysiska och digitala informationsträffar för lantbrukarna för att informera om stöden och nyheterna i Strategisk plan CAP 2023–2027
- erbjudit lantbrukarna tidsbokning för support av SAM-internetansökan
- informerat, i vår tidskrift Landsbygd i centrum, om regelverk och vanliga fel som hittas vid kontroll
- bidragit med förslag på förenklingar och effektiviseringar av stödhanteringen samt förslag på regelförenklingar
- löpande under sommaren stämt av med lantbrukare i länet hur de påverkats av torkan respektive blötan samt informerat om regellättnad kopplat till torkan
- medverkat på möten med samordningsregionen (Mälardalen och Gotland), med jordbrukarstöds-handläggare från hela Sverige samt på de möten och utbildningar som hållits av Jordbruksverket i syfte att nå effektiviseringar och likabehandling av lantbrukare
- samverkat i samordningsregionen på chefsnivå, bland annat har vi tagit fram en gemensam riskanalys för intern styrning och kontroll
- på chefsnivå, regionalt och nationellt, deltagit och varit drivande i bildandet av en ny samarbetsstruktur mellan länen, kallad SamS
- handlagt 315 timmar åt annat län för att hjälpa dem komma i kapp med äldre ärenden
- bidragit med resurser och kompetens i Jordbruksverkets arbete med att fastställa markklasser för betesmarker och slätterängar
- deltagit i arbetsgruppen Forum markklasser tillsammans med Jordbruksverket för att underlätta Jordbruksverkets övertag av ansvar för fastställandet av markklasser.

Projekt- och företagsstöd samt miljöinvesteringar

Inom landsbygdsprogrammet har det till och med 2023, beslutats om företags- och projektstöd och miljöinvesteringar på 409 miljoner kronor vilket motsvarar 98 procent av budgeten för programperioden. Totalt har det beslutats om utbetalning av 339 miljoner kronor, 83 procent av beslutad budget.

Genom att på ett rättssäkert och effektivt sätt besluta om alla tillgängliga medel, har Länsstyrelsen bidragit till goda förutsättningar för företagande på landsbygden och långsiktig och hållbar livsmedelsproduktion. Vi har fått tillgång till ytterligare finansiering genom medel från andra län och arbetat

aktivt för att resterade medel i landsbygdsprogrammets budget nyttjas effektivt för att bidra till ökad måluppfyllelse. För att säkerställa att landsbygdsstöden betalas ut så tidigt som regelverket tillåter arbetar vi proaktivt och processinriktat. Att informera i skrift och ge vägledning i ansöknings- och handläggningsprocessen förenklar och underlättar för företagen, minskar handläggningstiderna och andelen fel i stödhanteringen. För att säkerställa en likvärdig handläggning har det genomförts regelbundna möten internt och genom månatliga möten och en handläggartäff med andra länsstyrelser inom samordningsregionen.

Inom landsbygdsprogrammet har vi inte uppnått målet om att fatta beslut inom sex månaders handläggningstid. Länsstyrelsen har prioriterat ärenden som att bevilja stöd och avvaktat med avlagen tills vi vet om medel finns. Detta har påverkat handläggningstiderna negativt.

Kompetensutveckling och rådgivning

Länsstyrelsen har, både enskilt och i länsövergripande projekt med närliggande län, genomfört kurser, rådgivningar, studiebesök, studieresor och fältvandringar. Totalt har 576 deltagare nåtts av 25 anordnade kurser och 109 rådgivningar har utförts.

Det har genomförts ett flertal kurser och fältvandringar inom området ekologisk produktion med fokus på frukt- och bärödling och grönsaksodling. Syftet med dessa kurser är att öka den ekologiska produktionen så att miljömål och de mål som finns i livsmedelsstrategin uppnås.

Inom Greppa Näringen har kurser om jordhälsa, bevattningsdammar och dränering genomförts med målet att öka odlingssäkerheten. Vidare har kurser hållits om stallbyggnader och miljövänlig hästhållning i syfte att förbättra djurmiljön och öka djurvälståndet.

Inom Ett rikt odlingslandskap har vi anordnat rådgivningar om gamla ekonomibyggnader, betesmarker och ängar, skyddsvärda träd samt kurser om jordkällarrestaurering, bete på öar, hästar på naturbetesmark, hamling och skyddsvärda träd i syfte att öka den biologiska mångfalden samt förbättra de kulturmiljöer som är kopplade till odlingslandskapet. För att fler betesmarker ska betas och för att öka tryggheten för djurhållare vid långvarig torka, driver vi en betesförmedling. Förmedlingen har använts av 21 djurägare och 26 markägare. Särskilt fokus har varit att få fler öar betade, vilket ska bidra till att fler artrika och särskilt värdefulla gräsmarker kan restaureras och skötas. Samtliga aktiviteter marknadsförs i nyhetsbrev under året.

För att stimulera innovationer i livsmedelsproduktionen och företagandet på landsbygden har matinnovationstävlingen Ät! Stockholm 2023 genomförts. Länets besöksföretag på landsbygden har, genom projektet Smakrik och blomstrande besöksnäring, erbjudits kurser och rådgivning för att öka lönsamheten i företagen.

Tidningen Landsbygd i centrum har gett ut tre nummer. Tidningen riktar sig till verksamma på landsbygden i länet. Med goda exempel om gröna näringar, landsbygdsföretagande och biologisk mångfald, information om stöd- och kompetensutveckling främjar tidningen landsbygdsutveckling, lönsammare lantbruk, djurhälsa, bättre miljö och ett rikt odlingslandskap.

Nationell och regional livsmedelsstrategi

Genomförande Nationella livsmedelsstrategin

Verksamheten har på olika sätt bidragit till den nationella strategins mål om ökad livsmedelsproduktion samt identifierat hinder och möjligheter till förenkling för att gynna livsmedelsproduktionen. Sammanfattningsvis så ingår i Länsstyrelsens verksamhet att stötta och verka för att livsmedelsproduktionen är lagenlig, säker, lönsam och kan utvecklas och växa. Länsstyrelsen har fått insikter om att de regler och villkor som finns för livsmedelsproducerande företag har sina syften och funktion och att varje regel i sig inte motverkar måluppfyllelsen. Länsstyrelsen konstaterar att regler och villkor sammantaget skyddar individen (företagaren), ekonomin, djuren, natur och miljö, människor och samhället. Snarare utgör hindren komplexiteten för företagen att följa och efterleva dem och få överblick.

För att underlätta för primärproducenter att uppmärksamma och följa regler och villkor kopplade till länsstyrelsernas stöd- och kontrollverksamhet ger Länsstyrelsen information genom nyhetsbrev, tidskriftsartiklar, inlägg på sociala medier, hållna samråd, rådgivning per telefon och samordnade kontrolltillfällen. Vi kalibrerar kontrollpersonal, utbildar personal i motiverande samtal samt har inrättat en gemensam samarbetsstruktur för hantering av EU-stöd inom lantbruk och landsbygd. Syftet är att nå effektiviseringar men även att öka likabehandling av stödsökande samt en högre rättssäkerhet. Länsstyrelsen delger även myndigheter som är ansvariga för regler och villkor förslag på förenklingar. För att ytterligare underlätta för företagen i livsmedelsproduktionen behöver fler digitala verktyg utvecklas, samt en utökad samverkan och informationsdelning mellan myndigheter införas för att minska belastningen på företagen att behöva lämna liknande uppgifter på flera ställen.

För att öka måluppfyllelsen om ökad livsmedelsproduktion behöver livsmedelsstrategins mål beaktas och bli mer vägledande också vid annan myndighetsutövning, till exempel vid målkonflikter mellan livsmedelproduktion och natur, kultur, energi med mera. För att nå detta är det viktigt att styrningen från uppdragsgivaren är samstämmig i olika uppdrag.

Länsstyrelsen har bidragit med inspel om förbättringar inom alla strategiska områden till den uppdaterade livsmedelsstrategin 2.0 samt informerat regeringen om länsstyrelsernas möjlighet att arbeta med livsmedelsstrategier regionalt.

Genomförande regionala livsmedelsstrategin

Ett flertal aktiviteter och projekt har genomförts för att nå livsmedelsstrategins mål om ökad livsmedelsproduktionen, ökad konsumtion av inhemska livsmedel och bidra till relevanta miljö- och klimatmål. Inom ramen för vildsvinspaketet har projektet Resurssvin bidragit till att öka andelen vildsvinskött i den offentliga måltiden. Under året var Stockholm Europas gastronomiska huvudstad. I samband med det tog Länsstyrelsen i samarbete med bland annat Mathias Dahlgren fram en tre rätters måltid som representerar länets matidentitet under dåtid, nutid och framtid. Länsstyrelsen har även tillgängliggjort måltiden på Stockholmsmåltiden på Länsstyrelsens webbplats (lansstyrelsen.se). Där återfinns beskrivningar, recept och pedagogiskt material att ladda hem och använda till alla former av tillställningar och kök.

Projektet Jordbruksmarken har lett till en vägledning för kommuner om jordbruksmark i den fysiska planeringen. Projektet Stolt! Matidentitet bidrar till innovation och till ökad kunskap och ökade möjligheter till produktion och konsumtion av lokala produkter. Samverkan med Region Stockholm om skapandet av ett grönt kunskapskluster ökar möjligheterna att bidra till en stärkt primärproduktion. Samarbetet med länsstyrelserna och regionerna runt Mälaren och Gotland strävar mot ett robust livsmedelssystem med ökad produktion och en stärkt livsmedelsberedskap. Ett utåtriktat arbete i nätverk, med seminarier och informationsinsatser har ytterligare bidragit till ett långsiktigt hållbart livsmedelssystem i Stockholms län.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik, Strategisk plan CAP 2023–2027 samt Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027

Länsstyrelsen har genom landsbygdsdirektören deltagit i det nationella nätverket för landsbygdsdirektörernas styrgrupp. Där har ett strategiskt arbete för att genomföra jordbrukspolitikens mål bedrivits.

Med start i september har det upprättats en samarbetsstruktur för ett effektivare genomförande av strategisk plan inom CAP 2023–2027, SamS. Två nationella samordnare har tillsatts för att leda arbetet, en för jordbrukarstöden och en för projekt- och investeringsstöden. Det övergripande målet för SamS är att länsstyrelsernas administration ska vara ändamålsenlig, effektiv och likvärdig samt möjliggöra uppfyllandet av både EU-gemensamma och nationella mål för jordbrukspolitiken.

Länsstyrelserna har organiserat och utvecklat sitt arbetssätt för målstyrning inom strategisk plan genom att tydliggöra roller och förväntningar hos respektive länsstyrelse. Arbetet är integrerat i SamS för framtagande av gemensam lägesbild och närmare samverkan mellan länsstyrelserna. Länsstyrelserna är en aktiv part i Jordbruksverkets arbete med reformarbete såväl som målstyrningen. Länsstyrelserna har aktivt medverkat i Jordbruksverkets effektiviseringsuppdrag genom de tvärfunktionella grupperna, strategisk beredning och andra gemensamma forum. Grupperna har bemannats med medarbetare från enskilda län, men arbetet samverkas nationellt.

I havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet har regelbundna möten hållits med Statens jordbruksverk och med andra handläggande koncentrationslän för att lösa uppkomna frågor om handläggningen och tolkning av regelverk. Utöver detta deltar handläggarna i de utbildningar som anordnats av Jordbruksverket. Länsstyrelsen har handlagt ärenden i tid enligt de uppsatta datumen för beslutsomgångarna. Eftersom bemyndiganderamen för fonden kommer överstigas för 2023 har inga beslut kunnat fattas inom åtgärden Skydda, bevara och återställa akvatisk mångfald. En konsekvens av detta är att ytterst få utbetalningar gjorts inom fonden.

Resultaten och effekterna av arbetet kommer följas under kommande år.

Ekosystembaserad havsförvaltning

Projektet i Stockholms skärgård utgör ett av tre områden, utvalda av Havs- och vattenmyndigheten, där en ny samverkansform för ett hållbart nyttjande av skärgårdens och havets naturvärden utvecklas. Projektet har nu gått från pilot- till analysfas. En större bredd av deltagare regionalt genomför åtgärdsarbeten

via arbetsgrupper för Naturskydd, Hållbart båtliv, Regionalt fiske, Fossilfri skärgård och Effektiv åtgärdsförankring. Projektet kommunicerar i nyhetsbrev, på en digital samarbetsyta och via en seminariereserie.

Fiske

Länsstyrelsen har arbetat i enlighet med en ekosystembaserad fiskförvaltning och har tagit fram förvaltningsplaner för fisk. Under flera år har vi drivit frågan om en utflyttning av trålgränsen utanför Stockholms skärgård. Ambitionen har varit att stödja Havs- och vattenmyndigheten i arbetet och har bland annat utformat ett uppföljningsprogram för Stockholms skärgård som påbörjades 2021 och förnyade undersökningar planeras till 2024.

Länsstyrelsen har blivit en part inom Blå Mat – Centrum för framtidens sjömat och vi har även ingått i Landsbygdsnätverkets initiativ Hållbara blå näringar. Vi medverkar i flera arbetsgrupper inom ramen för Jordbruksverkets och Havs- och vattenmyndighetens arbete med nationella strategin och därtill kopplade handlingsplaner.

Länsstyrelsen deltar i Havs- och vattenmyndighetens arbete med de nationella arbetsgrupperna både avseende insjöarna, ostkusten samt utsjögruppen. I arbetet samordnade vi en hemställan till Havs- och vattenmyndigheten om nya fredningsområden längs ostkusten. Syftet är att bidra till en ekosystembaserad fiskförvaltning och att regelförändringar ska vara lokalt och regionalt förankrade.

Vi har gjort en utvärdering av 20 års elfisken i kustmynnande vattendrag som visar att bestånden av havsvandrande öring har minskat signifikant under den senaste femårsperioden. Orsakerna är bland annat förändrat klimat, försämrad hydrologi i avrinningsområdena och predation från gråsäl.

I maj märktes 4 000 öringar av olika ursprung för att möjliggöra en utvärdering av projektet TRUTTA där även fettfeneklippning är en variabel. Syftet är att hitta en ny metod för odling och utsättning av havsöring för att uppnå bättre sportfiske och fisketurism.

Projekt Resursfisk 2.0 har resulterat i att flera fiskarter nått ut till länets konsumenter tack vare förbättrad kommunikation och ökad handel mellan yrkesfisket och restaurangnäringen. Projektet konstaterar att det finns ett behov av en grossist som tillvaratar de erfarenheter som genererats. I projektet Resursfisk 3.0 är målsättningen en ökad efterfrågan på strömming till humankonsumtion och innefattar fiskemetoder, marknadskanaler, frysförvaringsalternativ, receptförnyelse och miljögiftssituationen.

Länsstyrelserna runt Mälaren och Hjälmaren har slagit samman resurser inom ramen för fiskevårdsanslaget (1:11) vilket resulterat i stora gösmärkningsprojekt i Hjälmaren respektive Mälaren. Resultaten utgör väsentliga kunskapsunderlag för en förbättrad förvaltning och ett mer hållbart och lönsamt fiske.

Under 2022 tillkom en ny del inom ramen för viltskadeanslaget (anslag 1:7) avseende skydd av kustlevande fiskbestånd från säl vilket för 2023 breddades till att omfatta allt skadegörande vilt. Länsstyrelsen har beslutat om 1 258 500 kronor till bland annat inköp av sälskrämmor, anordningar för att hålla gråsäl utanför viktiga lekområden för gädda samt samordning av jakt. Utvärdering har visat på goda resultat i form av ökade fiskbestånd.

Bitillsyn

Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för bitillsynen i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands och Västmanlands län. Syftet med tillsynen är att förhindra smittspridning av bisjukdomar. Det har förekommit nio kända fall av amerikansk yngelröta, jämfört med tre fall förra året. Under 2023 har tre bitillsynsmän valt att sluta och för att säkra bitillsynen och förhindra smittspridning har Länsstyrelsen förordnat åtta nya bitillsynsmän, totalt antal är 11.

Jordförvärvstillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att besluta om jordförvärvstillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230). Det har inkommit 68 ärenden (inklusive 4 underställningar), varav vi beslutat 64 under 2023. Totalt har vi tagit 69 beslut, 67 är beslutade inom målet på 60 dagar från inkommit ärende.

Tillsyn över fastighetsinnehav

En fastighet taxerad som lantbruksenhet får inte ägas av ett dödsbo mer än fyra år efter det år dödsfallet inträffade. Länsstyrelsen kontrollerar årligen att avvecklingen sker inom den angivna tidsperioden enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken. Vid årsskiftet hade vi tre öppna ärenden som var dödsboägda trots att tidsfristen passerat. Två av dessa ärenden är föremål för utdömande om vite och i ett ärende inväntas beslut om ny lagfart.

Resultatbedömning

Vår samlade bedömning är att Länsstyrelsen har uppnått ett gott resultat inom området lantbruk, landsbygd och fiske. Bedömningen grundas bland annat på att vi har beslutat och betalat ut en stor del av budgeten för landsbygdsprogrammet och tilldelat medel från Havs- och vattenmyndigheten. För jordbrukarstöden har Länsstyrelsen i hög grad uppfyllt målen i regleringsbrevet samt för SUSS-JBR. En framgångsfaktor som bidragit till det goda resultatet är att vi har arbetat i bred samverkan med andra myndigheter, organisationer och näringslivet. Samverkan har även bidragit till målen för den nationella livsmedelsstrategin. Arbetet med livsmedelsstrategin har bidragit väl till ett långsiktigt hållbart livsmedelssystem vilket understödjer en stärkt livsmedelsberedskap. Genom att stödja den mångfald av kompetenser och företag som behövs i livsmedelskedjan där olika aktörer samverkar får vi ett flexibelt livsmedelssystem som klarar snabba förändringar vid uppkomna krissituationer. Utvecklingen inom jordbrukssektorn påverkats dock negativt av omständigheter som råder i världen. Kostnader för räntor, drivmedel och uppvärmning påverkar hela sektorn på ett negativt sätt. Efterfrågan på kurser och rådgivning inom ekologisk produktion har gått ned och ansökningar inom täckdikning inom den strategiska planen vittnar om ett ansträngt ekonomiskt läge.

Foto: Mostphotos.com

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska

- samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak
- samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet
- ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen
- samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet
- samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser
- bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud
- ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Utifrån eskaleringen av det grova ungdomsvåldet i länet har ett regionalt operativt center (ROC) inrättats för operativ samverkan rörande barn som dragits in i kriminalitet. Inom ROC arbetar man både operativt och strategiskt för att stävja våldsutvecklingen i länet.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	38,9	37,7	39,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	29,5	26,8	31,2
Antal årsarbetskrafter män	9,4	11,0	8,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	492	488	431
Antal beslutade ärenden	500	312	368
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	18	12	36
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	73 751	66 317	66 939
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	103 690	105 837	91 465

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatredovisning

Folkhälsa

Länsstyrelsen har flera uppdrag som bidrar till folkhälsoarbetet och som redovisas i särskild ordning. Dessa uppdrag är inom ANDTS, tillsyn av verksamheter som handlar med alkohol, tobak och liknande produkter, brottsförebyggande arbete, föräldraskapsstöd, integration, folkhälsa samt uppdrag att förebygga och bekämpa våld. Det främjande och förebyggande arbetet inom dessa uppdrag samordnas under namnet Preventionspaketet med syftet att erbjuda kommunerna en bättre regional samverkanspart i det tvärsektoriella arbetet riktat till barn och unga. Lokal samverkan över förvaltningsgränser, mellan samordnare för olika sakfrågor samt mellan kommun och civilsamhälle har stärkts genom seminarier och kommunbesök. Ett flertal kommuner har också deltagit i Preventionspaketets utvecklingsarbete Data i dialog vilket bidragit till ett mer datadrivet och tvärsektoriellt arbete lokalt. Vår bedömning är att kommunerna därigenom även kommer att kunna tillhandahålla effektivare insatser till barn och unga.

Arbetet i länets regionala samverkansplattform för drog- och brottsprevention, styrgruppen för ANDTS/BF (brottsförebyggande), har nått flera resultat. I styrgruppen finns representanter från fem kommuner, Region Stockholm, Polisregion Stockholm, Tullverket, Kriminalvården, Samverkan Stockholmsregionen och Länsstyrelsen som är ordförande. Bland annat så har en regional lägesbild, i form av en rapport och en karta, tagits fram för att visualisera livsvillkor, brottslighet, narkotikaanvändning och otrygghet i Stockholms län. Lägesbilden ligger till grund för insatser i bred samverkan och hjälper kommunerna i det lokala lägesbilsarbetet. Ytterligare en insats är arbetet för att minska antalet öppna drogsener. Enligt årets kartläggning i Stockholms län har antalet öppna drogsener minskat jämfört med senaste mätningen 2021.

ROC har inrättats för operativ samverkan rörande barn som dragits in i kriminalitet. Inom ROC arbetar man både operativt och strategiskt för att stävja våldsutvecklingen i länet. Som ett direkt resultat av arbetet har snabba kontaktvägar mellan polis och socialtjänst etablerats alla tider på dygnet för en effektiv individhantering.

En skrivelse har även lämnats in till regeringen där Länsstyrelsen efterfrågar uppdrag om att starta en pilotverksamhet för att driva på och samordna implementeringen av kunskapsbaserade metoder och skapa en modell för ett nära samarbete mellan skola, psykiatri, socialtjänst och polis.

Länsstyrelsens arbete för att skapa en förbättrad och mer jämlik hälsa i länet och nå de folkhälsopolitiska målen sker också bland annat genom att

- Länsstyrelsen verkar för genomslag av folkhälsopolitiska mål och sektorsövergripande perspektiv inom friluftsliv och rekreation. Vi har bidragit till ökad fysisk och digital tillgänglighet och kunskap om kulturmiljöer genom rådgivning, bidrag till vård av miljöer, fysisk vård och röjning och skyltning av utvalda miljöer
- Länsstyrelsen inom ramen för arbetet med bostadsförsörjning och fysisk planering har skapat förutsättningar för en mer jämlik folkhälsa med utrymme för sociala aktiviteter och plats för återhämtning i bebyggda miljöer till exempel genom rådgivning med hjälp av ett

internt metodstöd för sociala frågor. Vi noterar även att barnperspektivet har ökat i kommunernas vräkningsförebyggande arbete kopplat till nationell hemlöshetsstrategi

- Länsstyrelsen verkar för sociala hållbarhetsperspektiv löpande i handläggning och vägledning och använder metodstödet för sociala aspekter när vi handlägger översiktsplaner och detaljplaner och medverkar i tidig planeringsdialog. Exempelvis hälsorisker som trångboddhet, bullerutsatthet samt små friytor på skol- och förskolegårdar har uppmärksammats till forskare, kommuner och bygg- och bostadsbolag. Detta skapar synergier med miljömålet god bebyggd miljö och gestaltad livsmiljö samt bättre förutsättningar för bättre, jämlik folkhälsa med utrymme för sociala aktiviteter och plats för återhämtning i bebyggda miljöer
- inom ramen för Stockholms läns skogsstrategi har kunskap om allemansrätten stärkts och behov av ökad samverkan på kommunal nivå har identifierats
- Länsstyrelsen har drivit projektet TRUTTA vars målsättning är att öka tillgången på öring i skärgården och därmed bidra till underlag för sportfiske och det rörliga friluftslivet. Under våren märktes 4 000 öringar med olika ursprung för att studera vilka utsättningsmaterial som ger mest fångst i sportfisket
- Länsstyrelsen har bidragit till kunskapshöjning om nyanländas förutsättningar till deltagande i hälsofrämjande aktiviteter och friluftsliv. Vi har även bidragit till att öka hälsofrämjande insatser riktade mot civilsamhället och insatser till asylsökande och skyddsbehövande från Ukraina.
- en av Länsstyrelsens målsättningar är att myndigheter och aktörer arbetar våldsförebyggande, vilket har bäring på folkhälsan. Det våldsförebyggande arbetet i kommunerna har främjats genom implementering av materialet Liten & Trygg i flera förskolor samt påbörjad implementering av MVP Fritid (Mentors in Violence Prevention) i fem kommuner i länet samt sju stadsdelar i Stockholms stad
- arbetet med att förebygga ANDTS har bidragit till att öka jämlikheten i länet genom att erbjuda mest stöd till och prioritera de kommuner och befolkningsgrupper som har störst behov, vilket har präglat planering, prioriteringar av kontakter och erbjudanden om stöd.

Alkohol och tobak

18 kommuner har haft tillsynsbesök där Länsstyrelsen granskar deras tillståndsgivning och tillsyn över serveringstillstånd, tobakstillstånd och rökfria miljöer. Vid majoriteten av dessa granskningar har vi konstaterat brister. Bristerna har bestått av för låg tillsynsfrekvens och bristfälliga lämplighetskontroller. Ett resultat av Länsstyrelsens tillsyn är att kommunerna uppger att de ska förändra sina rutiner och arbetsätt. Länsstyrelsen har genomfört flertalet nätverksträffar och utbildningar för kommunala handläggare.

Jämställdhet

Länsstyrelsen har tagit fram en länsstrategi för jämställdhetsintegrering Ett jämställt Stockholms län 2024–2027 i syfte att bidra till de jämställdhetspolitiska målen utifrån regionala förutsättningar. Strategin fokuserar särskilt på

ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och jämställdhetsintegrering inom civil beredskap.

Framtagandet av strategin har skett i samverkan med regionala representanter för Polismyndigheten, Region Stockholm, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan liksom grupper av sakkunniga inom civilsamhället och offentlig sektor. Ett system för uppföljning av strategin har etablerats. En ny webbplats kallad www.jamstalltstockholm.se har skapats för att stödja länets organisationer i deras arbete med att bidra till att uppfylla prioriteringarna i strategin. Därutöver har Länsstyrelsen främjat arbetet med jämställdhetsintegrering i länets kommuner och statliga myndigheter på regional nivå genom etablering av ändamålsenliga nätverk.

Myndigheten arbetar strategiskt för att förebygga mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Länsstyrelsen samordnar och följer upp utvecklingen av det regionala arbetet i frågan genom samverkansplattformen Operation kvinnofrid. Detta arbete sker utifrån en *Strategi för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län 2020–2026* som särskilt gäller det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet och en regional handlingsplan, i vilken samtliga samverkande aktörer bidrar utifrån sina respektive uppdrag. Arbetet har genomförts av de tvärsektoriella perspektiven. Den regionala strategin och handlingsplanens åtagande följs upp utifrån kön där så är möjligt. I det brottsförebyggande uppdraget ges stöd till kommunerna i deras utformning av åtgärdsplaner kopplat till våld i nära relation och barn som utsätts för våld.

Länsstyrelsen har synliggjort nyanlända kvinnors och mäns villkor i kommuners integrationsarbete och granskat hur länets kommuner tillgodoser kvinnors och mäns olika behov. Länsstyrelsen har uppmärksammat gruppen utrikesfödda kvinnor med svag förankring på arbetsmarknaden genom digital arbetsmarknadsvägledning.

Integration

Länsstyrelsen ska verka för att det finns beredskap och kapacitet för mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn samt insatser för asylsökande i länets kommuner. Länsstyrelsens inriktning i uppdraget spänner över arbetsområdena boende och initialt mottagande; mottagande av barn och föräldrar; språk, samhälle och hälsa; samt arbetsmarknad och vuxenutbildning.

Fördelning av mottagandet av ensamkommande barn, nyanlända samt skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet

Utifrån regleringsbrevsuppdrag 3B16 förmedlar vi Migrationsverkets förslag på anvisningsandelar för ensamkommande barn till kommunerna och kommunernas önskemål om omfördelningar till Migrationsverket. Vad gäller anvisning av nyanlända enligt bosättningslagen samt skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet finns en särskild nationell arbetsgrupp under samverkansdelegationen bestående av Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och länsstyrelserna som löpande bistår Migrationsverket i framtagandet av beräkningar som ligger till grund för regeringens beslut om länstal.

Länsstyrelsen har genomfört enskilda kommundialoger med alla länets kommuner om anvisningsandelar för ensamkommande barn, beslutat om kommundelen för mottagande av nyanlända, samt fördelningstalen för

personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet. Länsstyrelsen har genom informationsutskick och vid kommundialoger informerat om möjligheten till omfördelning. Dialogen har utmynnat i att fördelningen inom länet görs utifrån de statistiska modellerna.

Skyddsbehövande från Ukraina

Länsstyrelsen har fortsatt att bidra till en sammanhållen omvärldsbevakning och dialog om mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina. Regelbundna digitala informationsmöten har genomförts mellan kommunerna, Migrationsverket och Länsstyrelsen, men innehållet har breddats till att omfatta mottagandet i dess helhet.

Myndigheten har samlat olika aktörers erfarenheter och utmaningar i mottagandet av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Landshövdingen samlade representanter för kommuner, civilsamhället, myndigheter och företagare för att identifiera eventuella glapp, hinder och samordningsbehov.

Särskilda insatser för delaktighet i samhället och på arbetsmarknaden

Inom projektet Digital arbetsmarknadsvägledning genom språk (DAGS) har Länsstyrelsen väglett och inspirerat till arbete inom bristyrken. Projektet riktar sig till utrikesfödda som står långt från arbetsmarknaden och/eller har begränsade kunskaper i svenska språket. Vi har tagit fram filmer och utbildningsmaterial på lätt svenska med bland annat fokus på jobb inom fordonsverksamhet och inom barn och fritid.

Länsstyrelsen har stärkt den digitala kompetensen bland nyanlända personer. Myndighetens uppdrag om att bevaka tillgången till grundläggande betaltjänster har uppmärksammat att asylsökande och nyanlända personer i högre utsträckning har svårigheter att utföra digitala betaltjänster. Genom projektet Digital i Sverige, finansierat med medel från Post- och telestyrelsen, har vi genomfört utbildningsträffar för nyanlända runt om i länet i samarbete med kommunerna och Telia.

Länsstyrelsen har sammanställt kunskap om hur ansvariga aktörer arbetar och samverkar kring uppdraget om en sammanhållen utbildning för nyanlända som omfattas av utbildningsplikt. Kartläggningen är ett kunskapsunderlag för vidare prioriteringar och insatser i länets integrationsråd.

Länsstyrelsen har inom Kompetensarena Stockholm bidragit till ett fokus på de som står långt från arbetsmarknaden samt att öka attraktiviteten i yrkesutbildningar. Den årliga rekryterings- och utbildningsmässan Bazaren är en del av arbetet.

Länsstyrelsen har tagit fram ett kunskapsunderlag om självbosatta nyanlända personers etablering och anknytning till arbetsmarknaden två-tre år efter bosättningen i länet år 2017. Där möjligt jämförs utfallet med motsvarande utfall för gruppen anvisade nyanlända. I underlaget används statistik från SCB i form av ett antal så kallade etableringsmått. Kunskapsunderlaget kompletterar statistiken i Länsstyrelsens rapport *Bostad eller arbete?* och bidrar med ökad kunskap om gruppen självbosatta.

Fördelning av medel till anordnare av utbildningar i svenska språket samt annan teoretisk och praktisk vårdutbildning

Av anslaget om 4 miljoner kronor har vi fördelat nästan 2,8 miljoner kronor till fyra projekt. Följande prioriteringar har tillämpats:

- Insatser som ger grundläggande kunskaper i svenska för nybörjare samt annan teoretisk och praktisk vårdutbildning.
- Främjande insatser som kommer en bred målgrupp inom hälso- och sjukvården till godo och som har potential att vara hållbar över tid.
- Insatser som främjar hållbara strukturer och samverkan som bidrar till hållbar kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården.

Länsstyrelsen har tagit fram prioriteringarna i samverkan med relevanta regionala och nationella aktörer så som Karolinska Institutet, Socialstyrelsen och SKR.

Mänskliga rättigheter

Utifrån regleringsbrevsuppdrag 1A12 har myndigheten ett regionalt nätverk för mänskliga rättigheter, jämställdhet, barnrätt och funktionshinder med länets kommuner. Länsstyrelsen har erbjudit processtöd till länets kommuner samt genomfört bilaterala dialoger med enskilda kommuner. Vår bedömning är att det regionala nätverket och vårt processtöd har haft stor betydelse för kommunernas arbete med sitt rättighetsbaserade arbetssätt. Länsstyrelsen har en god samverkan med Region Stockholm där fördjupade samtal om gemensamma samråd för nationella minoriteter samt planering av insatser kommer att tas vidare in i kommande år. Länsstyrelsen har haft dialoger med nationella minoriteter om behov av stöd, dessa dialoger har varit viktiga för myndighetens omvärldsanalys och komplettering av lägesbilder.

Resultatbedömning

Vår bedömning är att vi uppnått ett gott resultat inom verksamhetsområdena. Vi har genom samordnande, kunskapshöjande och stödjande insatser samt genom att följa upp kommunerna bidragit till att de nationella målen för verksamhetsområdena fått fortsatt genomslag i länet.

Genom våra insatser har vi sett en positiv utveckling av kommunernas och andra berörda organisationers arbete inom områdena, trots den negativa samhällsutvecklingen med grova ungdomsbrott och ökad polarisering. Som ett direkt resultat av inrättandet av ROC har bland annat samverkansavtal slutits för att tillhandahålla snabba kontaktvägar mellan polis, socialtjänst och psykiatri alla tider på dygnet för en effektiv individhantering.

Väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	2023	2022	2021	2020	2019
Beviljad Låneram i Riksgälden	29 000	25 000	29 000	34 000	34 000
Utnyttjad Låneram i Riksgälden ¹	16 763	17 723	19 939	24 164	29 229
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	16 000	16 000	16 000	16 000	16 400
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	2 252	2 829	0	1	81
Räntekostnader Räntekonto	0	0	0	0	0
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	14 148	14 148	15 000	12 500	11 500
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	13 359	13 729	15 079	14 756	13 677
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	47 134	37 184	36 746	37 496	39 205
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	45 000	45 000	45 000	38 500	29 550
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	93 744	55 371	47 993	44 132	39 081
Antal årsarbetskrafter ²	499	532	546	467	450
Medeltal anställda ³	543	559	576	499	494
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 338	1 269	1 208	1 238	1 206
Årets kapitalförändring	48 328	-4 706	-90 619	117 014	91 716
Balanserad kapitalförändring	329 086	333 791	424 411	307 397	215 681

¹Av beviljad låneram 2023, har 61 tkr ianspråktagits för anläggningstillgångar som inte var lånefinansierade per den 31 december 2022.

²Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

³Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2023	2022	2021	2020	2019
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	13 620	12 724	12 450	10 533	10 562
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 001 003 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m. (ram)	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01	0	0	0	0	0

LÄNSSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN – ÅRSREDOVISNING 2023

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	2023	2022	2021	2020	2019
Rikets styrelse 01 07 001 003 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m. (ram)					
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 001 009 Nationellt uppföljningsansvar (ram)	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 001 009 Nationellt uppföljningsansvar (ram)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 001 010 Stöd för nationella minoriteter (ram)	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 001 010 Stöd för nationella minoriteter (ram)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 002 001 Arbete med den nationella minoriteten romer (ram)	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 002 001 Arbete med den nationella minoriteten romer (ram)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 02 002 009 Insatser mot rasism på arbetsmarknaden	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 02 002 009 Insatser mot rasism på arbetsmarknaden	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 03 001 003 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 03 001 003 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 008 001 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 008 001 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 001 Länsstyrelsen	3	5	5	12	42

LÄNSSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN – ÅRSREDOVISNING 2023

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	2023	2022	2021	2020	2019
i Stockholms län (ram)					
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	0	0	0	0	0

Anslagssparande	2023	2022	2021	2020	2019
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	5 861	20 352	12 392	11 547	4 262
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 001 003 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m. (ram)	6 756	7 717	0	802	61
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 001 009 Nationellt uppföljningsansvar (ram)	140	1 765	2	166	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 001 010 Stöd för nationella minoriteter (ram)	0	0	1	24	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 07 002 001 Arbete med den nationella minoriteten romer (ram)	58	0	33	12	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering 13 02 002 009 Insatser mot rasism på arbetsmarknaden	0	493	0	42	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering 13 03 001 003 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	0	0	0	0	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 008 001 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	16	95	0	3 000	833
Summa anslagssparande utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	67	100	57	0	115

Bemyndiganden	2023	2022	2021	2020	2019
Tilldelat	0	0	0	500	1 000
Åtaganden	0	0	0	0	200

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2021 ackumulerat utfall	2022 utfall intäkter	2022 utfall kostnader	2022 netto utfall	2023 budget intäkter	2023 utfall intäkter	2023 budget kostnader	2023 utfall kostnader	2023 netto budget	2023 netto utfall	2023 ackumulerat utfall
Registreringsavgift för jaktområden	-264	38	6	32	20	44	20	0	0	44	-188
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-3 850	766	614	152	500	653	728	596	-228	57	-3 642
Delgivning	295	1 751	1 586	166	1 500	1 796	1 500	1 790	0	6	468
Övrig offentligrättslig verksamhet	301	237	154	83	128	245	128	333	0	-88	296
Summa offentligrättsliga avgifter	-3 518	2 793	2 360	433	2 148	2 737	2 376	2 718	-228	19	-3 066

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2021 ackumulerat utfall	2022 utfall intäkter	2022 utfall kostnader	2022 netto utfall	2023 budget intäkter	2023 utfall intäkter	2023 budget kostnader	2023 utfall kostnader	2023 netto budget	2023 netto utfall	2023 ackumulerat utfall
Resurssamordning	2 152	10 937	10 881	56	12 000	10 622	12 000	10 423	0	199	2 407
Summa avgifter uppdragsverksamhet	2 152	10 937	10 881	56	12 000	10 622	12 000	10 423	0	199	2 407

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall av länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet i jämförelse mot budget. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4

Kommentarer avgiftsbelagd verksamhet: Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är ackumulerat högre än intäkterna. Detta är orsakat av 1) Vissa ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera. 2) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster. Utfallet avseende Dammsäkerhetstillsyn har tidigare redovisats under verksamheten Djur och lantbruk men redovisas nu under Övrig offentligrättslig verksamhet.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2021–2023

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2023	År 2022	År 2021
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	41 966	40 447	56 243
201 Allmänna val	1 068	19 987	981
25 Trafikföreskrifter	1 429	1 450	1 260
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	38 355	37 224	34 004
30 Regional tillväxt	9 639	25 598	37 058
34 Infrastrukturplanering	2 327	1 358	1 136
40 Hållbar samhällsplanering och boende	40 110	38 784	40 306
41 Stöd till boende och energiåtgärder	6 938	6 082	17 258
42 Energi och klimat	12 205	10 189	6 665
43 Kulturmiljö	13 536	12 074	12 336
45 Samhällsskydd och beredskap	48 360	48 572	40 615
46 Civilområde	6 317	56	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	31 094	35 916	36 054
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	63 164	67 297	51 913
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	7 372	8 101	9 355
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	17 187	15 725	15 508
54 Mineralfyndigheter	5	10	6
55 Miljöfarlig verksamhet	14 754	11 656	11 798
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	4 529	3 328	3 090
57 Förorenade områden, efterbehandling	6 798	5 195	5 036
58 Restaurering	-2	0	2
60 Lantbruk och landsbygd	26 247	31 680	29 831

Verksamhetsområde	År 2023	År 2022	År 2021
61 Rennäring och fjällförvaltning	2	0	0
62 Fiske	4 119	4 670	4 377
70 Folkhälsa	12 567	9 156	10 651
80 Jämställdhet	11 931	14 728	15 678
81 Nationella minoriteter	10 111	8 967	7 753
82 Mänskliga rättigheter	5 343	3 354	3 641
85 Integration	10 588	12 171	11 650
10 Myndighetsövergripande verksamhet	51 060	39 717	40 086
11 Administration och intern service	167 358	156 753	149 912
99 Resurssamverkan ²⁾	9 153	10 705	10 906
20-85 Summa produktion	448 058	473 774	464 205
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	666 476	670 244	654 202
10-99 Total verksamhetskostnad ³⁾	675 629	680 949	665 108

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20-21) från och med 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till Tabell A

Den totala verksamhetskostnaden har minskat jämfört med föregående år. Förändringar mellan åren för respektive verksamhetsområde beror på tillkommande och avgående satsningar från regeringen. De minskade kostnaderna för 2023 är främst inom 201 Allmänna val och är en följd av att Länsstyrelsen under 2022 i sin roll som regional valmyndighet hade i uppdrag att planera och genomföra riksdagsvalet. Även verksamhetsområde 30 Regional tillväxt har lägre kostnader då Länsstyrelsen inte har hanterat ansökningar om omsättningsstöd till handelsbolag, kommanditbolag samt enskilda näringsidkare under 2023.

Kostnaden för Länsstyrelsens verksamhetsstöd inom verksamhetsområdena 10 Myndighetsövergripande verksamhet samt 11 Administration och intern service har ökat. Det högre utfallet är främst ett resultat av en intern omorganisation samt medveten prioritering inom verksamhetsstöd. Utöver de högre kostnaderna för årsarbetskrafter bidrar den årliga indexuppräknningen för lokaler till en ökning av de myndighetsgemensamma kostnaderna.

Tabell B1, B2 – Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2023

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	41 966	6,30%	21 783	10,12%	63 749	9,61%
201 Allmänna val	1 068	0,16%	530	0,25%	1 598	0,24%
25 Trafikföreskrifter	1 429	0,21%	796	0,37%	2 224	0,34%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	38 355	5,76%	19 922	9,26%	58 276	8,79%
30 Regional tillväxt	9 639	1,45%	5 171	2,40%	14 810	2,23%
34 Infrastrukturplanering	2 327	0,35%	695	0,32%	3 022	0,46%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	40 110	6,02%	22 962	10,67%	63 072	9,51%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	6 938	1,04%	3 942	1,83%	10 881	1,64%
42 Energi och klimat	12 205	1,83%	6 777	3,15%	18 982	2,86%
43 Kulturmiljö	13 536	2,03%	6 058	2,82%	19 594	2,95%
45 Samhällsskydd och beredskap	48 360	7,26%	23 585	10,96%	71 945	10,85%
46 Civilområde	6 317	0,95%	3 507	1,63%	9 824	1,48%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	31 094	4,67%	15 352	7,14%	46 446	7,00%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	63 164	9,48%	18 224	8,47%	81 388	12,27%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	7 372	1,11%	4 244	1,97%	11 616	1,75%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	17 187	2,58%	9 072	4,22%	26 259	3,96%
54 Mineralfyndigheter	5	0,00%	3	0,00%	9	0,00%
55 Miljöfarlig verksamhet	14 754	2,21%	8 178	3,80%	22 932	3,46%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	4 529	0,68%	2 509	1,17%	7 038	1,06%
57 Förorenade områden, efterbehandling	6 798	1,02%	3 381	1,57%	10 179	1,53%
58 Restaurering	-2	0,00%	0	0,00%	-2	0,00%

LÄNSSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN – ÅRSREDOVISNING 2023

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
60 Lantbruk och landsbygd	26 247	3,94%	13 231	6,15%	39 478	5,95%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2	0,00%	0	0,00%	2	0,00%
62 Fiske	4 119	0,62%	2 030	0,94%	6 149	0,93%
70 Folkhälsa	12 567	1,89%	5 881	2,73%	18 448	2,78%
80 Jämställdhet	11 931	1,79%	4 718	2,19%	16 649	2,51%
81 Nationella minoriteter	10 111	1,52%	4 917	2,29%	15 028	2,27%
82 Mänskliga rättigheter	5 343	0,80%	2 063	0,96%	7 406	1,12%
85 Integration	10 588	1,59%	5 632	2,62%	16 221	2,45%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	51 060	7,66%	-51 060		0	
11 Administration och intern service	167 358	25,11%	-167 358		0	
99 Resurssamverkan ²⁾	9 153		3 255		12 408	
20–85 Summa produktion	448 058	67,22%	215 163	100,00%	663 221	100,00%
20–85 varav personalkostnad kontoklass 4	371 679					
10–85 Summa verksamhets- kostnad exkl. resurssamverkan	666 476	100,00%			663 221	100,00%
10–99 Total verksamhetskostnad³⁾	675 629				675 529	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast administration och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2023

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)
113–115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	115 454	31,06%
110–112, 116–119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	51 904	13,96%
100–109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	51 060	13,74%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2021–2023

Verksamhetsområde	2023 ÅA totalt	2023 ÅA kvinnor	2023 ÅA män	2022 ÅA totalt	2021 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	44,2	32,9	11,3	44,4	66,1
201 Allmänna val	1,1	0,3	0,7	28,7	1,2
25 Trafikföreskrifter	1,8	0,5	1,3	2,0	1,7
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	43,2	39,7	3,4	39,8	39,4
30 Regional tillväxt	9,3	7,0	2,2	29,1	43,6
34 Infrastrukturplanering	1,3	1,1	0,2	1,2	1,1
40 Hållbar samhällsplanering och boende	42,6	31,4	11,2	39,9	42,9
41 Stöd till boende och energiåtgärder	7,5	4,9	2,6	6,9	20,7
42 Energi och klimat	12,4	9,1	3,2	10,5	6,8
43 Kulturmiljö	12,1	7,4	4,8	11,4	11,5
45 Samhällsskydd och beredskap	39,8	26,1	13,7	38,9	29,3
46 Civilområde	5,0	3,1	1,9	0,0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	28,6	21,0	7,5	32,3	34,3
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	35,9	20,8	15,1	39,6	37,5
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	8,9	5,5	3,4	10,2	11,7
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	18,1	7,7	10,4	18,4	17,8
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Verksamhetsområde	2023 ÅA totalt	2023 ÅA kvinnor	2023 ÅA män	2022 ÅA totalt	2021 ÅA totalt
55 Miljöfarlig verksamhet	15,9	12,2	3,8	13,7	13,3
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	5,3	2,7	2,6	3,8	4,0
57 Förorenade områden, efterbehandling	7,2	4,7	2,5	5,9	5,5
58 Restaurering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	25,7	19,3	6,4	35,7	31,3
62 Fiske	4,0	0,7	3,3	3,4	3,5
70 Folkhälsa	9,6	5,0	4,6	7,8	8,7
80 Jämställdhet	7,1	6,9	0,2	8,8	9,0
81 Nationella minoriteter	8,6	7,3	1,3	7,0	6,8
82 Mänskliga rättigheter	3,4	3,0	0,4	2,4	2,7
85 Integration	10,2	7,3	2,9	11,7	12,5
10 Myndighetsövergripande verksamhet	30,9	20,5	10,3	25,7	26,1
11 Administration och intern service	53,4	39,7	13,7	47,7	50,0
99 Resurssamverkan	5,7	3,8	1,8	5,3	7,4
20–85 Summa årsarbetskrafter produktion	408,7	287,7	120,9	453,2	462,9
10–85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	492,9	347,9	145,0	526,6	539,0
10–99 Summa årsarbetskrafter totalt	498,6	351,7	146,8	531,8	546,4

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämförelse med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till Tabell C

Totala antalet årsarbetskrafter har minskat i jämförelse med 2022. Det beror till övervägande del på 2022 års riksdagsval. Inom några verksamhetsområden finns också visstidsanställningar som avslutats under året.

Ökningen mellan åren inom verksamhetsområde 28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor beror främst på att en ny enhet har bildats samt rekrytering inom primärproduktionsområdet. Utöver det har rekrytering skett av visstidsanställda inom djurskyddsområdet samt att djurmärkningskontroller har ändrat verksamhetskod från verksamhetsområde 60 Lantbruk och landsbygd till verksamhetsområde 28. Ökningen inom verksamhetsområde 46 Civilområde förklaras av den säkerhetspolitiska utvecklingen och återuppbyggnaden av totalförsvaret.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2023 totalt (tkr)	År 2023 per ÅA (kr)	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)
Intern representation	1 917	3 845	520	977	657	1 203
Extern representation	1 883	3 778	925	1 739	328	600

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till Tabell D

Ökningen av den interna representationen beror delvis på att Länsstyrelsen under delar av 2022 fortfarande arbetade på distans. Utöver det har det under året genomförts personalfrämjande insatser med anledning av byte av landshövding samt efter den omorganisation som skedde i början av året.

Länsstyrelsens samlade grunduppgift är att främja länets utveckling och samverkan i länet. Genom ett ökat fokus på regionen har omfattningen på den externa representationen ökat jämfört med tidigare år. Länsstyrelsen är värd inom ett flertal områden där aktörer inom regionen träffas. Länsstyrelsen arrangerade även jubileumsbesöket för firandet av H.M. Konungen 50 år på tronen.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2023	År 2022	År 2021
Lokalkostnader (tkr), VÄS 103 ²⁾	Residens	4 952	4 246	3 949
Lokalyta (m ²)	Residens	1 546	1 546	1 357
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	3 203	2 746	2 910
Lokalkostnader (tkr), VÄS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	56 668	52 136	49 192
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	8 710	8 710	8 688
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	6 506	5 986	5 662
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	114	98	90
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	17	16	16
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	7 995	7 995	7 995
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	16	15	15
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	61 620	56 382	53 141

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset som kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader med mera. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark som kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etcetera.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E

Förändringar av lokalkostnader för 2023 beror på den årliga indexuppräknigen. De lokalanpassningar av kontoret som påbörjades under 2022 har slutförts under 2023.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2023

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	684	476	633	1 195	598	189
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	5 443	36 538	3 794	39 812	5 963	1 138
201 Allmänna val	98	206	9	297	16	0
25 Trafikföreskrifter	133	903	6	903	139	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	543	4 062	1 222	5 250	577	2
30 Regional tillväxt	14	2	14	20	10	0
34 Infrastrukturplanering	7	31	3	32	9	4
40 Hållbar samhällsplanering och boende	417	3 033	22	3 142	330	2
41 Stöd till boende och energiåtgärder	169	3 397	5	1 365	2156	64
42 Energi och klimat	97	136	9	131	111	10
43 Kulturmiljö	333	1 412	84	1 486	343	23
45 Samhällsskydd och beredskap	227	881	166	995	279	15
46 Civilområde	0	6	7	9	4	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	427	952	73	1 051	401	47
51 Skydd av områden och	208	194	342	550	194	45

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden						
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	151	1 765	125	1 822	219	5
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	241	526	149	667	249	9
54 Mineralfyndigheter	0	1	0	1	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	268	394	102	495	269	21
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	192	917	89	1 110	88	2
57 Förorenade områden, efterbehandling	30	21	26	40	37	9
58 Restaurering	5	1	2	1	7	4
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	1 253	6 191	216	4 976	2 269	22
62 Fiske	60	295	6	306	55	8
70 Folkhälsa	121	3	192	148	168	0
80 Jämställdhet	23	2	30	38	17	1
81 Nationella minoriteter	72	56	90	171	47	0
82 Mänskliga rättigheter	35	29	9	61	12	0
85 Integration	93	74	7	82	92	17
10-85 Totalt antal ärenden	11 344	62 504	7 432	66 156	14 659	1 637

¹⁾ Under 2023 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete hanterat stöd i den nya strategiska planen för ny jordbrukspolitik där jordbrukarstöd och projekt- och investeringsstöd hanteras i Jordbruksverkets IT-system. I den ingående balansen ingår dock jordbrukarstöd och landsbygdsstöd från 2022 och tidigare. Helt rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. Statistik för ansökan om åtaganden och några få mindre stödformer ingår inte. För landsbygdsstöden (602) och projekt- och investeringsstöden (603) redovisas komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden från Jordbruksverkets IT-system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell F

Inom verksamhetsområde 42 Energi och klimat har Klimatklivet, till skillnad från tidigare år, haft en ansökningsperiod istället för normala tre. Antalet ansökningar var dock stort vid detta tillfälle.

Tabell G – Överklagade beslut 2023

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	8	1 195	0,7
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	101	39 812	0,3
201 Allmänna val	1	297	0,3
25 Trafikföreskrifter	61	903	6,8
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	107	5 250	2,0
30 Regional tillväxt	0	20	0,0
34 Infrastrukturplanering	0	32	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	569	3 142	18,1
41 Stöd till boende och energiåtgärder	53	1 272*)	4,2
42 Energi och klimat	0	131	0,0
43 Kulturmiljö	4	1 486	0,3
45 Samhällsskydd och beredskap	4	995	0,4
46 Civilområde	0	9	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	199	1 051	18,9
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	7	550	1,3
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	73	1 822	4,0
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	47	667	7,0
54 Mineralfyndigheter	0	1	0
55 Miljöfarlig verksamhet	9	495	1,8
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	3	1 110	0,3
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	40	0,0
58 Restaurering	0	1	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	9	231	3,9
62 Fiske	1	297	0,3
70 Folkhälsa	0	148	0,0
80 Jämställdhet	0	38	0,0
81 Nationella minoriteter	1	171	0,6
82 Mänskliga rättigheter	0	61	0,0
85 Integration	0	82	0,0
10–85 Totalt antal ärenden	1 257	61 310	2,1

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans 2023, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under 2023.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under 2023 dividerat med antalet beslut under 2023.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Kommentar till Tabell G

Not till VÄS 41. Antalet beslut skiljer sig åt från antalet beslut i tabell F beroende på att registreringen och definitionen av beslutsdatum i integrationen med Boverkets ärendehanteringssystem fungerar på ett annat sätt än i ärendehanteringssystemet Platina.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2023

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	Varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	5	2	40,0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	84	10	11,9
201 Allmänna val	0	0	0,0
25 Trafikföreskrifter	19	2	10,5
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	85	7	8,2
30 Regional tillväxt	2	0	0,0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	563	120	21,3
41 Stöd till boende och energiåtgärder	54	3	5,6
42 Energi och klimat	0	0	0,0
43 Kulturmiljö	7	0	0,0
45 Samhällsskydd och beredskap	3	1	33,3
46 Civilområde	0	0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	233	52	22,3
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	6	2	33,3
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	75	15	20,0
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	44	20	45,5
54 Mineralfyndigheter	0	0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	4	1	25,5
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	2	0	0,0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	1	100,0
58 Restaurering	0	0	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	7	0	0,0
62 Fiske	0	0	0

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	Varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	1 194	236	19,8

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2023.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2023 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under 2023 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under 2023.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Kommentar till Tabell H

Totala antalet ärenden och ändrade beslut inom 20-21 Övrig förvaltning har ökat. Framst inom bevakningsföretag, begravningsfrågor och åtgärder inom penningtvätt.

Andelen överklagade beslut inom 53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning som ändrats i högre instans uppgår till 45,5 procent. Av dessa 17 ärenden har 8 ändrats i sak. Övriga ändringar gäller enklare justeringar där domstolen exempelvis ändrat datum för när åtgärden ska vara genomförd.

Tabell I – Handläggningstider

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2021-2023	Utfall (%) 2023	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Medel-antal dagar 2023	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	84,1	38,7	90,8	25,5	58,6	26,2
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	88,9	62,5	92,6	21,7	39,6	31,1
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	41,2	82,4	52,9	199,5	160,5	199,2
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	98,1	100	90,6	11,4	7,1	22,2
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	98,6	100	6,6	10,3	8,1
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	89,9	90,7	92,6	32,8	27,5	28
40321 Överklagande av lov, förhandsbesked	150	96,1	98,7	92,3	87,7	71	89,1
40322 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	95,6	96,3	95,9	96,7	58,6	66,4
4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	50,8	49,4	45,4	205,7	237,2	176,5
505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. föfattn.	180	68,3	43,7	26,2	131	311,3	435
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken	42	92,2	88,5	76,6	23	23	31,8
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	88,2	92,4	95,8	13,3	10,5	10,3
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	38,5	100	100	227,9	148,6	155,4
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	50	68,8	71,4	164	118,1	189,6
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	77,7	89,3	79,6	72,5	32	57,6
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	83	84,7	95	34	17,5	11,9
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklings-åtgärder – företagsstöd ^{5,6)}	180	33	17	31	309	321	356

LÄNSSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN – ÅRSREDOVISNING 2023

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2021–2023	Utfall (%) 2023	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Medelantal dagar 2023	Medelantal dagar 2022	Medelantal dagar 2021
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd ^{5, 6)}	180	42	24	34	241	383	308
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	20	60	79	354	221	130
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - företagsstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - projektstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder-företagsstöd ^{6, 7)}	120	84	84	87	81	69	66
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd ^{6, 7)}	120	69	65	91	134	154	69
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	33	70	86	192	86	71
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – företagsstöd ^{6, 7)}	120	0	0	50	0	0	121
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – projektstöd ^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	92,3	88,5	47,3	27,3	25,9	29,7
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	18,8	39,4	35,3	74,9	61,2	46,6

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 procent av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 procent av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell I

Remissinstansens handläggningstider inom 212 Auktorisation av bevakningsföretag har varit långa. Detta har påtalats för Polismyndigheten via länsstyrelsernas samverkansgrupp.

Under sista halvan av 2023 gjordes en satsning på att få bort de äldsta ärendena inom 4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan och bygglagen samt 505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken med flera författningar. En sådan satsning har lett till en sämre måluppfyllelse. Det har samtidigt resulterat i att Länsstyrelsen nu går in i 2024 med ett historiskt lågt antal 4034- samt 5051-ärenden äldre än 6 månader. Nya arbetssätt för överklagade ärenden fortsätter att ge ett mycket positivt resultat på Medelantal dagar för 5051-ärendena.

Handläggningstiderna inom 551 Prövning av miljöfarlig verksamhet har ökat. Dels på grund av att Miljöprövningsdelegationen, i ärenden där det varit angeläget, givit anstånd till förlängd yttrandetid. Andra orsaker är pensionsavgångar som resulterat i att komplicerade ärenden bytt handläggare i pågående processer och svårigheter att nyrekrytera rätt kompetens.

Inom 555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet av ärenden om ändring av anmälan tillståndspliktig verksamhet har Länsstyrelsen saknat en processkartläggning och särskild rutin. Det har påverkat ärendehanteringens som blivit mindre effektiv. Länsstyrelsen är medveten om problemet och har identifierat detta som ett utvecklingsområde. I specifika ärenden har vi påbörjat arbetet att effektivisera ärendehanteringen.

Handläggningstiderna inom 602 Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder har ökat något då äldre ärenden beslutats för att avsluta landsbygdsprogrammet. Rimlighetsbedömningen tar fortsatt lång tid. Den generella ekonomiska osäkerheten gör banker försiktiga, tidigare meddelade lånelöften förnyas bara delvis eller inte alls, ofta i ett sent skede av handläggningen.

I tabellen redovisas inte handläggningstiden för första årets projekt- och investeringsstöd i strategisk plan (603). Här har det varit uppstartsproblem och att bedöma rimligheten i ansökningarna har tagit tid och det har varit svårt att skilja ansökningar åt. Jordbruksverket har succesivt gjort ändrade bedömningar och en del ansökningar har fått handläggas flera gånger.

Länsstyrelserna har inom 602 Ansökan om utbetalning fokuserat på handläggning av utbetalningar för att underlätta för utsatta grupper av sökande att klara likviditeten. Handläggningstiderna har generellt god måluppfyllnad. Det har dock varit tidsödande att genomföra de kompletterande rimlighetsbedömningar av utgifter som krävs enligt handlägningsrutinerna. Detta har förlängt handläggningstiderna under hela 2023. Dessutom har ärenden som

tagits ut för ”kontroll på plats” ofta fått vänta länge på besöket och därmed har handläggningstiderna även för dessa ärenden väsentligt förlängts.

Inom 602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar har antalet ärenden färre än 10 påverkar utfallet.

I tabellen redovisas inte handläggningstiden för projekt- och investeringsstöd i strategisk plan (603). Utbetalningarna har inte kommit i gång under 2023.

Inom 623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman, har ett fåtal ärenden kommit in under året, varav flertalet har behövts kompletterats. Skifte av handläggare har medfört fördröjning i handläggningen. Ärendegruppen har prioriterats ned på grund av höga inflöden inom 212 Auktorisation av bevakningsföretag.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING (TKR)	2023	2022	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	475 941	440 965	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	47 134	37 184	2
Intäkter av bidrag	150 926	201 019	3
Finansiella intäkter	2 510	2 970	4
Summa	676 511	682 138	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-464 964	-456 766	5
Kostnader för lokaler	-61 141	-55 912	6
Övriga driftkostnader	-141 147	-162 286	7
Finansiella kostnader	-2 150	-609	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 227	-5 376	9
Summa	-675 629	-680 949	
Verksamhetsutfall	882	1 189	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	93 744	55 371	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-93 744	-55 371	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	79 978	79 966	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	1 245 280	737 926	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	150 669	136 881	14
Finansiella intäkter	0	0	
Finansiella kostnader	0	0	
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	384	298	15
Lämnade bidrag	-1 428 865	-960 966	16
Saldo	47 446	-5 894	
Årets kapitalförändring	48 328	-4 706	17

Balansräkning

Belopp i tkr

TILLGÅNGAR	2023-12-31	2022-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Summa	0	0	18
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	6 244	8 567	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	10 705	9 308	
Pågående nyanläggningar	0	96	
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	63	0	
Summa	17 012	17 971	19
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	135	1 127	20
Fordringar hos andra myndigheter	160 361	91 997	21
Övriga kortfristiga fordringar	397 985	336 176	22
Summa	558 481	429 299	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	17 423	15 212	
Upplupna bidragsintäkter	42 252	39 894	
Övriga upplupna intäkter	8 807	8 552	
Summa	68 482	63 659	23
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	-79 759	-20 448	
Summa	-79 759	-20 448	24
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	65 685	95 372	25
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	223 380	236 725	26
Kassa och bank	170	165	27
Summa	289 235	332 261	
Summa tillgångar	853 451	822 741	

LÄNSSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN – ÅRSREDOVISNING 2023

Belopp i tkr.

KAPITAL OCH SKULDER	2023-12-31	2022-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	70	70	
Donationskapital	147	142	
Balanserad kapitalförändring	329 086	333 791	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	48 328	-4 706	17
Summa	377 630	329 297	28
Fonder			
Fonder	229	612	
Summa	229	612	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	833	23	29
Övriga avsättningar	4 735	3 914	30
Summa	5 569	3 937	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	16 763	17 723	31
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	32
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	58 866	46 005	33
Leverantörsskulder	36 970	23 738	34
Övriga kortfristiga skulder	37 583	22 000	35
Depositioner	224 319	236 705	36
Summa	374 502	346 171	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	32 261	33 797	
Oförbrukade bidrag	62 818	108 262	
Övriga förutbetalda intäkter	442	664	
Summa	95 522	142 723	37
Summa kapital och skulder	853 451	822 741	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr.

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl. brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	20 352	453 944	-5 660	0	-1 695	466 941	-461 080	5 861	38
01 07 001 003 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m. (ram)	7 717	66 450	0	0	-7 717	66 450	-59 694	6 756	39
01 07 001 009 Nationellt uppföljningsansvar (ram)	1 765	8 300	0	0	-1 765	8 300	-8 160	140	40
01 07 001 010 Stöd för nationella minoriteter (ram)	0	13 000	0	0	0	13 000	-13 000	0	41
01 07 002 001 Arbete med den nationella minoriteten romer (ram)	0	12 000	300	0	0	12 300	-12 242	58	42
Utgiftsområde 13									
Jämställdhet och nyanlända invandras etablering									
13 03 001 003 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	0	600	0	0	0	600	-600	0	43
Utgiftsområde 18									
Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik									
18 01 008 001 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	95	3 000	0	0	-95	3 000	-2 984	16	44

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl. brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	100	68	0	0	-100	68	-1	67	45
Summa	30 030	557 362	-5 360	0	-11 373	570 659	-557 762	12 897	

Avslutade anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl. brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 13 13 02 002 009 Insatser mot rasism på arbetsmarknaden (ram)	493 092				-493 092			

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 022 Expeditions- och ansökningsavgifter	6 000	8 745	
2537 122 Miljöskyddsavgift	11 000	11 930	
2552 120 Avgifter enligt stiftelseförordning tillsyn och provningsavgift	6 000	5 399	
2552 220 Registerhållningsavgift och registreringsbevis, stiftelseförordningen		32	
2552 320 Avgifter enligt avfallsförordningen (Lst)		1 134	
2552 420 Övriga avgifter vid länsstyrelserna (Lst)		-1	
2714 120 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	19 000	15 192	
2714 622 Övriga sanktionsavgifter		49 153	
2811 215 Övriga inkomster	3 000	2 160	
Summa	45 000	93 744	10

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2024.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antalet anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelse-genomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänst-ledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2023 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 50 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader som hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av

kompleddighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderas i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr och markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 300 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer eftersom de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	4–10 år
It-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5–20 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderas kollektivt med 86,01 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Kinberg Batra, Anna <i>(from 1 mars 2023)</i>	1 268 858	Styrelseordförande för Svenska rymdaktiebolaget (SSC) Ordförande i Gålöstiftelsen och Sixten Gemzéus stiftelse Särskild utredare i utredningen Staten och betalningarna (SOU 2023:16) <i>(tom 31 mars 2023)</i> Ordförande i Helge Ax:son Johnsons stiftelse Ledamot i Stiftelsen Polisverkets understödsfond Ledamot i Stiftelsen Samhällshjälp
Österberg, Sven-Erik <i>(tom 28 februari 2023)</i>	352 776	Ordförande i Finansinspektionen Ordförande i Stiftelsen Skansen <i>(tom 31 december 2023)</i> Ordförande i Gålöstiftelsen och Sixten Gemzéus stiftelse <i>(tom 28 februari 2023)</i> Ordförande i Helge Ax:son Johnsons stiftelse <i>(tom 28 februari 2023)</i>
Länsöverdirektör		
Ryding, Åsa	1 255 118	Ordförande i Stiftelsen Stockholms Fasta Försvar Ordförande i Danviks hospital Ordförande Håkanssons i fonder (Stiftelserna John och Johanna Håkanssons minne) Ordförande John och Johanna Håkanssons Understödsfond, (Fru Sigrid Sunes Donationsfond) Ordförande i Stiftelsen Framtiden Ordförande i Stiftelsen Strandbergiska läkarinrättningen Ledamot i Stiftelsen Polisverkets understödsfond Ledamot i Stiftelsen Samhällshjälp
Insynsråd		
Mats Gerdau	2 230	Kommunstyrelsens ordförande i Nacka Kommun samt ordförande StorSthlm
Robert Andrén		Generaldirektör för Energimyndigheten
Meeri Wasberg	880	Oppositionsråd och 2: a vice ordförande i kommunstyrelsen i Haninge Kommun
Gunnar Larsson		Ordförande i Statens fastighetsverk, tidigare Generaldirektör för Kammarkollegiet
Marika Ericson		Chef Centrum för Operativ Juridik vid Försvarshögskolan
Ella Kilim		Avdelningschef Verksamhetsutveckling och stöd vid Energimyndigheten
Mats Hedenström <i>(tom 28 februari 2023)</i>		Företagare

Noter till resultaträkningen

Not 1

Intäkter av anslag	2023	2022
01 05 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	459 238	425 272
01 07 001 003 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden m.m.(ram)	1 545	2 127
01 07 001 009 Nationellt uppföljningsansvar (ram)	8 160	6 535
01 07 002 001 Arbete med den nationella minoriteten romer (ram)	3 414	2 543
13 02 002 009 Insatser mot rasism på arbetsmarknaden (ram)	0	1 584
13 03 001 003 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	600	0
18 01 008 001 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	2 984	2 905
19 01 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)	1	0
Summa intäkter av anslag	475 941	440 965

Summa Intäkter av anslag samt Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag, (not 12), i resultaträkningen avviker från utgifter i anslagsredovisningen. Skillnaden beror på en korrigerig av utfall på förvaltningsanslaget för 2022 på 1 843 tkr.

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2023	2022
Offentligrättsliga avgifter	3 878	3 822
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	40 546	30 735
Intäkter av andra ersättningar	2 710	2 626
Summa	47 134	37 184
<i>Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av</i>		
Intäkter uthyrning	2 688	2 539
Intäkter utbildning/konferenser	853	602
Intäkter konsultuppdrag	18 296	19 730
Intäkter övriga	18 710	7 864
Summa försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	40 546	30 735

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bland annat i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter. Intäkter övriga är högre främst på grund av att från och med 2023 redovisas intäkterna från Naturvårdsverket för bland annat fastighetsförvaltning och fastighetsunderhåll som avgifter i stället för bidrag.

Not 3

Intäkter av bidrag	2023	2022
Bidrag från statliga myndigheter	150 719	189 019
<i>varav</i>		
Länsstyrelsen i Örebro län	71 943	110 307
Naturvårdsverket	31 215	37 985
Statens jordbruksverk	9 096	6 359
Kammarkollegiet	8 346	5 415
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	8 122	8 696
Havs- och vattenmyndigheten	6 686	8 561
Länsstyrelsen i Östergötlands län	4 689	952
Riksantikvarieämbetet	2 813	2 364
Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 379	2 576
Post- och telestyrelsen	1 568	281
Trafikverket	1 381	1 164
Övrigt	2 483	4 358
Bidrag från övriga	207	12 001
<i>varav bidrag från EU:s fonder</i>		
EJFLU - landsbygdsutvecklingsfonden	0	-921
Summa	150 926	201 019

Bidragen från Länsstyrelsen i Örebro 2023 är lägre än föregående år med anledning av att 2022 års bidrag bland annat innehöll pandemistöd och riksdagsval 2022. Bidrag från övriga är lägre 2023 främst på grund av att 2022 års utfall innehåller återbetalningar från kommuner avseende bidrag som inte nyttjats. Summan för år 2022 är oförändrad. Specifikationen under övrigt har omgrupperats.

Not 4

Finansiella intäkter	2023	2022
Räntekonto i Riksgälden	2 252	2 829
Övriga finansiella intäkter	259	140
Summa	2 510	2 970

En ränteintäkt på 1 843 tkr i utfallet 2022 är korrigerad mot förvaltningsanslaget 2023.

Not 5

Kostnader för personal	2023	2022
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-297 588	-298 723
varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-755	-978
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-167 376	-158 044
Summa	-464 964	-456 766

Not 6

Kostnader för lokaler	2023	2022
Kostnader för lokaler	-61 141	-55 912

Not 7

Övriga driftskostnader	2023	2022
Övriga driftskostnader	-141 147	-162 286

Kostnader för datatjänster och konsulttjänster är lägre än föregående år bland annat på grund av minskade uppdrag relaterade till pandemin.

Not 8

Finansiella kostnader	2023	2022
Räntekostnader i Riksgälden	-610	-142
Övriga finansiella kostnader	-1 540	-467
Summa	-2 150	-609

De finansiella kostnaderna är högre än föregående år beroende på högre räntesats på lån hos Riksgälden samt högre avgifter för banktjänster med anledning av nytt ramavtal.

Not 9

Avskrivningar och nedskrivningar	2023	2022
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 227	-5 376

Avskrivningarna är högre än föregående år med anledning av att flera nyanskaffningar har skett under året.

Not 10

Avgifter m.m. som inte disponeras, inkomsttitel och verksamhet	Intäkter 2021	+/- 2022	Budget intäkter 2023	Intäkter 2023	Kostnader 2023	+/- 2023	Akkumulerat +/- utgående 2023
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål¹⁾							
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	6 676	3 272	6 000	8 745	-10 140	-1 396	1 876
2537 Miljöskyddsavgifter	11 073	4 559	11 000	11 930	-7 997	3 933	8 492
2552 Övriga offentliga rättsliga avgifter	6 803	6 162	6 000	6 564	-6 794	-230	5 932
- varav avgifter enligt stiftelseförordning	5 942	5 530		5 431	-5 853	-422	5 108
- varav avgifter enligt avfallsförordningen	861	631		1 134	-941	193	825
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	23 441		22 000	66 506			
2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	19 914		19 000	15 192			
2714 Övriga sanktionsavgifter	-4			49 153			
2811 Övriga inkomster	3 531		3 000	2 160			
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	47 993		45 000	93 744			

1, Tidigare har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Från och med regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Inga jämförelsetal avseende kostnader för året 2021 kan tas fram. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för år 2021 samt nettoutfall år 2022. År 2023 redovisas både kostnader och intäkter. Akkumulerat utfall avser åren 2022 och 2023.

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. Redovisningen för 2023 är mer rättvisande än 2022 vilket var första året med kostnadsredovisning. Inom övriga sanktionsavgifter har ärenden för penningtvätt ökat med 37 mnkr

Not 11

Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2023	2022
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-93 744	-55 371

Under året har det kommit flera avgöranden från högsta Förvaltningsdomstolen rörande sanktionsavgifter för penningtvätt vilket inneburit att många ärenden har vunnit laga kraft och därmed fakturerats 2023.

Not 12

Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2023	2022
01 07 001 003 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden m.m. (ram)	58 150	56 286
01 07 001 010 Stöd för nationella minoriteter (ram)	13 000	13 000
01 07 002 001 Arbete med den nationella minoriteten romer (ram)	8 828	9 457
13 02 002 009 Insatser mot rasism på arbetsmarknaden (ram)	0	1 223
Summa	79 978	79 966

Not 13

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2023	2022
Från myndighet		
Kammarkollegiet	1 161 018	581 148
Socialstyrelsen	20 040	23 243
Havs- och vattenmyndigheten	17 988	32 541
Riksantikvarieämbetet	17 232	18 259
Naturvårdsverket	16 225	75 350
Trafikverket	10 748	4 368
Länsstyrelsen i Örebro län	2 860	3 433
Länsstyrelsen i Västerbottens län	367	340
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	266	348
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	30	0
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	0	36
Regeringskansliet	-1 495	-1 139
Summa	1 245 280	737 926

Skillnaden mellan åren beror på ökade erhållna medel från Kammarkollegiet för lönegarantier, samt minskade medel från Naturvårdsverket jämfört med 2022 års höga nivå på grund av akutåtgärder för avfallsbrand i Botkyrka.

Not 14

Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2023	2022
Lönegaranti konkurser	85 201	86 878
Lönegaranti rekonstruktioner	62 659	49 451
Kommuner	3 147	825
Övriga	47	0
Landsting eller regioner	0	25
Älgvårdsfonden	-384	-298
Summa	150 669	136 881

Not 15

Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2023	2022
Ingående balans	612	911
Årets förändring	-384	-298
Utgående balans	229	612
Uppdelat på		
Älgvårdsfonden ingående balans	603	902
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-384	-298
Älgvårdsfonden utgående balans	219	603
Bygdemedel ingående balans	9	9
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Bygdemedel utgående balans	9	9

Not 16

Lämnade bidrag	2023	2022
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-1 302 572	-773 761
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-126 293	-187 205
Summa Lämnade bidrag	-1 428 865	-960 966
Lönegaranti	-1 258 674	-723 206
Nationella minoritetsfrågor	-79 978	-78 743
Miljömål	-22 376	-36 594
Frågor inom mänskliga rättigheter	-20 690	-20 193
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-13 905	-12 182
Byggnadsvård	-13 456	-11 552
Efterbehandling av förorenade områden	-6 548	-46 279
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-3 112	-2 722

Lämnade bidrag	2023	2022
Integrationsfrågor	-2 194	-2 377
Stöd till fisket	-1 559	-1 050
Fiskevård och fritidsfiske	-1 299	-1 898
Klimatanpassning	-932	-1 063
Jämställdhetsfrågor	-879	-4 450
Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-853	-2 140
Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-664	-3 986
Jakt och viltvård	-493	-258
Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-404	-7 747
Miljöövervakning	-350	-160
Riskhantering och säkerhet	-150	-250
Samverkan, ledning och samordning	-143	2 539
Dricksvattenförsörjning	-139	-6 260
Övning och utbildning	-116	-98
Delgivning, viten, diverse förordnanden	-2	0
Regional projektverksamhet	0	-36
Fornminnen	0	60
Friluftsmål	0	-250
Främjande insatser inom folkhälsoområdet	50	-75
Summa	-1 428 865	-960 966

Avvikelsen jämfört med föregående år förklaras främst av högre utbetalda lönegarantier.

Not 17

Årets kapitalförändring	2023	2022
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	218	489
Avslutade externa medel och ANL RTA	664	700
Summa verksamhetsutfall	882	1 189
Uppbörd	0	0
Transfereringar		
Lönegaranti konkurser	29 541	4 433
Lönegaranti rekonstruktioner	17 905	-10 327
Summa transfereringar	47 446	-5 894
Summa årets kapitalförändring	48 328	-4 706

Transfereringar avser lönegarantiverksamheten, utdelning, konkurser, rekonstruktioner samt bidragsutbetalningar. Se även noterna 13, 14 och 16.

Not 18

Immateriella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		
Ingående anskaffningsvärde	3 114	3 114
Utgående anskaffningsvärde	3 114	3 114
Ingående avskrivningar	-3 114	-3 114
Utgående avskrivningar	-3 114	-3 114
Bokfört värde	0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	524	524
Utgående anskaffningsvärde	524	524
Ingående avskrivningar	-524	-524
Utgående avskrivningar	-524	-524
Bokfört värde	0	0
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0

Not 19

Materiella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Byggnader, mark och annan fast egendom		
Bokfört värde	0	0
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	24 490	24 051
Årets anskaffning	415	439
Utgående anskaffningsvärde	24 905	24 490
Ingående avskrivningar	-15 923	-13 255
Årets avskrivningar	-2 737	-2 668
Utgående avskrivningar	-18 661	-15 923
Bokfört värde	6 244	8 567
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	34 318	31 882
Årets anskaffning	5 966	2 686
Årets försäljning, utrangering	-5 389	-249
Utgående anskaffningsvärde	34 895	34 318
Ingående avskrivningar	-25 011	-22 552
Årets avskrivningar	-3 490	-2 707
Årets försäljning, utrangering	4 311	249
Utgående avskrivningar	-24 190	-25 011
Bokfört värde	10 705	9 308

Materiella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Pågående nyanläggningar		
Ingående anskaffningsvärde	96	0
Årets anskaffning	0	96
Årets överföringar	-96	0
Utgående anskaffningsvärde	0	96
Bokfört värde	0	96
Förskott till leverantörer avseende materiella anläggningstillgångar	63	0
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	17 012	17 971

Under året har ett lokalprojekt av kontoret på Regeringsgatan 66 genomförts. Inventarier har avyttrats med en förlust på 1 058 tkr och nya inventarier har anskaffats för 3 579 tkr.

Not 20

Kundfordringar	2023-12-31	2022-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	135	1 127
Summa	135	1 127

Kundfordringar varierar beroende på när betalning sker.

Not 21

Fordringar hos andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	152 408	82 868
Mervärdesskatt	7 953	9 129
Summa	160 361	91 997

Ökningen av Diverse fordringar andra myndigheter avser ökad rekvisition för lönegaranti i december jämfört med föregående år.

Not 22

Övriga kortfristiga fordringar	2023-12-31	2022-12-31
Lönegarantifordringar	375 629	328 183
Uppbördsfordringar	22 112	7 939
Övriga kortfristiga fordringar	244	54
Summa	397 985	336 176

Ökningen av Övriga kortfristiga fordringar beror dels på ökade utbetalningar för lönegaranti, dels på fordringar för sanktionsavgifter inom penningtvätt var högre i slutet av 2023 än föregående år. Uppbördsfordringar varierar beroende av när fakturering sker.

Not 23

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	14 607	13 979
Övriga förutbetalda kostnader	2 816	1 233
Summa förutbetalda kostnader	17 423	15 212
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	41 058	37 514
<i>varav</i>		
Trafikverket	16 478	8 383
Statens jordbruksverk	15 785	10 906
Kammarkollegiet	7 237	4 642
Länsstyrelsen i Örebro län	492	8 883
Övrigt	1 066	4 700
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	1 194	2 381
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
ESF - sociala fonden	9	9
EJFLU - landsbygdsutvecklingsfonden	138	138
Totala upplupna bidragsintäkter	42 252	39 894
Övriga upplupna intäkter	8 807	8 552
Summa periodavgränsningsposter	68 482	63 659

Summan för år 2022 är oförändrad. Specifikationen under övrigt har omgrupperats.

Not 24

Avräkning med statsverket	2023-12-31	2022-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-13 379	-24 873
Redovisat mot inkomsttitel	-93 744	-55 371
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	79 571	66 865
Skulder avseende uppbörd	-27 552	-13 379
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	365	1 228
Redovisat mot anslag	96 681	95 659

Avräkning med statsverket	2023-12-31	2022-12-31
Medel hänförbara till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde	-96 415	-96 523
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	631	365

Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-20 352	-12 392
Redovisat mot anslag	461 080	425 272
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-453 944	-433 232
Återbetalning av anslagsmedel	1 695	0
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-11 521	-20 352

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	12 917	124 550
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	1 697 829	1 363 949
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-1 768 908	-1 505 239
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	16 844	29 658
Övriga skulder på statens centralkonto	-41 317	12 917

Summa utgående balans avräkning med statsverket	-79 759	-20 448
--	----------------	----------------

Omfördelning av anslagssparande i räntebelagt flöde från 2022 på 5 660 tkr har återbetalats 2024 och utfallet för Skulder avseende anslag i räntebärande flöde avviker därför mot anslagsredovisningen. Ökad skuld på statens centralkonto är en effekt av högre utbetalningar för lönegaranti.

Not 25

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Räntekonto i Riksgälden	65 685	95 372

Räntekontokrediterna enligt regleringsbrevet på 16 000 tkr har inte nyttjats under året.

Not 26

Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	223 380	236 725

Not 27

Kassa och bank	2023-12-31	2022-12-31
Bank A	139	135
Bank B	8	7
Bank C	9	9
Dagskassa	14	14
Summa	170	165

Not 28

Förändring av myndighetskapalet	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2022	70	142	0	-1 380	335 171	-4 706	329 297
<i>varav</i>							
H Elmqvist fond	0	83	0	0	0	0	83
Naturvårdsrådet - Skötselrådet	0	51	0	0	0	0	51
Stiftelsen Solstickan	0	7	0	0	0	0	7
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	-1 366	0	489	-877
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	1 068	700	1 768
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	-14	0	0	-14
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	281 099	4 433	285 532
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	53 004	-10 327	42 677
Ingående balans 2023	70	142	0	-1 380	335 171	-4 706	329 297
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	489	-5 195	4 706	0
Årets förändring							
<i>varav</i>							
Avgiftsfinansierad	0	5	0	0	0	218	223

Förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
verksamhet och resurssamverkan							
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	0	664	664
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	0	29 541	29 541
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	0	17 905	17 905
Summa årets förändring	0	5	0	0	0	48 328	48 333
Utgående balans 2023	70	147	0	-891	329 977	48 328	377 630

Not 29

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättningar	23	163
Årets pensionskostnader	894	-2
Årets pensionsutbetalningar	-84	-138
Utgående avsättning	833	23

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser avser främst delpensioner för anställda. Under året har en ny överenskommelse gjorts vilket gör att avsättningen har ökat.

Not 30

Övriga avsättningar	2023-12-31	2022-12-31
Lokalt omställningsarbete årets förändring	891	813
Lokalt omställningsarbete utgående balans	4 735	3 842
Omstruktureringsåtgärder årets förändring	-72	-2 413
Omstruktureringsåtgärder utgående balans	0	72
Summa övriga avsättningar	4 735	3 914

Under året har inga omställningsmedel nyttjats. För 2024 beräknas omställningsmedel att tas i bruk.

Not 31

Lån i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
-------------------------	------------	------------

Ingående balans	17 723	19 939
Under året upptagna lån	6 347	3 158
Årets amorteringar	-7 307	-5 374
Utgående balans	16 763	17 723
Beviljad låneram	29 000	25 000

Not 32

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Beviljad kreditram	16 000	16 000

Not 33

Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	43 480	25 767
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	14 958	20 060
Mervärdesskatt	429	177
Summa	58 866	46 005

Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal samt lönegaranti. Förändringen av lagstadgade arbetsgivaravgifter beror på en ökning av lönegaranti med 16,8 mnkr. Diverse skulder är lägre än föregående år på grund av lägre utdelning till Kammarkollegiet för december månad.

Not 34

Leverantörsskulder	2023-12-31	2022-12-31
Leverantörsskulder	36 970	23 738

Leverantörsskulder varierar beroende på när betalning sker. En hyresfaktura på 16 mnkr betalades den 2 januari 2024.

Not 35

Övriga kortfristiga skulder	2023-12-31	2022-12-31
Personalens källskatt	7 205	6 894
Övriga kortfristiga skulder	30 378	15 105
<i>Övriga kortfristiga skulder består av</i>		
Preliminärskatt lönegaranti	29 876	15 186
Transfereringar under utbetalning	81	0
Övrigt	422	-80
Summa	37 583	22 000

Preliminärskatt för lönegaranti är högre än föregående år på grund av fler konkurser och rekonstruktioner.

Not 36

Depositioner	2023-12-31	2022-12-31
Depositioner	224 319	236 705

Den del av posten som beräknas regleras efter 12 månader är svår att bedöma.

Not 37

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna kostnader - Upplupna semesterlöner inkl. social avg.	29 521	30 821
Upplupna kostnader - Övriga upplupna kostnader	2 299	2 064
Upplupna kostnader - Upplupna löner, arvoden inkl. social avg.	441	912
Summa upplupna kostnader	32 261	33 797

Oförbrukade bidrag från annan myndighet	50 836	96 280
<i>varav</i>		
Länsstyrelsen i Örebro län	20 243	42 383
Naturvårdsverket	13 082	36 831
Havs- och vattenmyndigheten	7 062	5 760
Regeringskansliet	3 983	2 489
Statens jordbruksverk	2 890	1 182
Övrigt	3 576	7 636

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas inom tre månader	3 059	5 390
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än tre månader till ett år	40 128	77 416
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än ett år till tre år	6 119	10 779
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mer än tre år	1 530	2 695

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	11 982	11 982
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
Summa oförbrukade bidrag	62 818	108 262

Minskade oförbrukade bidrag från Örebro beror till stor del på avslutade bidrag för pandemistöd och riksdagsval 2022. Naturvårdsverkets minskning från föregående år beror främst på en neddragning av bidrag för utgiftsområdet 20, värdefull natur. Summan för år 2022 är oförändrad. Specifikationen under övrigt har omgrupperats.

Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga	442	664
--	-----	-----

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Summa förutbetalda intäkter	442	664

Summa periodavgränsningsposter	95 522	142 723
--------------------------------	--------	---------

Noter i anslagsredovisningen

Belopp i tkr

Not 38

01 05 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	13 620	0
Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	13 618	5 861
Kredit på räntekonto	16 000	0
Låneram för anläggningstillgångar	29 000	16 763

Av föregående års överskjutande anslagsbehållning över 3 procent har 1 695 tkr återbetalats och 5 660 tkr omfördelats. Omfördelningen på 5 660 tkr har betalats in till Riksgälden 2024.

Not 39

01 07 001 003 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m. (ram)

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
Anslagsposten får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner inom förvaltningsområdena för finska och meänkieli, som inte ingår i det samiska förvaltningsområdet, som följer av lagen (2009:724) om nationella minoriteter. Bestämmelser om medlens fördelning finns i förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.		
Finansiering av samordning, kunskapshöjande insatser, informations- och utbildningsinsatser i samråd med Sametinget	2 000	1 545
Finansiering av bidrag till Sverigefinländarnas delegation för att stärka sverigefinnarnas samråd och dialog med kommunerna i förvaltningsområdet för det finska språket	400	400
Finansiering av bidrag till Svenska tornedalingarnas riksförbund för att stärka tornedalingarnas samråd och dialog med kommunerna i förvaltningsområdet för meänkieli	400	400

Ingående överföringsbelopp från 2022 på 7 717 tkr är indraget under året. Flera kommuner och regioner förbrukade inte sina statsbidrag under 2022 och har inte ansökt om att få de överblivna medlen överflyttade till 2023. Detta får till följd att de får en lägre tilldelning 2023 och medel blir därför över.

Not 40

01 07 001 009 Nationellt uppföljningsansvar (ram)

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
Anslagsposten får användas för utgifter för uppföljning enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritets- språk samt för administrativa utgifter för fördelning av stöd enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter		

Ingående överföringsbelopp från 2022 på 1 765 tkr är indraget under året.

Not 41

01 07 001 010 Stöd för nationella minoriteter (ram)

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
Anslagsposten får användas för utgifter för statsbidrag till organisationer som företräder nationella minoriteter. Bestämmelser om statsbidragets fördelning finns i förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter. Vid beräkning av fördelningen av statsbidraget ska en sådan fast del som anges i 3 § förordningen uppgå till minst 1 300 000 kronor.	1 300	1 300

Not 42

01 07 002 001 Arbete med den nationella minoriteten romer (ram)

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
Anslagsposten får användas för utgifter avseende uppdrag att under 2020–2023 samordna, följa upp och genomföra insatser inom ramen för strategin för romsk inkludering i enlighet med regeringens beslut Ku2019/02101.		
Av anslagsposten får 9 500 000 kronor användas för utgifter för statsbidrag enligt förordning (2022:259) om statsbidrag till kommuner för att främja romsk inkludering.	9 500	8 828
Högst 850 000 kronor får användas för myndighetens utgifter för administration.	850	647

En omDispositionering har ökat anslaget med 300 tkr.

Not 43

13 03 001 003 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till
Länsstyrelsen i Stockholms län

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
Länsstyrelsen i Stockholms län får i enlighet med regleringsbrevet för länsstyrelserna för 2023 använda 600 000 kronor för att överföra kunskap och rutiner till Socialstyrelsen avseende verksamheten med en telefonlinje för dem som vill få hjälp att förändra ett kontrollerande eller våldsamt beteende.	600	600

Not 44

18 01 008 001 Investeringsstöd för anordnande av
hyresbostäder och bostäder för studerande - del till
Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
Anslagsposten får användas för att finansiera en stödfunktion för samtliga länsstyrelser i frågor rörande investeringsstödet		

Ingående överföringsbelopp på 95 tkr är indraget under året.

Not 45

19 01 001 001 Länsstyrelsen i Stockholms län (ram)

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	3	
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	
Uppföljning och utvärdering	68	
Beställningsbemyndigande	0	

Ingående överföringsbelopp på 100 tkr är indraget under året. Under året har 57 tkr använts för ändamålet uppföljning men redovisats mot förvaltningsanslaget därav finns det en väsentlig avvikelse mot tilldelade medel.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Årsredovisningen är beslutad den 19 februari 2024.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 19 februari 2024.

Anna Kinberg Batra

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen	Alla län
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p3	Främja länets utveckling och följa tillståndet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p4	Främja samverkan i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p5	Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§p6	Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
		infrastrukturplanering	
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat	Alla län
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö	Alla län
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar	Alla län
3§ p11	Fiske	Areella näringar	Alla län
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Alla län
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar	Alla län
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar	Norrbottnen, Västernorrland, Västra Götaland
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat	Alla län
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö-kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030 Naturvård och miljöskydd	Alla län
7§	Geografiskt områdesansvar m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
7 a§	Länsstyrelserna i Norrbottens, Örebro, Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands och Skåne län ska vara civilområdesansvariga länsstyrelser enligt förordningen (2022:525) m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Norrbotten, Örebro, Stockholm, Östergötland, Västra Götaland, Skåne
7 b§	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
13 a§	Vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska finnas ett nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Östergötland
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Kalmar, Skåne, Halland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna, Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd	Norrbottnen, Västernorrland, Västmanland, Kalmar, Västra Götaland
16§	Delegation för rennäringar	Areella näringar	Norrbottnen, Västerbotten, Jämtland
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Örebro
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2023.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A7 Föreningade områden	Mål och åter-rapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Ingen övergödning - miljö kvalitetsmålet	Mål och åter-rapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv	Mål och åter-rapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.	Mål och åter-rapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 Nationella och regionala skogsprogram	Mål och åter-rapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och åter-rapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Naturvård - regional samordning och ledning	Mål och åter-rapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program	Mål och åter-rapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och åter-rapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och åter-rapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och åter-rapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Berörda län
1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.	Mål och åter-rapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1C5 Ökat bostadsbyggande, samverkan kommuner m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1C8 Regional förvaltningsplan skarv, behov och ev. åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan m.m.	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D6 Tillsyn och prövning effektivitet, enhetlighet och handläggningstider	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B4 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Gotland
3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar med mera som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelser, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)	Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025	Samhällsskydd och beredskap

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2023 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2024-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-25	Klimat- och näringslivsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-16	Lst Dalarna redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A3 Skydda dricksvattenförsörjningen m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-01	Lst Kalmar redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A4 Regionala analyser och kunskapsunderlag kemikalier dricksvatten m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Redovisas till Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3A5 Kontinuitetsplanering dricksvattenförsörjning, utbildning och stöd m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-05-10 2024-01-31	Delredovisning muntlig Slutredovisning till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Jönköping samordnar

LÄNSSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN – ÅRSREDOVISNING 2023

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3A6 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A7 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Lst Gotland redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A8 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A9 Kompensations-åtgärder mot övergödning – underlag och styrmedel	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-10-01 2024-09-25	Gäller Lst vattenmyndigheter Delredovisning Slutredovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västmanland samordnar
3A10 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A11 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Statens jordbruksverk (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A12 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-15	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A13 Insatser samverkan enligt förordningen om vattenverksamheter m.m.	Uppdrag / A. Nationella	2024-03-15	LST Jönköping redovisar samlat till Klimat- och näringslivsdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-10-31	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Planering bostadsförsörjning - råd, information och underlag	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-06-15	Bostadsmarknadsanalys till Boverket enligt 2 § förordningen (2011:1160)
3B3 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-02-29	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3B5 Kyrkliga kulturarvet och den kyrkoantikvariska ersättningen	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-05-02	Riksantikvarieämbetet (kopia till Kulturdepartementet)
3B6 Försvarssekretess i samhällsplaneringsfrågor	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-16	Försvarsdepartementet Lst Västra Götaland samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)

LÄNSSTYRELSEN STOCKHOLMS LÄN – ÅRSREDOVISNING 2023

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B8 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-12-01	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet Lst Kronoberg samordnar
3B9 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-31	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B10 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-11-14	Alla län redovisar till Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B11 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B12 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-31	Socialdepartementet, Lst Dalarna samordnar
3B13 Föräldraskapsstöd - utsatta områden, bekämpa och förebygga kriminalitet barn och unga m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Berörda Lst till Socialdepartementet Redovisas årligen 2024–2027
3B14 Mänskliga rättigheter samordning	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Gäller endast Lst Dalarna som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024–2027	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-03-01 2028-03-01	Delredovisning Slutredovisning Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet)
3B17 Nyanlända m. fl., lägesbilder boende och skola	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B18 Mottagande ensamkommande barn, asylsökande m.fl. (2016:1363)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B19 Insatser för asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1363 och 2016:1364)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B20 Statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar (2010:1122)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B21 Resultat statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar enligt 37 a §	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B22 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3C1 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Nord m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C2 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Aurora m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland och Norrbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Regionala resurscentra hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C7 Mäns våld mot kvinnor inkl. kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C8 Förvaltningsanslag som har använts till arbetet mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C9 Överföra kunskap och rutiner, telefonlinje beteende	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-10-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar muntligt till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Kunskapshöjande insatser och främja	Uppdrag / C. Främjande av länets	2024-04-30	Samlad delredovisning till Arbetsmarknadsdepartementet.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
erfarenhetsutbyte, barnrätt och våld i nära relationer	utveckling		LST Östergötlands län samordnar uppdraget och redovisningen.
3D1 Redovisa uppgifter från byggnadsnämnderna, tillämpning PBL flytt byggnader	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3D2 Uppföljning av byggnadsnämndernas tillsynsarbete – hissar och kompetensförhöjning	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-03-31	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-11-30	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Skåne samordnar
3D6 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-15	Naturvårdsverket
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-02-06 2023-04-25 2023-07-28 2023-10-23	Hermes
3E2 Kartläggning dispositionsrätter och fördelningsnycklar m.m.	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-09-23	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3E3 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar
3E4 Utveckla arbetet med en god förvaltningskultur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-09-15	Finansdepartementet, Lst Västmanland samordnar
3E5 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-06-15	Finansdepartementet, Lst Stockholm samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelningen

Länsstyrelsernas IT-avdelning är en nationell verksamhet som arbetar med länsstyrelsegemensamt perspektiv. IT-avdelningen levererar och utvecklar IT-tjänster till alla länsstyrelser. Länsstyrelsen i Västra Götaland är värdlän för IT-avdelningen.

Utvecklingsprogrammet för förstärkt digital motståndskraft är uppstartat under året med målet att genomföra regeringsuppdraget förstärkt säkerhet i länsstyrelsernas digitala infrastruktur.

IT-avdelningen har bidragit till länens riskmedvetenhet och kontinuitetsarbete genom omvärldsbevakning och kompetenshöjande insatser.

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och att ta fram ett nytt system för vatteninformation. IT-avdelningen har bidragit i Projektet Digital Samverkan som är ett länsstyrelsegemensamt projekt som går ut på att etablera en eller flera lämpliga och användarvänliga tjänster för att kunna samverka digitalt inom länsstyrelsen och med andra myndigheter och externa parter.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Värdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under året levererat god service bland annat genom en hög tillgänglighet. En stor mängd samtal har exempelvis handlat om energieffektiviseringsstöd och varningsmottagare för invånare i kärnkraftslänen.

Telefonisterna i växeln har under året tagit emot hotfulla samtal med hot som var riktade mot telefonisten själv och mot vårt län men även samtal där hoten varit riktade mot andra län. Denna typ av samtal har inte förekommit innan och är en eskalering av det stegvis förändrade samtalsklimatet vi över tid uppmärksammat.

Under 2023 påbörjades en ny programperiod för jordbrukarstöden. Det i kombination med perioder av torka, stora mängder regn och en ny typ av digital markuppföljning bidrog till en periodvis ökad mängd inkommande samtal för EVI:s kundsupport för jordbrukarstöd.

Verksamheten arbetar för att kunna erbjuda länen en bredare service. Ett verksamhetsanpassat stödsystem som möjliggör utvecklingen är under produktion.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Till och med

september hanterade Löneservice även lönerna för Brottsförebyggande rådet. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2023 har Löneservice i snitt hanterat 7 700 löner per månad för länsstyrelserna. Samma siffor för år 2022 är 7 900 löner per månad. Skillnaden beror dels på att 2022 var det valår och antalet anställda ökade tillfälligt. Uppsägningar och varsel på flera länsstyrelser har en viss påverkan redan nu.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna. Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet i länsstyrelsernas nationella arbete blir enklare avseende lönerelaterade frågor och rutiner.

Under 2023 har Löneservice deltagit aktivt i projektet för anslutning till Statens servicecenters, SSC, lönetjänst. SSC har presenterat en förstudie innehållande en utredning av införande av nytt systemstöd. Förstudiens krav och kriterier har analyserats av länsstyrelserna för att kunna fatta beslut om kravuppfyllnad.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har under året arbetat med att bland annat stödja och effektivisera arbetet för länsstyrelserna gällande ekonomi och administration. LstEA har uppdaterat ekonomi- och lönehandboken, flera manualer samt hanterat drygt 1 000 supportfrågor genom LstEA support.

LstEA har under 2023 gjort drygt ett 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar, såväl interna som externa.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS), vilket resulterat i en nytt VÄS-dokument.

ÅR-mallgruppen ha under året förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning.

Med frågeställningen om hur länsstyrelserna kan göra leverantörsbetalningarna mer säkra har LstEA gjort en förstudie och ett förslag som delgetts alla länsstyrelser.

LstEA har under året haft en del fokus på att utveckla länsstyrelsernas arbete med e-handeln genom support, utformande av workshoppar, en nätverksdag samt ett strategidokument.

Dataskydd och informationssäkerhet

Safirs uppdrag är att främja informationssäkerhet och dataskydd både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. I

funktionen ingår sedan tidigare befattningen dataskyddsombud och från 2023 den länsstyrelsegemensamma informationssäkerhetssamordnaren. Vårdlän för Safir är Länsstyrelsen i Stockholms län.

Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar Safir systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information. Samverkan med IT:s säkerhetsenhet har fördjupats inom ramen för Utvecklingsprogrammet för stärkt digital motståndskraft. Vi har även haft god samverkan bland annat med det nystartade servicechefsnätverket.

Under året har vi genomfört en särskild insats för ökad och likartad förståelse om begreppet informationssäkerhet och de faktiska uppgifter som följer av detta för länsstyrelsernas del. Vårt uppdrag från länsrådsgrupp 7, att ta fram en styrmodell för hantering av risker i de länsstyrelsegemensamma portföljerna är genomfört och beslutat. Även i år har Safir varit en drivande aktör och expertstöd för hur de 21 länsstyrelserna på ett säkert och effektivt sätt ska kravställa, anskaffa och hantera digitala arbetsredskap och ”molntjänster”.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom ökad medvetenhet hos medarbetarna och framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliet är en av länsstyrelsernas gemensamma stödverksamheter, som har i uppgift att stärka och stödja det länsstyrelsegemensamma utvecklings- och förvaltningsarbetet kopplat till digitalisering. Vårdlän för Gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Gemensamma kansliet har under året samordnat och hanterat finansiella medel för den länsstyrelsegemensamma utvecklings- respektive förvaltningsportföljen. Det handlar bland annat om att medel ska betalas ut till respektive länsstyrelse för nedlagd arbetad tid i det gemensamma utvecklings- och förvaltningsarbetet. Den ekonomiska hanteringen mellan länsstyrelserna är en förutsättning för att kunna arbeta gemensamt med utveckling och förvaltning och ha ekonomi i balans. Det har bidragit till att respektive länsstyrelse kan upprätthålla god redovisningssed, i den finansiella redovisningen.

Gemensamma kansliet har i uppdrag att stödja ledningarna i länsrådsgrupp 2 och 7 samt länsrådsmötet. Kansliet ger också stöd till Landshövdinge-IT (LH-IT) och presidiet för länsråds- och landshövdingemöten (LR-LH). I stort handlar det om att ta fram verksamhetsanalyser och beslutsunderlag, att samordna och administrera möten samt ansvara för att sammanställa uppföljningen av de länsstyrelsegemensamma stödfunktionerna. Stödet har bidragit till att arbetet i grupperna har kunnat bedrivas på ett effektivt sätt.

Under året har Gemensamma kansliet utvecklat och förvaltat strukturer, processer och modeller för det länsstyrelsegemensamma utvecklingsarbetet och lyft behov av utveckling av dessa till berörd länsrådsgrupp. Detta innebär att stödja i processer, rutiner och modeller för projektledare och styrgrupper, analysera och bereda behov av gemensam nyutveckling och ansvara för länsstyrelsernas gemensamma verksamhetsarkitektur. Gemensamma kansliet

samordnar också länsstyrelsernas deltagande och arbete inom eSam (e-samverkansprogrammet).

Sammantaget har detta uppdrag genomförts enligt plan och med bland annat följande resultat:

- Tillsammans med IT och den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen för informationssäkerhet och dataskydd har ett utvecklingsarbete genomförts som stärkt länsstyrelsernas förmåga att driva utveckling ur ett helhetsperspektiv, förbättrat resursnyttjandet och bidragit till ökad transparens
- Ökad samverkan mellan länen har skett genom att samordna ett forum för verksamhetsutvecklare med fokus på processbaserad verksamhetsutveckling. I dagsläget finns 12 länsstyrelser representerade.
- Uppdraget har bidragit i arbetet med att effektivisera länsstyrelsernas prövning och tillsyn
- Tillsammans med IT har ett utvecklingsuppdrag drivits i syfte att identifiera eventuella behov av anpassningar av länsstyrelsernas förvaltningsmodell.

Gemensamma kansliet har utvecklat och förvaltat strukturer, processer och modeller för länsstyrelsegemensamma förvaltningsområden samt stöttat dem i arbetet. Arbetet innebär också att etablera nya förvaltningsområden samt planera och samordna gemensamma möten och konferenser för områdenas ledning.

Sammantaget har uppdraget genomförts enligt plan och med bland annat följande resultat:

- Ett nytt gemensamt förvaltningsområde har etablerats.
- En ny struktur inom ett befintligt förvaltningsområde har etablerats.
- Kunskapen har ökat om länsstyrelsernas gemensamma förvaltningsmodell genom att genomföra utbildningar och konferenser för objektägare och förvaltningsledare.
- Ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra de gemensamma strukturerna för kommunikation, information och uppföljning har genomförts.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelserna. Motiveringen till det är bland annat att länsstyrelserna saknar systemstöd som möjliggör uppdelning av ärendestatistik efter kön. En stor del av länsstyrelsernas ärenden berör inte enskilda individer, det vill säga saknar uppgifter som kan relateras till kön. Det i kombination med krav på hantering av personuppgifter, ekonomiska resurser och nödvändiga prioriteringar av nya uppdrag i samband med större samhällsstörningar är exempel på förklaringar till varför arbetet med att vidareutveckla länsstyrelsernas könsuppdelade statistik inte har kunnat prioriteras.

Det finns ett behov av och relevans att kunna följa upp kön i delar av länsstyrelsernas ärendehantering. Därför har ett beslut fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt för att vidareutveckla statistik och systemstöd för redovisning av könsuppdelade uppgifter. Arbetet under 2023 har resulterat i att länsstyrelserna gemensamt har identifierat ett antal ärendegrupper där det finns personnummer registrerade och som är bra exempel att utgå ifrån i det fortsatta

utvecklingsarbetet. Detta underlag blir en gemensam utgångspunkt i det fortsatta arbetet med att skapa bättre förutsättningar för att hantera könsuppdelad statistik i länsstyrelsernas gemensamma ärendehanteringssystem.

Exempel på ärendegrupper som har identifierats är

- personal i bevakningsföretag
- tillsyn över hund och katt
- bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer
- samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken
- tillstånd för förvärv av lantbruksfastighet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional samordnare. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärsektoriella arbetssätt, samt bättre omvärldsbevakning. Exempel på prestationer:

- Länsstyrelserna ingår i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030. Länsstyrelsen är sedan 2022 samordnare för GD-forum; dels Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmland är ordförande, dels den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Medverkan i FN:s högnivåmöte i New York 9–19 juli. Inför mötet bidrog länsstyrelserna med ett flertal exempel på hållbarhetsarbete vilka användes och refererades till av den svenska delegationen. Medarrangör av aktivitet vid expertmöte för EU:s rådsarbetsgrupp för hållbar utveckling under Sveriges ordförandeskap.
- Extern samverkan med bland annat nationella samordnaren för Agenda 2030 och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Medverkan i RKA:s översyn av nyckeltal för Agenda 2030.
- Fördjupningar inom det länsstyrelsegemensamma Agenda 2030-arbetet; hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer, data/analys, kommunikation samt transformativ implementering det vill säga, hur myndigheten kan hantera komplexa hållbarhetsutmaningar. Möten med alla länsstyrelser, chefsnätverk och länsråd.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansyta för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Rådet för hållbara städer och gestaltad livsmiljö

Rådet för hållbara städer är ett myndighetssamarbete som ska stärka kommunernas förutsättningar att utveckla levande och hållbara städer och samhällen. I rådet finns också representanter för Länsstyrelsen och kommunerna. I december 2017 inrättade regeringen Rådet för hållbara städer. Regeringen ändrade och förlängde rådets uppdrag i mars 2022 till och med den 31 december 2030.

Rådet ska bland annat:

- skapa förutsättningar för myndighetssamarbete som bidrar till att mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030 kan uppnås,
- utveckla och förvalta webbplatsen Hållbarstad.se till en plattform för aktuell samlad information om kunskapsstöd och möjligheter till finansiering för utveckling av hållbara städer och samhällen.
- stödja de kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län avseende hållbart samhällsbyggande och gestaltad livsmiljö.

Enligt regeringsuppdraget ska Rådet för hållbara städer

- ta tillvara erfarenheter och relevant kunskap inom hållbar stadsutveckling och föra dialog,
- samverka och involvera aktörer på nationell, regional och lokal nivå.

Samverkan med Rådet för hållbara städer har fortsatt genom:

- årlig uppföljning av gestaltad livsmiljö med Stockholms planchefsnätverk och stadsarkitektnätverk
- att på uppdrag av länsstyrelsegemensamma samhällsbyggnadsnätverk och kulturmiljöforum etablera en tvärgrupp med uppdrag att förstärka länsstyrelsegemensamma arbeten för gestaltad livsmiljö genom att synliggöra länsstyrelsernas insatser, utbilda planhandläggare och länsarkitekter och bejaka synergieffekter mellan gestaltad livsmiljö, god bebyggd miljö och Agenda 2030, särskilt mål 11. Utvecklingsarbetet pågår i samverkan med Boverket och Riksantikvarieämbetet.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet, stärker strategiskt och sektorsövergripande samarbete och bejakar synergieffekter mellan de nationella målen gestaltad livsmiljö, god bebyggd miljö och Agenda 2030, särskilt mål 11.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är ett länsstyrelsegemensamt samverkansorgan som finansieras genom anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. RUS samordnar och utvecklar miljömålsuppföljningen, bidrar till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp samt förstärker länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. Arbetet bedrivs utifrån en verksamhetsplan med mål för perioden 2022–2024. Målen handlar om att utveckla miljömålsuppföljning och utvärdering, miljöinformationsförsörjning samt stöd i åtgärdsarbetet för att nå miljömålen.

I RUS styrgrupp ingår berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser. Exempel på prestationer:

- Påbörjat arbete med hur miljömålsuppdraget kan stärkas med bland annat en workshop.
- Samordnat, publicerat och analyserat regional årlig uppföljning av miljömålen som underlag för nationell uppföljning och regionalt kunskapsunderlag.
- Inom projekten miljöövervakning som underlag till miljömålsuppföljning, strategisk samhällsplanering som bidrar till miljö- och klimatmålen och

cirkulär ekonomi i växtodling publicerat slutrapporter och kommunicerat resultaten.

- Genomfört sju webinarier om hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi för länsstyrelser, regioner och kommuner.
- Genomfört workshoppar om synergier mellan miljömål, klimatanpassning samt energi och klimat.
- Tagit fram vägledning för etappmål och regionala åtgärdsprogram för miljömålen. Medverkat i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Samordnat, medverkat i och kommunicerat arbete med Miljömålsrådet och Agenda 2030.
- Medarrangerat miljömålsdagarna i Borlänge och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Bedömningen är att RUS aktiviteter under året i allt väsentligt bidragit till de uppsatta målen för 2022–2024.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) har som uppdrag att stödja, effektivisera och bidra till att utveckla länsstyrelsernas arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genom dialog med Regeringskansliet om uppdrag och finansiering, samt en ledningskonferens med temat energiutbyggnad med miljö i fokus, har LEKS stöttat länsledningarna i att leda den regionala energi- och klimatomställningen.

Under 2023 har LEKS utvecklat investeringsstöden Klimatklivet (stöd, utbildningar, rutiner, IT-utveckling, kommunikation) tillsammans med Naturvårdsverket och Elektrifieringspiloter (stöd, mallar och rutiner) tillsammans med Energimyndigheten. Detta har varit en förutsättning för att länsstyrelserna har kunnat genomföra sina uppdrag med anpassning till de nya förordningarna. LEKS bedömning är att samordningen har bidragit till en mer enhetlig, rättssäker och kostnadseffektiv hantering av stöden.

LEKS har erbjudit länsstyrelserna forum för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning i genomförande av energi- och klimatstrategier, energibesparingsuppdraget (Fi2022/02571) samt områden som robusta energisystem, effektiv energianvändning och regeringsremisser. LEKS bedömning är att detta tillsammans med gemensamt kommunikationsmaterial, som omvärldsbevakning och sammanställning av aktuella stödmedel, har underlättat, effektiviserat och utvecklat länsstyrelsernas regionala arbete med uppfyllandet av de nationella energi- och klimatmålen.

Dialoger och samarbeten med andra länsstyrelsenätverk under året bedöms ha stöttat olika sakområden med energi- och klimatintegrering samt hantering av målkonflikter. Dialoger och samarbeten som skett med andra myndigheter, externa nätverk och arbetsgrupper bedöms bidra till ett samordnat och effektivt arbete med gemensamma frågor.

Länsstyrelsegemensamt arbete med civilområden

De civilområdesansvariga länsstyrelserna har ett geografiskt områdesansvar för sitt område när det gäller civilt försvar. Civilområdesansvariga länsstyrelser har uppgifter inför och vid fredstida kriser som handlar om att verka för länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser inom civilområdet samt att ha en förmåga att utgöra en gemensam stöd-funktion för länsstyrelserna vid hantering av fredstida krissituationer som

berör flera län inom civilområdet. Civilområdesansvariga länsstyrelser får under vissa omständigheter ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst inom sitt civilområde.

Civilområdesansvariga länsstyrelsernas uppgifter inför höjd beredskap fokuserar bland annat på planering mellan statliga myndigheter och Försvarsmakten och på att stödja länsstyrelsernas planering och förberedelser inom respektive län. Ytterligare ett uppdrag rör förberedelser av civila aspekter av värdlandsstöd.

Civilområdesansvariga länsstyrelser är högsta civila totalförsvarsmyndighet inom respektive civilområde och ska vid höjd beredskap bland annat samordna de civila försvarsåtgärderna och den civila delen av värdlandsstödet samt verka för att det civila och militära försvaret samordnas. De ska vidare ansvara för att en samlad lägesbild sammanställs och hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen samt ge länsstyrelserna inom civilområdet vägledning i fråga om inriktning och prioritering.

Civilområdesansvariga länsstyrelser har under 2023 bemannat kanslierna i respektive civilområde, utvecklat strukturer för samverkan mellan civilområden, strukturer för samverkan med bland andra Försvarsmakten inom civilområden och strukturer för samverkan mellan civilområden och sektorsansvariga beredskapsmyndigheter. Länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser är påbörjad under 2023. En gemensam plan för övertagande av kommunal räddningstjänst är framtagen och implementeringen är påbörjad i respektive civilområde. De civilområdesansvariga länsstyrelserna har etablerat en grundläggande förmåga att kunna vara ett stöd till berörda länsstyrelser vid fredstida kriser.

Civilområdesansvariga länsstyrelsernas geografiska områdesansvar för civilt försvar inför och vid höjd beredskap är klarlagt och deltagit i övningar kopplat till rapportering vid höjd beredskap. En struktur för krigsorganisation håller på att tas fram.

Vidare har civilområdesansvariga länsstyrelser fattat beslut om implementering av enhetliga former för gemensam beredskapsplanering.

Under 2023 har en särskild satsning genomförts avseende civila aspekter av värdlandsstöd och tillsammans med Försvarsmakten har en riktad utbildningsinsats genomförts gentemot berörda länsstyrelser, regioner och utvalda kommuner. Därefter har planering av värdlandsstöd initierats.

Civilområdesansvariga länsstyrelser har även arbetat tillsammans med MSB i framtagandet av en nationell strategi för civilt värdlandsstöd.

Länsstyrelsegemensamt arbete med uppdrag ”Rätt att försvara” – beakta jämställdhet och mänskliga rättigheter i krisledning

Länsstyrelsen Kronoberg har under 2023 samordnat uppdrag C8 ”Rätt att försvara”. Till uppdraget har en styrgrupp och en verkställande grupp varit kopplade.

Uppdraget syftar till att säkerställa att jämställdhetsperspektiv och frågor om mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar av krisledningen, både i fredstida kriser och under höjd beredskap.

Uppdraget har tydliggjorts i en projektplan där målet satts till att stärka länsstyrelsernas beredskapsorganisationer och dess olika funktioner (L1-L9, stabschefer, TiB samt myndighetsledning) i att efterfråga information,

analysera underlag och fatta beslut som säkerställer att jämställdhet och mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar i hanteringen av händelser, med hänsyn till aktuella kriser, erfarenheter och behov för länsstyrelserna och deras samarbetspartners. Detta görs genom att ta fram funktionsanpassade beslutsstöd, utbildningsinsatser samt övningsunderlag inom området samt vid behov andra relevanta insatser. Projektet ska vidare implementeras på ett sätt som gör att insatserna blir förenliga och skapar synergier med andra länsstyrelsegemensamma arbetsgrupper och samordningsprocesser inom såväl krishantering, jämställdhet som mänskliga rättigheter.

I arbetet med uppdraget har följande produkter tagits fram:

- Funktionsspecifika stödmaterial för L1-L9, stabschefer samt myndighetsledning. Detta material innehåller även en kunskapsdel om mänskliga rättigheter och jämställdhet i kris- och krigsledningsarbetet.
- Övningsmaterial kopplat till de funktionspecifika stödmaterialen
- Rekommendationer.

Arbetet har genomförts i bred samverkan såväl internt som externt.

Länsstyrelsen i Kronobergs län gör den sammantagna bedömningen att syfte och mål för uppdraget är uppfyllt. Projektet har bidragit till att stärka förutsättningarna för länsstyrelsernas förmåga att värna civilbefolkningen i kris- och krigsledningsarbetet och i förlängningen att stärka försvarsviljan samt samhällets motståndskraft. De framtagna stödmaterialen bedöms bidra till att öka länsstyrelsernas förmåga att efterfråga information, analysera underlag och fatta beslut som säkerställer att jämställdhet och mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar i hanteringen av händelser. Vidare har uppdraget bidragit till att skapa synergier mellan olika nätverk och sakområden inom länsstyrelsernas verksamheter och genom detta skapat förutsättningar för en fortsatt utveckling efter projektets avslut.

Arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet i tillsyns- respektive prövningsverksamhet

Uppdraget har omfattat inventering, sammanställning och analys inom följande tre frågeställningar:

- Hur har länsstyrelserna utvecklat arbetet med att tillämpa länsstyrelsegemensamma arbetsmetoder?
- Hur har samarbetet vid arbetstoppar utökats?
- Har vidtagna åtgärder inom områden där gemensamma arbetsmetoder tillämpats bidragit till kortare handläggningstider?

Länsstyrelsernas strategi för arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet i tillsyns- respektive prövningsverksamhet är att:

- Integrera utvecklingen i ordinarie verksamhet och inom befintliga ramar.
- Utvecklingen ska ske behovsdrivet.
- Samverkan mellan länsstyrelserna ska vara förstahandsval vid utveckling.

Nyutveckling sker i de allra flesta fall genom länsstyrelsegemensamma utvecklingsprojekt med deltagare från olika länsstyrelser. Följande nyutveckling har genomförts under året för en mer effektiv och enhetlig tillsyn respektive prövning:

- Gemensamma arbetsmetoder inom området djurhållning. Mer säker, effektiv och likriktad hantering av djurärenden kopplat till områdena djurskydd och tillsynslagen. Länsstyrelsen handlägger cirka 40 000 ärenden varje år.
- Gemensamt IT-stöd och arbetssätt för handläggning vid prövning och tillsyn inom området samhällsplanering. Fokus under året har varit detaljplaner.

Ständiga förbättringar bedriver länsstyrelserna bland annat inom respektive områdes förvaltningsobjekt, samverkansorgan eller via verksamhetsnätverk. Följande delar har förbättrats under året och bidrar till en mer effektiv och enhetlig tillsyn och prövning:

- E-tjänster.
- Samarbetsytor.
- Arbetsrutiner/arbetsinstruktioner.
- Dokument-/rapportmallar.
- Bedömningsstöd/bedömningsverktyg.
- Flödesscheman.
- Analysverktyg.
- Dialoger/samsynsdiskussioner.
- Fältstöd/fältapplikationer.
- Vidareutveckling av gemensam verksamhetsprocess, bedriva tillsyn inom alkohol, tobak och tobaksfria nikotinprodukter.

Länsstyrelsens strategi för arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet har, tillsammans med en ny prioriteringsmodell, ökat länsstyrelsernas förmåga att samordna och prioritera gemensamma utvecklingsbehov inom tillsyn och prövning. Fullt implementerade förväntas årets utvecklingsinsatser bidra till;

- Förenkling för intressenten.
- Effektivare arbetssätt.
- Mer likriktade bedömningar.

Arbetet med processkartläggningar och utveckling av E-tjänster har bidragit till att synliggöra hinder för ett effektivt arbetssätt, skillnader i bedömningar samt kunskap om kommande behov av utveckling. Tillämpning av fältstöd effektiviserar insamlande av data i samband med verksamhetsutövande i fält. Under arbetets gång har det kollegiala samarbetet stärkts.

Det är för tidigt att se vilka effekter vidtagna åtgärder (nyutveckling och ständiga förbättringar) har på handläggningstid, men bedömningen är att de kommer bidra till kortare handläggningstid på sikt.

Att hjälpa varandra med kompetensförsörjning under en uppkommen arbetstopp är ett effektivt sätt att förvalta gemensamma resurser samt attrahera, bibehålla och utveckla kompetens. Nya rekommendationer från Arbetsgivarverket och formerna för personallån har hanterats i utvecklingsarbetet.

För att underlätta samarbetet med in- och utlån av personal i samband med en arbetstopp har länsstyrelserna under 2023 tagit fram gemensam stöddokumentation. Stöddokumentationen består av:

- Överenskommelse om personallån mellan länsstyrelser.
- Överenskommelse om personallån med andra myndigheter.
- Mall vid beslut av personallån.
- Frågor och svar (FAQ) att publicera på länsstyrelsens intranät.
- Gemensamt informationsmaterial till lednings- och samverkansgrupper.

Med årets insatser har länsstyrelsekollektivet bättre förutsättningar att hantera arbetstoppar på ett mer frekvent, smidigt och effektivt sätt.

Genomförda utvecklingsinsatser bidrar till:

- Enhetliga generella principer för personallån.
- Ökad transparens kring de förutsättningar och krav som gäller vid in- och utlån.
- Ökad förmåga att följa upp hur många in- och utlån som genomförs under ett år.
- Minskad administrativ börda.

//

Länsstyrelsen i Stockholm
– en samlade kraft för en
hållbar framtid

Länsstyrelsen
Stockholm

www.lansstyrelsen.se/stockholm